

TREBALL FINAL DE MÀSTER

Les percepcions i les actituds de les famílies,
determinen les relacions dels infants amb les
TIC?

**Màster d'Entorns d'Ensenyament i Aprenentatge
amb Tecnologies Digitals**

Ona Verdés Mas

Mariona Grané

**UNIVERSITAT_{DE}
BARCELONA**

2021

Les percepcions i les actituds de les famílies, determinen les relacions dels infants amb les TIC?

**Màster d'Entorns d'Ensenyament i Aprenentatge
amb Tecnologies Digitals**

Facultat d'educació

Ona Verdés Mas

Tutora: Mariona Grané

ÍNDEX

Apartat A. Informe d'Investigació	1
1. Introducció	7
1.1. Justificació del tema	7
1.2. Objectius	9
1.2.1. Objectius específics	9
2. Marc teòric	11
2.1. Els infants de la societat actual	11
2.2. Ús de les tecnologies digitals per part dels infants	12
2.3. La influència dels perfil sociodemogràfic de les famílies	15
2.4. Ús de les tecnologies digitals per part de les família i la influència que en tenen els seus infants	16
2.5. Percepció dels pares i mares sobre les tecnologies digitals	19
2.6. Mediació familiar durant l'ús dels dispositius digitals	22
2.7. Control parental	27
3. Metodologia de la investigació	29
3.1. Objectius	29
3.1.1. Objectius específics	29
3.2. Mètode	30
3.3. Mostreig de les famílies entrevistades	32
3.3.1. Criteris de mostreig	33
3.3.2. Mostra de la investigació	34
3.4. Elaboració de l'entrevista	34
3.4.1. Disseny de l'entrevista	35
3.5. Procediment de recollida de dades	41
3.6. Procediment d'anàlisi de dades	43
3.7. Ètica i validesa de l'estudi	44
3.7.1. Ètica de la investigació	44
3.7.2. Fiabilitat i valides	45
4. Resultats i anàlisi	47
4.1. Relació de l'ús de les TIC de les famílies amb l'ús d'aquestes per part dels infants	47
4.1.1. La qualitat d'ús que tenen els infants amb la tecnologia digital, està influït per la que hi tenen els seus familiars?	49
4.2. El dispositiu digital i la finalitat d'ús d'aquests per part de les famílies i els infants	49
4.2.1. Hi ha relació entre l'ús que tenen les famílies amb les tecnologies digitals i les que tenen els seus infants?	51
4.3. Percepció sobre les tecnologies digitals per part dels familiars	52
4.3.1. Els progenitors creuen que la tecnologia pot ser educativa pels seus infants? És un punt important en la percepció que tenen sobre la tecnologia digital i l'ús que en fan els seus infants?	52
4.3.2. Quina és la percepció dels progenitors sobre els possibles riscos dels dispositius digitals?	54
4.4. La mediació familiar	57

4.4.1. Quins són els models de mediació familiar més utilitzats?	57
4.4.1.1. Com utilitzen les famílies la tècnica de mediació a distància/ de supervisió?	59
4.4.1.2. Els progenitors i els seus infants fan servir tecnologies digitals de forma conjunta (Mediació activa).....	60
4.4.1.3. La mediació restrictiva és comuna entre les famílies? Quines normes d'ús tenen?	60
4.4.1.4. La mediació restrictiva tècnica (control parental) té una incidència important en la vida de les famílies?	63
4.4.2. Són els estudis dels progenitors un factor influenciator en l'ús que fan els infants amb les tecnologies digitals i el tipus de mediació parental que apliquen?	64
4.4.3. És l'horari de feina dels progenitors un influent en l'ús de les TIC dels infants i el tipus de mediació que hi apliquen?	67
4.5. El perfil sociodemogràfic de les famílies com a possible influent	69
4.5.1. La situació familiar de convivència pot tenir una influència directa amb l'infant i el seu ús amb la tecnologia digital?	69
4.5.2. És l'edat dels progenitors un aspecte a tenir en compte?	71
5. Conclusions	73
5.1. Limitacions	79
5.2. Noves línies d'investigació	80
6. Referències bibliogràfiques	81
7. Annexes	85
7.1. Annex I. Model de l'entrevista semiestructurada	89
7.2. Annex II. Document de consentiment	94
7.3. Annex III. Buidatge dels resultats	95
7.4. Annex IV Cartell descriptiu del procés de l'obtenció de dades	97

Apartat B. Document reflexiu dels aprenentatges realitzats al màster.....	3
--	----------

1. INTRODUCCIÓ

1.1 Justificació del tema

Actualment, l'increment de l'ús de les tecnologies s'està fent més que evident. Els infants comencen a utilitzar les TIC cada vegada a una edat més primerenca. L'accessibilitat que tenen els infants amb les tecnologies és molt elevada, sobretot a les escoles i a les seves llars (Nacions Unides, 2020).

S'afirma en diversos estudis, que les famílies d'aquests infants són majoritàriament les responsables que els seus fills i filles utilitzin aquestes eines, ja que són els encarregats de proporcionar-los-hi els mitjans per a poder usar-les (Lauricella i Cingel, 2020).

Seguint el que comenta Heredia (2014), citat per Aguilar-Yamuza et al., (2019), sobretot a la primera etapa de la vida, els infants passen la major part del temps amb la seva família. És per aquest motiu, que aquesta interacció, determina el desenvolupament present i futur de l'infant. La influència familiar ve determinada en gran part, per l'estil educatiu dels progenitors, les famílies són les encarregades i les que tenen una influència més elevada en l'educació i el desenvolupament dels seus infants, considerant que són el pilar fonamental de la vida d'una persona. La família ho diu tot sobre el seu infant i viceversa.

Així doncs, la influència de la família cap a un infant és un aspecte vital. L'entorn i les persones que envolten a una persona, són fonamentals a la seva vida i les seves experiències, que anirà acumulant al llarg de la seva existència, per les quals pot prendre un tipus de decisions o unes altres. Per tant, si la família és un influent tan important en la vida d'un infant, tot allò que està relacionat amb l'infant i la tecnologia, té també una relació directa amb la família.

S'ha decidit dur a terme aquest treball, atès que ve influenciat en gran part d'una investigació més àmplia i profunda realitzada per la Universitat de Barcelona, l'anomenat projecte App2five. Aquest projecte I+D té com a finalitat, buscar la qualitat dels recursos digitals pels infants més petits, a partir d'un estudi de la interacció amb els dispositius mòbils.

Dins el marc d'aquesta investigació (App2five) s'ha realitzat també, una enquesta pels pares i mares dels infants, per tal de descobrir si les percepcions i les actituds dels pares influeixen en la relació dels infants amb la tecnologia.

Es podria dir que la curiositat personal sobre el tema i també la raó pràctica de conèixer aquesta investigació i estar influenciada per ella, han sigut les raons fonamentals per la qual aquest treball s'ha decantat sobre les influències entre aquests tres aspectes, la família, els infants i la tecnologia.

Ara bé, les primeres idees que van marcar les bases d'aquest projecte es van basar en alguns estudis similars que s'han anat realitzant durant aquests últims anys i que emmarcaven aquesta temàtica. Un d'ells va ser realitzat per Takeuchi (2015), a partir d'enquestes a més de 800 pares i mares d'infants de 3 a 5 anys en què abordava temes com per exemple quin sentiment tenen en el fet de criar infants a l'Era Digital. A més, també és dur a terme un estudi profund sobre les actituds de les famílies cap a la tecnologia, els seus valors familiars, les rutines i les estructures que influeixen als seus infants en relació amb les TIC.

Un altre estudi que va tenir un gran pes en la construcció inicial d'aquest projecte va ser l'exposat per Neumann (2015), que va examinar l'entorn digital de famílies i infants d' Austràlia i la relació que tenen entre els tres, per tal d'abordar eficaçment les preocupacions sobre l'ús de tecnologies digitals en infants d'edats molt primerenques. Va concloure que l'ús que tenen els infants amb les tecnologies digitals està influenciada per l'ús i el comportament que tenen els seus pares i mares en vers la tecnologia digital (Neumann, 2015).

Finalment una tercera investigació molt influent en aquest projecte va ser la realitzada per Cingel i Krcmar (2013), tenia com a objectius examinar com la demografia de pares i mares i els seus fills influeix respecte a l'ús de la tecnologia, esbrinar els motius de l'ús de les TIC per part dels pares i mares, descobrir les normes subjectives que posen els pares i mares, i les actituds d'aquests envers l'ús de les TIC per part dels seus fills. Va concloure afirmant que tots aquests aspectes estan directament relacionats amb l'exposició real de les TIC entre els infants de 6 mesos a 5 anys.

La influència de totes aquestes fonts externes que van induir a més idees i interessos van formular una pregunta: En quin fet aquesta relació entre l'actitud i les percepcions que té la família amb les tecnologies digitals influeix en la relació entre els seus infants i la tecnologia?

D'aquesta manera, la pregunta inicial va suggerir més preguntes per tal de poder esbrinar i respondre aquesta qüestió, que van anar desencadenant les bases d'aquesta investigació:

- Com influeixen les actituds i les percepcions que tenen els pares i mares sobre les tecnologies en els seus fills?
- Quins tipus de mediació familiar durant l'ús dels dispositius mòbils són els més utilitzats?
- El perfil sociodemogràfic de les famílies té alguna relació en l'ús de la tecnologia per part dels infants?
- Les famílies disposen d'algun control parental de les tecnologies que utilitzen els seus fills i filles?

A partir d'aquest primer anàlisi del tema d'interès es defineix la finalitat de la recerca del TFM:

Analitzar com les percepcions i les actituds de les famílies, influeixen en forma en què els seus fills i filles d'edat primerenca (0-8 anys) utilitzen les tecnologies digitals a casa.

1.2 Objectius

A partir de l'objectiu general (OG1) "Analitzar com la percepció i les actituds que tenen famílies envers la tecnologia digital, influeix en la relació que tenen els seus infants amb la tecnologia" s'estableixen els següents objectius específics:

1.2.1 Objectius específics

- OE1: Especificar quins són els factors concrets que influeixen en la relació entre les famílies i els seus infants amb la tecnologia.
- OE2: Identificar quins són els models de mediació familiar més utilitzats entre els infants i les tecnologies digitals.
- OE3: Estudiar si el perfil sociodemogràfic de les famílies influeix en l'ús de la tecnologia per part dels infants.
- OE4: Aprofundir sobre l'ús del control parental a la tecnologia utilitzada per les famílies.

L'estructura d'aquesta investigació parteix de la revisió de forma detallada, d'investigacions i estudis ja realitzats per diversos autors, sobre la temàtica d'aquesta investigació. D'aquest anàlisi es formula l'estat de la qüestió i per tant la realització del marc teòric. De totes les dades extretes d'aquests i la influència del projecte App2five, prèviament esmentat, serveixen com a punt d'informació i d'inspiració per tal de dur a terme el marc metodològic d'aquesta investigació i també la construcció de l'eina de recollida de dades, que confronta el següent apartat. Seguidament, una vegada construïda l'eina metodològica i definida la mostra a investigar, es realitza l'extracció de dades per seguir en el procés de la investigació.

A continuació, es dur a terme una anàlisi de dades dels resultats de forma acurada i detallada sobre les entrevistes dutes a terme a les 10 famílies voluntàries, i finalment es realitzen conclusions per donar resposta als objectius plantejats inicialment.

2. MARC TEÒRIC

2.1 Els infants de la societat actual

El gran augment de l'ús de les tecnologies digitals en la societat és un fet. Actualment segons INE (2020), el 95,3% de llars tenen connexió a internet de banda ampla, i el 93,2% han utilitzat internet (els últims tres mesos).

Així doncs, els infants creixen en llars riques en mitjans de comunicació. Estan diàriament en contacte amb una àmplia gamma d'eines digitals. Per tant, és inevitable que els infants que viuen en aquestes llars amb internet no utilitzin la tecnologia digital. Ara bé, cal tenir en compte que tot i que encara que hi hagi una gran presència de dispositius digitals a les llars, no significa necessàriament que les TIC es posin a disposició dels infants, ni que tampoc necessàriament s'utilitzin per part de tota la família (Chaudron, 2015).

Torrecillas et al., (2017), afirma que les llars urbanes amb menors escolaritzats tendeixen a ser llars hiperconnectades amb una forta presència de dispositius tecnològics, tant per la seva situació predominant a l'escenari, com per diversitat i número.

Els pares i mares tendeixen a utilitzar la tecnologia individualment, ja sigui per feina (PC, portàtil) i comunicació (smartphone), els infants utilitzen principalment la tecnologia de forma individual o per torns, per divertir-se o per entreteniment, a través d'una àmplia gamma de dispositius (TV, tauletes, smartphones, consoles, portàtil o l'ordinador). Les preferències dels infants cap a un dispositiu o un altre, són variables, tot i que quan estan totes disponibles, se solen preferir les tauletes digitals per la seva facilitat d'ús o els smartphones per la seva multifuncionalitat (Chaudron, 2015).

Tot i que hi ha consciència de la incrementació de la utilització de les tecnologies digitals per part dels infants i dels seus pares i mares, encara manquen més investigacions sobre les interaccions dels infants amb aquestes tecnologies.

Seguint el que afirma Formby (2014), un gran nombre d'investigacions han demostrat que els primers anys de vida són essencials pel desenvolupament dels infants, i el que fan els seus pares i mares tenen un gran impacte en el desenvolupament de la vida de l'infant (Sammons et al., 2008 citat per Formby, 2014).

Se sap que la qualitat de la prestació d'atenció en els primers anys de vida, repercuteix en els resultats posteriors dels infants (Sylva et al., 2004). És per aquest motiu, que per tenir una visió global dels primers anys de vida dels infants i la relació que tenen amb les tecnologies, cal explorar la influència que els infants reben de les seves llars.

2.2 Ús de les tecnologies digitals per part dels infants

Avui dia els infants neixen en un món ple de nous mitjans de comunicació i de possibilitats gairebé interminables per a utilitzar-los en el seu propi benefici. Pel que fa a l'intent d'aconseguir un control sobre les diferents generacions que s'ocupen de la nova tecnologia dels mitjans de comunicació, els termes "Digital Native" i "Digital Immigrant" s'utilitzen habitualment quan es discuteix l'assumpte. Els nadius digitals es crien en un món on la nova tecnologia dels mitjans és omnipresent, i accepten aquestes tecnologies des del principi de la seva vida com a part natural del seu entorn. En canvi, els immigrants digitals són aquells que han hagut d'aprendre a dominar les noves tecnologies de comunicació a una edat més adulta, i en conseqüència, mai arribaran al nivell de control i acceptació dels nadius digitals (Prensky, 2001).

Mentre que actualment existeix una falta de coneixements sobre com els infants s'ocupen de la nova tecnologia dels mitjans de comunicació, és important comprendre que han de sotmetre's a un procés d'aprenentatge per a fer un bon ús d'aquestes. Aquest procés en particular contradiu la teoria bidimensional dels nadius digitals i els immigrants digitals. Si un procés d'aprenentatge és obligatori, com és el cas de totes les noves tecnologies de comunicació, els dos termes inclouen a tots els infants en tots dos grups. Neix en un món ple de nova tecnologia dels mitjans de comunicació i l'accepta com un entorn mediambiental que els fa nadius digitals. D'altra banda, han d'aprendre a utilitzar aquests nous mitjans de comunicació i continguts per obtenir un avenç d'ell, la qual cosa també els converteix en immigrants digitals, perquè cap infant és un mestre des del principi. Aquestes dues perspectives dimensionals poden ser d'ús quan s'observen els canvis estructurals al llarg de generacions particulars, però no és totalment suficient en termes de pedagogia social i educació mediàtica (Dreier et al., 2014).

El 2013 es va definir el terme "Transtructor Digital", atès que la classificació d'immigrants i nadius ja no encaixava en la base empírica. Això es deu al fet que els adolescents

poden ser assignats al grup d'immigrants digitals, però s'alineen amb habilitats i competències dels nadius digitals que compliquen la seva avaluació. La investigació indicava que l'interès personal juntament amb les influències macrosociològiques de la societat, pot resultar en un procés de transformació, que va portar a aquests adolescents a transformar el seu coneixement de la dels immigrants digitals en la dels nadius digitals. És per això que aquests adolescents es poden caracteritzar per la creació del terme "Transformador Digital", ja que no van néixer com a nadius digitals, sinó que van mostrar coneixements equivalents a posteriori (Dreier, 2013 citat per Dreier et al., 2014).

Per tant, si els infants no aprenen naturalment de forma autònoma i eficaç en tots els sentits a utilitzar la nova tecnologia dels mitjans de comunicació, no es poden descriure com a nadius digitals per si sols. Són transformadors digitals, impulsats per l'interès personal o el seu món vital per transformar tota la informació sobre l'ús de nous dispositius digitals i aconseguir un progrés en curs. (Dreier, 2013 citat per Dreier et al., 2014).

Actualment la majoria dels infants adquireixen amb facilitat i de forma ràpida habilitats operatives bàsiques. Que van des de poder jugar a un joc digital, a instal·lar una àmplia gamma d'aplicacions, o buscar per internet. Pel fet que els infants que poden no dominar la lectura, poden reconèixer els logotips i imatges que s'ofereixen (Chaudron, 2015).

Ara bé, a vegades es troben en situacions que no saben controlar, per les quals han de demanar ajuda als seus familiars. Les seves capacitats estan limitades pel seu desenvolupament cognitiu. D'aquesta manera, com en la majoria de les dimensions d'aprenentatge d'un individu, l'orientació dels familiars que donen als seus infants cap a la tecnologia, té una influència molt elevada (Chaudron, 2015).

Chaudron (2015), exposa que els infants aprenen a partir de l'observació, i sobretot d'aquelles persones més properes, siguin pares, mares, o d'altres membres de la família. A més, a partir d'estudis realitzats sembla que la corba d'aprenentatge s'incrementa quan són els germans/es grans els que ho faciliten.

En diversos estudis, s'ha comprovat que els infants de 0-6 anys prefereixen utilitzar la tecnologia digital de forma individual, a més que normalment prefereixen les tauletes i els smartphones, pel fet que són aquells que tenen un ús més versàtil (Chaudron, 2015). Torrecilla et al., (2017), exposa en el seu estudi, que el dispositiu predilecte amb una major atracció per tots els membres de la família i concretament els infants, és la tauleta.

La versatilitat d'usos, la facilitat i la intuïció en l'ús, fa que sigui accessible a tots els membres de la família independentment de l'edat o la formació. Però sobretot és el dispositiu que els infants adquireixen a edats més primerenques (a partir dels 3 anys).

La tauleta és molt atractiva pels infants, perquè ajunta prestacions d'altres dispositius, atès que connectada a la xarxa Wifi de casa permet als menors:

- Veure pel·lícules i sèries infantils en plataformes com Netflix, Disney plus, Yomvi, etc.
- Seguir els canals infantils de televisió a demanda
- Escoltar música i veure videoclips a través del YouTube
- Jugar individualment o acompanyat a jocs descarregats.

Molts infants, tot i no tenir el seu propi dispositiu mòbil, els utilitzen com si fossin seus, i els pares i mares ho permeten. Ja que aquests participen amb el que Chiong i Schuler (2010) citat per Lauricella et al., 2017, literal: pp. 9-12, descriuen com “efecte de devolució”. Aquest fenomen es deriva de la imatge d'un pare que “torna” un dispositiu mòbil a l'automòbil, a un infant que està al seient de darrere per mantenir-lo ocupat, però pot passar a qualsevol espai i en qualsevol moment. Les investigacions han demostrat contínuament que els pares i mares utilitzen la tecnologia per mantenir els seus fills/es ocupats amb la finalitat de poder completar les seves feines sense haver-los-hi de prestar atenció (Rideout i Hamel, 2016; Zimmerman, Christakis i Meltzoff, 2007 citat per Lauricella et al., 2017). Per consegüent, els dispositius mòbils permeten als pares i mares més flexibilitat, pel qual els infants es van apropiant d'aquestes eines.

De fet, una enquesta representativa en l'àmbit nacional de pares i mares d'infants de 0 a 6 anys realitzada a Estats Units, va descobrir que aquests utilitzen els dispositius mòbils en moltes situacions, des de preparar el sopar, menjar en un restaurant i fins i tot calmar l'infant (Connell et al., 2015 citat per Lauricella et al., 2017). Sovint, l'infant utilitza el dispositiu per jugar i la interacció que tenen amb aquest és relativament curta (Chiong i Schuler, 2010 citat per Lauricella et al., 2017).

2.3 La influència del perfil sociodemogràfic de les famílies sobre els infants i la tecnologia digital

Tenint en compte que els infants s'influencien del seu entorn familiar (pares, mares, germans, etc.), ja sigui per desenvolupar el seu aprenentatge, o en aquest cas, relacionat amb la tecnologia digital (Lauricella i Cigel, 2020), es creu necessari posar èmfasis en el context sociocultural de les famílies com a influent en la relació tecnologia-infant del qual s'ha anat parlant anteriorment. És a dir, com el perfil sociodemogràfic, o sociocultural d'una família pot tenir una influència directa, amb la relació que tenen els infants amb les tecnologies digitals.

Common Sense Media (2019), va realitzar uns estudis sobre els usos i les actituds que tenen els pares i les mares sobre els mitjans digitals dels seus fills/es, en el qual van suggerir que és necessari considerar les diferències culturals per poder comprendre els diferents rols dels pares i mares, i com aquests influeixen en l'ús de les tecnologies dels infants a casa.

Un estudi realitzat per Donoso i Ribbens (2014), citava diversos aspectes socioculturals de la família com a aspectes determinants per la relació entre la família els infants i a la tecnologia. En les seves recerques van concloure que les famílies on els pares i mares que treballen des de casa, o els que treballen a les tardes o els caps de setmana, tendien a percebre les tecnologies digitals com a eficients.

A més, també van concloure que les famílies amb un capital cultural més baix, són més indulgents amb les tecnologies digitals, i deixen que els seus infants explotin aquestes amb més llibertat. Sobretot, en comparació amb altres famílies amb un capital cultural més alt.

Un estudi de Connell et al., (2015), va investigar les diferències amb la participació conjunta dels mitjans de comunicació dels pares i mares, amb els infants de 8 anys o menys segons les característiques demogràfiques de la família i el tipus de tecnologia. En els que van mostrar alguns resultats destacables:

- La quantitat de temps que els pares i mares passen a casa, està directament relacionat amb l'ús compartit de la tecnologia entre els pares i mares amb els seus fills i filles.
- Tot i controlar el temps que l'infant passa amb una tecnologia, la demografia dels pares i mares, incloent-hi el gènere, l'edat, el nivell d'educació tenen una relació directa amb l'ús compartit de la tecnologia.

- Els pares i els pares més joves, tenien més probabilitats d'interactuar amb els seus fills mitjançant els videojocs i la tecnologia mòbil.
- Els pares hispans tenien més probabilitats d'interactuar amb les tauletes amb comparació amb els pares blancs.

Ara bé, tots els estudis realitzats fins al moment sobre la relació entre aprenentatge i èxit acadèmic, lligat a dades socioeconòmiques familiars, inclosos els realitzats a Espanya i a la Unió Europea durant el 2019 (INE. 2019), indiquen que “la funció equitativa i compensadora del sistema educatiu espanyol actual, no neutralitza completament el pes dels orígens socioeconòmics en els resultats i trajectòries de l'alumnat”, sinó que “persisteix la transmissió Inter-generacional del desavantatge educatiu”.

De manera que els indicadors econòmics estan lligats als nivells d'estudi que, independentment de l'herència educativa dels progenitors, les estadístiques demostren que hi ha una relació estreta entre el recorregut educatiu d'una persona i els ingressos que té. La diferència multiplica per 2,77 el que rep una persona graduada d'un màster o una llicenciatura universitària respecte al que ingressa algú amb estudis inferiors a l'educació secundària de la primera etapa. (Sistema estatal de indicadores de la educación 2019, Ministerio de Educación y Formación Profesional).

2.4 Ús de les tecnologies digitals per part de la família i la influència que en tenen els seus infants

Els pares i mares són actius usuaris de les tecnologies digitals, ja que passen aproximadament unes 10 hores al dia utilitzant dispositius digitals (Common Sense Media 2019a, citat per Lauricella et al., 2020).

Mascheroni et al., (2014), en la seva investigació van trobar diferents enfocaments amb relació a les tecnologies digitals i l'ús que en feien els pares i mares. La majoria d'aquests utilitzen tecnologies digitals cada dia, a la feina i a casa; totes les llars tenen telèfons mòbils i representen en la majoria dels casos el principal dispositiu digital. Els telèfons mòbils donen suport a totes les principals "activitats digitals" dels pares i mares: jocs, navegació per la web, observació de continguts audiovisuals, interacció amb altres persones a través de WhatsApp, i Facebook.

L'ordinador també forma part dels dispositius digitals de la llar de gairebé totes les famílies (almenys un ordinador, normalment un portàtil), però es percep més com una tecnologia de treball i orientada a la producció. Les famílies solen invertir en dispositius portàtils com els telèfons mòbils i les tauletes. En canvi, els ordinadors de les llars sovint estan datats; els pares i mares i els infants només els utilitzen en algunes ocasions limitades (Mascheroni et al., 2014).

La tauleta és també un dispositiu molt utilitzat tant pels pares i mares com pels infants. Els progenitors el solen utilitzar per visualitzar sèries, lectures de diaris i llibres, pel correu electrònic i operacions bancàries, així com per comprar i realitzar cursos, per planificar viatges, per guardar fotos, a més de fer-hi cerques a través de Google i Google Maps. D'aquesta manera, valoren especialment la portabilitat del dispositiu i la gran versatilitat d'ús que pot oferir. És per aquest motiu, que es tendeix a tenir més d'una tauleta en les llars amb forces membres de la família (Torrecilla et al., 2017).

Per tant, sabent que la família és una gran font d'influència sobre els seus infants en tots els aspectes de la vida, Lauricella, Wartella i Rideout (2015), van examinar la relació entre l'ús que fan els pares i mares dels mitjans digitals, les seves actituds sobre si cada tipus de mitjà té un efecte positiu o negatiu en diversos aspectes del desenvolupament dels infants, i la quantitat d'ús dels diferents tipus de mitjans, per part dels infants de 0 a 8 anys.

Així doncs, van descobrir:

- Generalment el nivell de l'ús dels mitjans per part dels infants, tenia una relació directa tant per l'ús dels mitjans per part dels pares i mares com per les seves actituds.
Tot i això, aquestes relacions no es van aplicar als infants de totes les edats ni a tots els tipus de medis.
- L'ús dels telèfons intel·ligents per part dels pares i mares, no estava relacionat amb el nivell de l'ús dels telèfons intel·ligents per part dels infants menors de 2 anys.
- Les actituds dels pares i mares sobre l'ús de telèfons intel·ligents, no estaven relacionats amb l'ús dels infants menors de 6 anys.
- Les actituds dels pares i mares sobre l'ús de tauletes, no estaven relacionades amb l'ús dels infants menors de 2 anys.
- Finalment, en una mostra de pares i mares amb els seus infants menors de 3 d'Estònia, van descobrir que la freqüència d'ús de telèfons intel·ligents i tauletes per part dels pares i mares, es relacionava amb la freqüència de l'ús d'aquests dispositius per part dels seus infants (Nevski i Siibak, 2016).

Cinc anys més tard, Lauricella i Cigel (2020), van demostrar que el comportament de l'ús dels mitjans dels propis pares i mares està directament relacionat amb el comportament de l'ús dels mitjans dels seus infants (fins i tot en l'adolescència).

Per aquests fets, es confirma la necessitat de considerar l'entorn familiar com a provocador d'hàbits d'ús de les tecnologies, a mesura que els infants creixen.

Mascheroni et al., 2014, descobreixen en la seva investigació que la majoria de pares i mares utilitzen les tecnologies com a eines de treball i comunicació i, en conseqüència, tendeixen a limitar l'ús de les tecnologies en línia, tant la seva com la dels seus infants, a un conjunt d'activitats específiques (aplicacions educatives, contingut seleccionat a YouTube, etc.). De qualsevol manera, promouen activitats especialment fora de línia i que la tecnologia no en formi part: jugar a jocs de taula, llegir llibres junts, activitats a l'aire lliure, mirar sèries i pel·lícules a la televisió. Intenten promoure formes més creatives i estimulants de passar temps lliure dins i fora de la llar. D'una banda, el temps es percep com un recurs escàs i per tant, passar molt temps amb la nova tecnologia es jutja negativament; i d'altra banda, tendeixen a considerar les activitats amb la tecnologia com a poc estimulants (els infants són massa joves per passar molt de temps jugant amb les tecnologies; segons les famílies, les activitats tradicionals són més eficients en estimular la creativitat, la imaginació, les habilitats cognitives i la gestió del temps).

Els pares i mares que perceben i utilitzen les TIC també com a eines d'entreteniment, estan més oberts a permetre que els seus fills utilitzin tecnologies. Més específicament, els pares i mares que són o han estat ells mateixos jugadors, perceben el joc com una pèrdua inútil de temps: els jocs "intel·ligents" (estimulació i intel·ligents) es perceben com un recurs útil per desenvolupar les habilitats cognitives dels infants, i una oportunitat perquè l'infant reforci les habilitats digitals, molt essencials per al futur (Mascheroni et al., 2014).

Mascheroni et al., (2014) afirma en la seva investigació, que alguns pares i mares reconeixen un compromís profund en l'ús de les noves tecnologies: els agrada el joc i l'ús de llocs de la xarxa social amb el telèfon mòbil i la reproducció de vídeos, realitzar compres i reservar bitllets utilitzant les tauletes; al mateix temps, la majoria d'ells consideren que aquestes activitats no són adequades per als infants (les activitats amb tecnologia, en general, són una cosa que hauria d'estar limitat i restringit).

Una minoria de pares i mares declaren una baixa familiaritat amb la tecnologia digital, els mitjans digitals són essencials a l'oficina, però en el temps lliure busquen formes més

tradicionals d'entreteniment, per tal d'influir-ho als seus fills i filles (Mascheroni et al., 2014).

Així doncs, els comportaments d'ús dels mitjans digitals per part dels infants estan relacionats amb una varietat de factors que inclouen les actituds dels seus pares i mares cap als mitjans, les regles i les normes de casa amb els mitjans i, sobretot, l'ús dels mitjans per part dels pares i mares. Això és consistent amb investigacions prèvies sobre l'ús dels mitjans per part dels pares i mares i el temps dels infants amb els mitjans (Lauricella et al., 2015). Ara bé, proporciona una nova perspectiva sobre la importància del paper que juga l'ús dels mitjans per part dels pares i mares, a la vida dels infants i adolescents.

2.5 Percepció dels pares i mares sobre les tecnologies digitals

Torrecilla et al., (2017), va realitzar un estudi en què va descobrir que les TIC pels pares i mares, representen un avanç en el coneixement i desenvolupament dels seus infants, i els permeten accedir a la informació i coneixement d'una forma més ràpida, còmoda i lúdica quan són petits.

Seguint amb el mateix estudi, es va concloure que, una altra raó per la qual els pares i mares consideren les TIC fonamentals pels seus infants, és perquè els serveixen per adquirir les habilitats tecnològiques necessàries per competir amb el futur mercat laboral.

Ara bé, pel que fa als aspectes de comunicació familiar, l'accés permanent de les TIC en el que creixen i es desenvolupen els infants, es valora d'una forma diferent (Torrecilla et al., 2017).

- Per una banda, apareix cert grau de conflicte familiar, ja que existeix la consciència de l'aïllament i individualisme que implica l'ús personal i autònom dels dispositius
- D'altra banda, les TIC serveixen com a cohesió familiar, donant permís la comunicació intrafamiliar de forma immediata.

Seguint amb el mateix estudi, es va concloure que els pares i mares tenien certa por amb relació a la dependència o addicció a la tecnologia que pot associar-se a un ús intensiu dels dispositius tecnològics en una llar hiperconnectada. Aquests assumeixen que els seus infants no deixen d'imitar i reproduir els seus propis comportaments i actituds cap a la tecnologia. És per aquest motiu, que són conscients de la

responsabilitat que impliquen els seus propis comportaments i actituds, sobretot pels infants amb edats primerenques.

Lauricella i Cigel (2020), afirmen que cal qüestionar-se les percepcions que tenen els pares i les mares respecte a l'impacte de la tecnologia a les habilitats socials dels infants, les seves experiències i el seu desenvolupament. En l'estudi realitzat per Lauricella i Cigel (2020), observen algunes respostes que afirmen que les tecnologies afavoreixen en el desenvolupament de les relacions amb els amics, i que desafavoreixen el desenvolupament de l'activitat física. Tot i això, la majoria de les respostes obtingudes afirmen que, les tecnologies no afecten o no suposen una diferència en desenvolupament emocional, en els resultats acadèmics, la capacitat d'atenció i el comportament personal.

Tot i que els pares i mares tenen certes preocupacions, especialment respecte a l'ús d'internet amb els infants més petits, els pares i mares també veuen les formes positives en què les tecnologies ajuden als seus infants. Per consegüent, això proporciona una comprensió més matisada de les dificultats que tenen els pares i mares en prendre decisions sobre l'ús dels mitjans de comunicació (Lauricella i Cigel 2020).

En aquest sentit, Torrecilla et al., (2017), afirma que les principals raons pels quals els pares faciliten l'accés dels seus infants als dispositius digitals són:

- Per imitació a la "febre digital" de pares i mares: es percep un major ús dels dispositius tecnològics, per part dels infants amb pares que també els fan servir de forma habitual.
- Com a extensió del "cordó umbilical" més enllà de l'àmbit de la llar: els mòbils permeten la permanent comunicació i control dels seus fills i filles.
- Com a eina escolar per fer deures i treballs, guardar llibres electrònics i mantenir la comunicació com a centre escolar.
- Com a eina de negociació i estímul per assolir objectius educatius amb les feines domèstiques, etc., a canvi d'accedir als dispositius
- Com a mitjà d'entreteniment i distracció, determinades per situacions en què els pares i mares no poden dedicar temps a entretenir i jugar amb els seus fills/es.

(Lauricella et al., 2017, literal): Curiosament, tot i que els pares s'involucren en aquest "efecte de devolució" (pass back effect), no necessàriament tenen actituds positives cap aquests nous dispositius mòbils. Només el 29% dels pares i mares enquestats per Wartella et al., (2014) creien que els dispositius mòbils més nous han facilitat la criança

dels fills i filles, informant que els dispositius mòbils tenen moltes activitats divertides pels seus infants, així com contingut educatiu. Per altra banda, el 70% dels pares van informar que aquests dispositius no faciliten la criança dels seus infants. Així doncs, pels seus pares i mares, les tres raons principals per les quals aquests dispositius no han facilitat la criança dels infants van ser les següents:

- Por a que els infants no desenvolupin habilitats socials importants.
- Tenir dificultats per cridar l'atenció dels seus infants.
- Pors en el fet que els infants es tornin addictes als dispositius.

(Wartella et al., 2014).

A més, en l'estudi realitzat per Chaudron (2015), es va observar que els principals riscos que veuen els pares i mares sobre l'ús de les tecnologies digitals pels infants de 0 a 6 anys són:

- Conseqüències econòmiques involuntàries.
- Contingut accidental inapropiat.
- Impactes socials o a la salut.
- Trobar-se amb violència o un llenguatge inapropiat.
- Contingut sexual.

Altrament, seguint amb aquest estudi, alguns pares sembla que subestimen els riscos d'ús de les tecnologies pels seus infants, en el que creuen que és un tema que cal tenir en compte en un futur, i no a una edat tan primerenca.

Mascheroni et al., (2014), desenvolupa a partir de la investigació realitzada a famílies amb infants de 0 a 8 anys, que els principals riscos que troben amb les tecnologies digitals són:

- Problemes de salut: els pares i mares perceben els jocs en línia i les activitats en línia en general, eines hiperestimulants pels infants, que afecten el son (els infants estan massa nerviosos per dormir, o somien amb el videojoc) i el comportament (els infants reaccionen de forma agressiva quan el seu joc és interromput pels progenitors).
- Accés d'ús: també és un risc comú per la majoria de pares i mares, que culpen especialment a les tecnologies per afavorir l'aïllament de l'infant (redueix les interaccions cara a cara amb germans, familiars i companys) i la pèrdua de creativitat (l'infant és incapaç de trobar activitats creatives si no se li dona un

telèfon intel·ligent amb el qual jugar). Aquests són els principals efectes secundaris perillosos de l'ús de tecnologies més enllà de les qüestions sanitàries.

- Contingut inadequat: la possible aparició de contingut inadequat per l'edat dels infants. Ara bé, en aquesta investigació els pares i mares generalment se senten segurs, ja que creuen que els seus fills i filles encara no són completament autònoms per poder realitzar cerques en línia, atès que encara estan desenvolupant els coneixements de la lectura i l'escriptura. Així mateix, que creuen que els infants no tenen la curiositat per buscar més coses més enllà del que tenen descarregat.
- Risc Comercial: Alguns pares i mares van parlar als investigadors sobre les experiències negatives dels seus infants amb els “pop-ups” i les compres en aplicacions. No obstant això, tendeixen a tenir un enfocament fatalista cap als riscos comercials: mentre que adopten un conjunt de mesures d'afrontament una vegada que l'infant ha tingut una experiència negativa (com evitar que l'infant accedeixi al dispositiu durant un temps, o proporcionar només accés fora de línia), reconeixen que és fàcil confondre-ho pels emergents i cometre errors. Encara que a vegades consideren que els operadors de telecomunicacions i els proveïdors de serveis són responsables d'aquests incidents, tendeixen a emmarcar aquests riscos com a inevitables.

A conseqüència del anteriorment mencionat, Mascheroni et al., (2014), concloïa afirmant que en general, els pares i mares perceben els seus infants com usuaris relativament segurs i no vulnerables als riscos en línia, atès que els seus infants encara eren petits per implicar-se en usos relacionats en les xarxes socials i les aplicacions de missatgeria. Per tant, els progenitors de la investigació posposen els riscos en línia per al futur, quan els seus infants siguin preadolescents o adolescents.

2.6 Mediació familiar durant l'ús dels dispositius digitals

El context intervé en la interacció de l'infant amb les aplicacions, i amb la transferència d'aprenentatge. S'observen diferències amb la comprensió i l'aprenentatge amb recursos digitals interactius depenent de si l'ús és autònom, juga amb els infants o està acompanyat per un adult (Anderson i Hanson, 2017).

A més, Anderson i Hanson (2017) sostenen que el “covieving” té un impacte important en l'educació dels més petits, però que l'impacte dels mitjans a la primera infància és

indirecte perquè el desenvolupament de l'infant varia significativament depenent de la qualitat de la interacció amb la família.

Lauricella i Cigel (2020), estudien com les actituds, els comportaments i l'ús dels propis continguts i dispositius digitals de pares i mares, afecten l'ús de les tecnologies per part dels infants i els adolescents.

Observen que els pares i mares en general:

- Tenen normes per controlar els dispositius dels infants
- Posen normes sobre el temps de pantalla
- Apliquen normes sobre els continguts
- Prenen decisions sobre apagar o no els dispositius dels seus fills i filles.

Un altre aspecte a considerar, és que la qualitat de les interaccions socials entre pares/mares i els seus infants, és un factor significatiu en el desenvolupament cognitiu, del llenguatge i la sociabilitat dels seus fills/es. Ja que si la majoria de temps que els pares i mares interaccionen amb els seus fills són amb presència de mitjans digitals, i si aquestes interaccions són de diferent qualitat que les interaccions en absència dels dispositius digitals, aquests poden tenir un gran impacte indirecte en el desenvolupament de l'infant. (Anderson i Hanson, 2017, p. 173).

Segons Anderson i Evans (2001), citat per Anderson i Hanson (2017, p.174), existeixen dos tipus de visions conjuntes sobre els mitjans digitals entre pares i mares i els seus fills/es:

- Primer pla: El contingut del programa està dirigit als infants; generalment durant la visualització del contingut de primer pla, els infants estan més atents a la televisió que els seus pares.
- De fons: L'infant està present, però el contingut del programa de televisió està dirigit als adults. En aquest escenari els co-espectadors adults estan més atents a la televisió que els seus infants. (Schmitt, Anderson i Collins, 1999 citat per Anderson i Hanson, 2017, p.174).

Per tant, en qualsevol situació els pares i mares poden participar o no, activament amb l'infant.

Aleshores, considerant que l'ús del temps dels infants és un factor determinant i important en el desenvolupament, no és sorprenent que les investigacions busquin amb freqüència estimacions actualitzades sobre la qualitat de temps que els joves dediquen als mitjans. No obstant això, aquestes estimacions són importants, atès que els investigadors tracten de comprendre els tipus de socialització i oportunitats de desenvolupament que estan experimentant els joves, moltes vegades són incompletes, pel fet que generalment ometen el paper vital del context. (Piotrowski, 2017, p. 206).

D'aquesta manera, comprendre l'ús dels mitjans digitals per part dels infants a través dels entorns contextuais de la seva vida diària, pot proporcionar informació vital, no només sobre els mitjans que usen els infants, sinó també sobre com els experimenten i com es veuen afectats per ells. (Piotrowski, 2017, p. 207).

Fisch (2004) citat per Chiong i Shuler (2010), van exposar en un estudi, que diferents investigacions han demostrat que l'orientació dels pares i mares o els reforços que els ofereixen als seus infants, poden ajudar a millorar el seu aprenentatge, sobretot pel que fa al contingut educatiu, el llenguatge i la participació que tenen envers aquestes. És a dir, que els pares i mares prenen un rol molt important en donar forma a la qualitat de les experiències que tenen els seus fills/es amb les tecnologies digitals.

Els pares i mares es converteixen en:

- Facilitadors de les TIC: Els infants necessiten els adults perquè els expliquin la informació que ells no entenen, ajudar-los a començar en la utilització, i a proporcionar-los i les eines per a poder utilitzar-ho.
- Professors: Exposen i elaboren la informació pertinent que se'ls comunica. Per aquest fet, proporcionar motivació perquè els infants segueixin utilitzant-ho.
- Protectors: Posen les regles i les limitacions, en restringeixen el seu ús.

Així doncs, el consum que els infants tenen d'internet i aplicacions mòbils, està intervingut pels seus pares i mares. Seguint el que afirma Gabelas i Marta (2008), citat per Jiménez et al., (2015), segons un estudi realitzat a Aragó (Espanya), el 93,7% dels pares i mares consideren que la feina d'educar els seus infants en el bon ús de les pantalles els i correspon a ells. Dins d'aquest percentatge, un 40,7% exposa que és una competència exclusiva d'ells mateixos; un 33,3% afirma que ha de ser compartida amb l'escola; i, un 22,8% estima que ha de ser una funció tripartida.

Quan es tracta de l'ús dels mitjans per part dels infants d'edat més primerenca, existeix una variable contextual molt rellevant, l'anomenada mediació parental (Piotrowski, 2017, p.207)

La mediació parental és el conjunt d'estratègies per acompanyar, orientar i supervisar els fills i filles per tenir un bon ús d'internet i la tecnologia, prevenint riscos o solucionant problemes (Jiménez et al., 2015).

Cal recalcar, que la família, la cultura de grups i el context social són fonts d'influència respecte a les estratègies de mediació de l'ús de tecnologies digitals, entre els menors (Jiménez et al., 2015). Aquesta investigació, però se centrarà només en grup del seu context, el paper de la família, és a dir, la mediació parental.

Tot i l'evidència dels efectes de la co-visualització no ha estat demostrada de manera convincent en la literatura (Nathanson, 1999; Nathanson, 2001a citat per Piotrowski, 2017), la investigació suggereix que si els pares i mares confien en estratègies de mediació actives o restrictives, influeix amb l'ús i l'experiència dels infants amb el contingut dels mitjans en diferents formes. Els primers estudis, per exemple, han demostrat que la mediació **activa**, definida com als esforços dels pares i mares per explicar el contingut als seus fills/es i transmetre la seva opinió sobre el contingut, pot augmentar els efectes desitjables dels mitjans, per exemple, aprendre de la televisió educativa, Wright et al., (1994) citat per Piotrowski, (2017), o reduir les no volgudes, per exemple, els efectes de la violència dels mitjans sobre l'agressió, Nathanson (2004) citat per Piotrowski, (2017).

D'altra banda, la mediació **restrictiva**, definida com els esforços dels pares i mares per restringir la qualitat del temps que els seus fills passen amb els mitjans o el contingut al qual estan exposats, s'ha relacionat amb quelcom que els joves (sobretot els adolescents) no se'ls està permès usar, però que desitgen utilitzar, per tant, és més probable que consumeixin el contingut que els pares i mares consideren restringit, ja que allò prohibit, sempre tempta més al desig (Nathanson, 2001b citat per Piotrowski, 2017).

Així doncs, com a conclusió d'aquestes recerques, els investigadors suggereixen que es prefereix la mediació activa en comptes de la restrictiva (Fujioka i Austin, 2003 citat per Piotrowski, 2017, p. 207).

La mediació parental ha estat un tema recurrent en les investigacions, Zaman et al., (2016), citat per Nouwen et al., (2017), exposen que a més dels tipus de mediació parental exposats anteriorment, n'existeixen tres més:

- Ús compartit: Els pares i mares utilitzen els mitjans digitals de forma conjunta amb els seus infants. Els adults s'uneixen als seus infants quan aquests necessiten ajuda, o perquè gaudeixen compartint les activitats amb ells.
- Aprenentatge participatiu: Els pares i mares i els seus infants aprenen sobre els mitjans digitals de forma conjunta mentre els utilitzen.
- Mediació a distància: Els pares i mares supervisen l'ús dels mitjans digitals dels seus infants des d'una distància. Els pares/mares utilitzen aquesta estratègia perquè confien en els seus infants i els atorguen cert grau de responsabilitat en utilitzar els mitjans digitals. És a dir, els avisen que poden fer, i els infants tenen la responsabilitat i la confiança dels seus pares/mares de realitzar un bon ús, sense que aquests estiguin molt a sobre.

Dins el marc d'EU Kids Online¹, Livingstone et al., (2014), citat per Garmendia et al., (2016), exposa en la seva anàlisi, cinc categories principals de mediació parental, aquestes molt semblants a les anteriors en què si diferencia dues tècniques amb recursos externs:

- Mediació activa de l'ús d'internet: Implica que els familiars expliquin els continguts d'internet amb els seus infants mentre aquests estan navegant, és a dir, que comparteixin l'acció de navegar per internet.
- Mediació activa de la seguretat a internet: Els familiars promouen un ús segur i responsable d'internet.
- Mediació restrictiva: implica posar regles que limiten i regulen el temps que s'inverteix a internet, els espais on poden navegar i les activitats que poden dur a terme.
- Restriccions tècniques: ús de software i eines tècniques per restringir i monitorar les activitats que realitzen els menors a internet.
- Monitorar: el registre de les activitats que fan els infants a internet

Aquí s'introdueixen dos aspectes importants, les restriccions tècniques i el monitoratge, explicats en detall en el següent punt.

---

¹ EU Kids Online és una ret d'investigació dirigida per la Prof. Sonia Livingstone i co-finançada pel Safer Internet Programme de la Comissió Europea per investigar les oportunitats i els riscos online dels menors.

S'ha descobert en algunes investigacions, que les mediacions que requereixen restriccions d'ús i oportunitats, provoquen una limitació en la capacitat d'ús d'internet de l'infant, a la vegada que redueix els riscos en línia (Livingstone et al., 2012, p.331 citat per Garmendia et al., 2016).

Tot i això, en la seva investigació Mascheroni et al., (2014), afirma que la majoria dels pares i mares perceben les normes com a eines eficaces per educar els infants i ensenyar-los a autoregular-se. Pel que fa a la tecnologia digital, hi ha diferents normes que afecten diversos aspectes com: el temps de pantalla, l'autonomia d'ús i les activitats permeses. A més, es donen normes restrictives addicionals quan els dispositius s'utilitzen com a recompensa o càstig.

DE manera que, els dispositius digitals també s'utilitzen com a recompensa o (més sovint) com a càstig, per error de comportament i fracassos escolars. Mascheroni et al., (2014), en la seva investigació van descobrir que la majoria de famílies per tal de castigar als seus infants per quelcom fet erròniament, sempre recorrien a limitar l'ús o restringir l'ús de les tecnologies digitals.

2.7 El control parental

Actualment s'afirma que la generació jove és la més vigilada. Els pares i mares supervisen tots els aspectes del comportament dels seus fills, incloent les activitats en línia (Howe i Strauss, 2000 citat per Nouwen, JafariNaimi i Zaman, 2017).

Els avançaments tecnològics faciliten als pares o mares poder monitorar “el bé” dels seus infants (Herring, 2008 citat per Nouwen, JafariNaimi i Zaman, 2017), la seguretat en línia i la protecció. Les tecnologies utilitzades per monitorar i limitar l'accés directe dels infants i el temps que passen en línia s'anomena “control parental”, i es poden configurar a smartphones, tauletes, ordinadors, portàtils o consoles, sigui instal·lant software extern o mitjançant l'ús de les funcionalitats integrades proporcionades pel hardware dels fabricants. (Nouwen, JafariNaimi i Zaman, 2017).

Zaman i Nouwen (2016), citat per Nouwen, JafariNaimi i Zaman (2017), exposen que les principals funcionalitats que ofereix el control parental són:

- Restriccions de temps: els pares i mares poden definir les franges horàries en què els infants poden estar en línia (sigui supervisat o no).

- Restriccions de contingut: Els pares i mares poden definir quin tipus de contingut pot veure o buscar en línia el seu infant, o fins i tot poden bloquejar el tipus d'informació que l'infant es pot descarregar o compartir.
- Restriccions d'activitat: Els pares i mares poden restringir les activitats de tipus econòmic (com aplicacions de compres), activitats socials (com acceptar amics amb el que els infants poden interactuar en línia) i activitats d'entreteniment (com bloquejar jocs multi-jugador).
- Monitoratge i seguiment: Els pares i mares poden rebre una descripció general de les activitats en línia dels seus infants.

Es podria pensar que instal·lant controls parentals, els infants no pateixen danys. No obstant això, no existeix cap evidència sobre l'efectivitat d'aquests controls per mantenir els infants segurs en línia (Dürager i Livingstone, 2012 citat per Nouwen, JafariNaimi i Zaman, 2017).

3. METODOLOGIA DE LA INVESTIGACIÓ

Una vegada analitzat l'estat de la qüestió i el marc teòric, s'ha pogut comprovar que gràcies al fet que es viu en un món amb gran accessibilitat a la informació, investigar es converteix en una acció molt més còmoda i àmplia del que ho era. Així doncs, la bona accessibilitat ha permès obtenir molta informació i sobretot extreure'n referents per tal de poder realitzar l'estat de la qüestió en relació amb la investigació i així assentar les bases del projecte.

L'estat de la qüestió ha facilitat les bases del projecte, ja que s'han dut a terme un gran nombre d'investigacions relacionades amb "com les percepcions i les actituds de la família influeixen el com els infants utilitzen la tecnologia digital".

3.1 Objectius

D'aquesta manera, s'ha pogut concretar la finalitat d'aquesta investigació, per la qual es pretindrà extreure totes aquelles dades adients, per a poder assolir aquests objectius:

- OG1: Analitzar com la percepció i les actituds que tenen famílies envers la tecnologia digital, influeix en la relació que tenen els seus infants amb la tecnologia.

3.1.1 Objectius específics

- OE1: Especificar quins són els factors concrets que influeixen en la relació entre les famílies i els seus infants amb la tecnologia.
- OE2: Identificar quins són els models de mediació familiar més utilitzats entre els infants i les tecnologies digitals.
- OE3: Estudiar si el perfil sociodemogràfic de les famílies influeix en l'ús de la tecnologia per part dels infants.
- OE4: Aprofundir sobre l'ús del control parental a la tecnologia utilitzada per les famílies.

Una vegada marcats els objectius d'aquest projecte, s'ha pogut comprendre que per tal de dur a terme aquesta investigació era de vital importància escollir de forma eficient, la

millor opció metodològica per aquesta investigació. Era fonamental l'existència d'una coherència entre el problema de partida, els objectius, el mètode i els instruments de recollida d'informació. Consegüentment, per tal de poder extreure'n unes conclusions i poder respondre els objectius de la investigació de forma realista, s'han acotat diferents preguntes i afirmacions en els quals calia donar resposta a partir del tipus de metodologia escollit.

- Com influeixen les actituds i les percepcions que tenen els pares i mares sobre les tecnologies en els seus fills?
- El perfil sociodemogràfic de les famílies té alguna relació en l'ús de la tecnologia per part dels infants?
- Descobrir quin tipus de mediació familiar durant l'ús dels dispositius mòbils, és el més utilitzat
- Les famílies disposen d'algun control parental de les tecnologies que utilitzen els seus fills i filles?

De manera que, partint d'aquestes preguntes i també gràcies a la revisió exhaustiva d'altres investigacions similars d'autors més experimentats, i sobretot per la influència del projecte App2five, s'ha pogut recaptar informacions i possibles mètodes per dur a terme aquesta investigació per tal de donar resposta als objectius.

3.2 Mètode

Tanmateix, l'opció òptima per a l'aprofundiment en les relacions família i tecnologia implica adoptar un enfocament que permeti establir un contacte directe amb les persones pertinents als col·lectius a estudiar: els pares i les mares d'infants de 0 a 8 anys. És a dir, s'opta per un enfocament qualitatiu de la investigació científica, que Salgado (2007), concep com l'intent d'obtenir una comprensió profunda dels significats i definicions de la situació tal com ens la presenten les persones, més que la producció d'una mesura quantitativa de les seves característiques o conductes. Es tracta doncs, d'un procediment en el qual es posa èmfasi en la qualitat de les dades i en l'anàlisi aprofundida d'aquests, un procediment en el qual participen només uns quants informants, però que proporciona una gran quantitat de dades (p. 71).

Es tracta d'una investigació de caràcter exploratori, descriptiva i interpretativa, on el fet important per l'investigador és com la gent entén el seu món, i com creen i comparteixen significats sobre les seves vides (Rubin i Rubin, 2011).

Dins de la metodologia de la investigació qualitativa, apareixen diferents mètodes de recopilació d'informació, entre els quals en aquesta investigació s'utilitza l'entrevista.

Canales (2006), ho defineix com la comunicació interpersonal establerta entre l'investigador i el subjecte d'estudi, per tal d'obtenir respostes verbals als interrogants plantejats sobre el problema proposat. Per tant, l'entrevista estableix una relació especial entre l'investigador i la persona entrevistada i s'utilitza per aprovar hipòtesis i treure'n d'altres de noves a la llum.

Segons Rubin i Rubin (2011), l'entrevista qualitativa és una manera de trobar el que altres senten i pensen sobre els seus mons. A través d'ella, es poden entendre experiències i reconstruir esdeveniments dels quals no s'ha pogut participar. D'aquesta manera, realitzar una entrevista ajuda a obtenir informació més completa i profunda, a més de donar la possibilitat d'aclarir dubtes durant el procés, i així assegurar respostes útils.

En alguns casos podria semblar que les entrevistes poden tenir algun inconvenient, ja que els investigadors no observen directament als informants en la seva vida quotidiana, i no coneixen el context necessari per comprendre moltes de les perspectives en les quals estan interessats, però són més els avantatges que les limitacions. Són un enfocament bàsic per estudiar la vida social (Taylor i Bogdan, 1987) i constitueixen una tècnica molt valuosa dins la recerca qualitativa (Vargas Jiménez, 2012).

L'entrevista serà **semiestructurada**, ja seguint el que afirma Flick (2007), és la que ofereix un grau de flexibilitat més alt, a la vegada que manté la suficient uniformitat per fer interpretacions d'acord amb el propòsit de l'estudi.

El disseny i realització de l'entrevista semi estructurada té com a punt inicial que la persona entrevistada compta amb coneixements especials, entesos com a teories subjectives sobre el tema de recerca, la qual cosa les justifica com a subjectes d'informació, plantejant, a més, la conveniència d'un increment d'estandardització de les preguntes per tal de captar més riquesa i complexitat (Flick, 2007).

És per això que les teories subjectives estarien constituïdes per capes articulades entre si: unes externes (explícites), que és possible treure a la llum a partir d'una conversa propiciada per preguntes obertes; i altres internes (implícites), la consistència i l'articulació de les quals amb les anteriors solament és possible obtenir-les a partir d'una combinació de diversos tipus de preguntes (Flick, 2012).

La revelació de les capes que conformen la teoria subjectiva de la persona entrevistada, és possible només a partir de la combinació de diferents tipus de preguntes:

- Preguntes obertes, es procurarà obtenir un acostament als supòsits explícits (capa externa) de la teoria subjectiva de la persona entrevistada. (Flick, 2012, p. 96).
- Preguntes guiades per la teoria-hipòtesi, “serveixen al propòsit de fer més explícit el coneixement implícit de l'entrevistat” (Flick, 2012, p. 96).
- Preguntes de confrontació, busquen descobrir punts de contrast entre les manifestacions inicials de l'entrevistat, corresponents als supòsits explícits de la seva teoria subjectiva i les que responen als supòsits més interns i implícits d'aquesta (Flick, 2012, p. 96).

Així doncs, la combinació de diversos tipus de preguntes s'origina per tal d'obtenir i reconstruir la teoria subjectiva de la persona entrevistada, assumint que es troba articulada per supòsits tant explícits com implícits. (Flick, 2012). Per tant, en aquesta investigació es realitza una mescla d'aquestes, en la que s'intenta usar les mateixes preguntes a tots els entrevistats, però a vegades canviant l'ordre, la forma o l'estructura sintàctica.

3.3 Mostreig de les famílies entrevistades

El mostreig és indispensable per l'investigador, ja que és impossible entrevistar a tots els membres d'una població degut als problemes de temps, recursos i esforços. Al seleccionar una mostra el que es fa, és estudiar una part del subconjunt de la població, però que la mateixa sigui suficientment representativa perquè després pugui generalitzar-se amb seguretat en referència a la població (Blanco i Castro, 2007).

És difícil determinar a quantes persones cal entrevistar en un estudi qualitatiu. El mostreig teòric afirma, que el més important és el potencial que pot tenir cada cas per ajudar a l'investigador, i no tant el nombre de casos (Taylor i Bogdan, 1987). En aquesta investigació s'ha considerat la profunditat de les entrevistes i no tant en el nombre d'informants. S'ha valorat l'accessibilitat, disponibilitat i predisposició dels participants a l'hora de seleccionar-los, però a més s'ha tingut en compte la varietat de perfils que poguessin aportar informació rellevant. “Els informants clau són individus en possessió de coneixements, status o capacitats comunicatives especials i que estiguin disposats a cooperar amb l'investigador” (Zelditch, 1962, citat a LeCompte i Goetz, 1988).

La utilització d'informants clau, pot afegir a les dades de base, un material impossible d'obtenir d'una altra manera, a causa de les limitacions temporals dels estudis (LeCompte i Goetz, 1988). D'altra banda, en ser normalment els informants clau individus reflexius, estan en condicions d'aportar a les variables de procés, intuïcions culturals que l'investigador no hagi considerat anteriorment.

En els estudis qualitatius gairebé sempre s'utilitzen mostres petites no aleatòries, el qual s'apliquen criteris diferents per seleccionar els participants (Blanco i Castro, 2007).

El que pretén aquesta investigació, és trobar bons informants, és a dir, persones informades, lúcides, reflexives i disposades a parlar àmpliament amb l'investigador, d'aquesta manera, es pot afirmar que el disseny de mostra en aquesta investigació serà no probabilístic, en el qual les unitats de mostra se seleccionen utilitzant mètodes en què no intervé l'atzar.

3.3.1 Criteris de mostreig

Primerament, s'ha establert de la forma més sistemàtica possible, els criteris de selecció per assegurar que la mostra sigui escollida adequadament. Per això, els criteris bàsics per poder formar part d'aquest mostreig eren:

- Majors de 18 anys
- D'ambdós sexes
- Progenitors amb infants de 0 a 8 anys
- Residència a Taradell

Per tal de seleccionar una mostra concreta, aquesta investigació s'ha basat en l'estratègia no probabilística, concretament els dos tipus de mostreig utilitzats són, el mostreig per conveniència i el mostreig intencional.

El mostreig per conveniència és aquell que es seleccionen els subjectes més accessibles (Blanco i Castro, 2007). Així doncs, per tal d'aconseguir-los, s'ha demanat a l'Escola les Pinediques de Taradell, un permís a direcció, per tal de poder fer una demanda de voluntaris a les famílies dels infants del parvulari. Mitjançant el boca a boca, s'han demanat aproximadament un total de 6 voluntaris disposats a realitzar una entrevista, amb la finalitat de poder obtenir informació sobre com les percepcions i les actituds que tenen els pares i mares envers les tecnologies digitals, poden influir en la

relació que els seus infants tenen amb aquestes. Tots aquests complint els criteris de selecció anteriorment mencionats.

Pel que fa al mostreig intencional, que és aquell en què l'investigador selecciona de forma conscient a certs subjectes (Blanco i Castro, 2007), en el que aquesta investigació s'ha basat per obtenir d'altres subjectes de la mostra, s'ha fonamentat en la coneixença pròpia d'habitants de Taradell. En la qual s'ha demanat la seva col·laboració en el marc d'aquesta investigació. Tots aquests complint els criteris de selecció anteriorment mencionats.

3.3.2 Mostra de la investigació

Aquesta investigació s'ha basat en 10 famílies que resideixen a Taradell, un poble d'aproximadament de 7000 habitants de la comarca d'Osona.

Cal recalcar que s'ha intentat obtenir un conjunt de voluntaris (famílies) amb heterogeneïtat entre elles. És a dir, que entre aquestes famílies existissin diferències socioculturals (temps viscut al poble, diferents sectors econòmics de feines dels progenitors, diferents situacions familiars, etc.). La principal finalitat d'aquest fet, és per poder tenir un ventall més ampli de diferències i punts de vista, i d'aquesta manera poder esbrinar si les diferències socioculturals poden tenir alguna influència directa o no, en l'objectiu de la investigació.

Un dels aspectes pels quals es realitza a un nombre reduït de persones és degut a la pandèmia mundial la qual s'està vivint, ja que el fet de no permetre'ns tenir contacte amb un nombre elevat de persones que no formen part de la mateixa bombolla social, dificulta poder dur a terme la trobada presencial de l'entrevista. Però l'aspecte més important que ha fet decidir de fer-ho a 10 famílies, és per què es pretén realitzar un estudi pilot, en el que no són necessàries un gran nombre de dades. Es per això que es creu que realitzar aquest estudi pilot, pot servir com a base per estudis més amples que es podrien realitzar a posteriori.

3.4 Elaboració de l'entrevista

Cal afegir, però, que el procés per a dur a terme l'entrevista ha sigut llarg i complex, atès que primerament s'ha elaborat una anàlisi bibliogràfica sistematitzat per tal de poder

observar què s'ha estudiat sobre el tema i a partir d'aquesta anàlisi, crear dimensions o categories, i d'aquestes les preguntes més concretes per a l'entrevista.

Així doncs, per tal de crear l'entrevista s'ha realitzat una cerca bibliogràfica profunda sobre el tema, gran part d'aquesta confronta l'estat de la qüestió de la investigació. Tota aquesta cerca ha influenciat per a dissenyar l'entrevista d'aquesta investigació.

Ara bé, tot i la gran influència d'altres investigacions, l'estudi de les famílies que s'ha realitzat al projecte App2five ha sigut el principal influent per a elaborar-la.

3.4.1 Disseny de l'entrevista

L'entrevista es basarà en 5 dimensions creades a partir de tota la cerca bibliogràfica realitzada prèviament.

Perfil sociodemogràfic

Aquesta dimensió es va crear, ja que es van trobar diferents recerques, com la realitzada per Common Sense Media (2019), en què especificaven que els usos i les actituds que tenen tant els pares com les mares amb els medis digitals dels seus infants, poden venir influenciades de les cultures de les quals provenen, de l'edat dels progenitors i de la situació familiar en la qual conviuen.

D'altres estudis que posen en evidència que el recorregut educatiu d'una persona, va lligat als ingressos que aporta. Per consegüent, els recursos que té una persona adinerada poden influenciar en la quantitat de tecnologia que té, per tant de la que un infant convivent, disposa (INE. 2019). A més seguint el que comenta Jiménez et al., (2015), la cultura de grups i el context social són fonts d'influència respecte a les estratègies de mediació de l'ús de tecnologies digitals entre menors. Aleshores, poder esbrinar el perfil sociodemogràfic de la família permetrà valorar exactament quina influència pot tenir en els infants.

De manera que d'aquests articles se'n poden extreure aspectes i temes vitals que confronten aquesta dimensió i que posteriorment, es concreten com a preguntes. Aquests temes són: la data de naixement de l'infant, el seu sexe, els germans que té, la quantitat de membres que conviuen a la família, l'edat dels progenitors, la situació familiar, el nivell d'estudis dels progenitors, el nivell socioeconòmic familiar.

Les preguntes aproximades que formen part d'aquesta dimensió són:

PERFIL SOCIODEMOGRÀFIC	
Pregunta 1	Quina és la data de naixement de l'infant?
Pregunta 2	Quin és el sexe de l'infant?
Pregunta 3	Té germans? Quants?
Pregunta 4	Quina edat tenen els seus germans? Quina posició ocupa en la família?
Pregunta 5	Quina edat tenen els seus progenitors?
Pregunta 6	Quants membres de la família sou a casa?
Pregunta 7	Quina és la vostra situació familiar de convivència? (Mare/pare solter/a, separació, casats, etc.)
Pregunta 8	Quin nivell d'estudis teniu els progenitors?
Pregunta 9	Quina és l'ocupació laboral dels membres de la família?

Taula 1: Preguntes de la dimensió "perfil sociodemogràfic" (Font: elaboració pròpia)

Ús de les tecnologies digitals per part de les famílies

Una altra dimensió imprescindible d'incloure per poder donar resposta als objectius de la investigació, és l'ús de les tecnologies digitals per part de les famílies que tenen menors a casa. Per tant, seguint el que Lauricella, Wartella i Rideout (2015), van concloure en les seves recerques que la relació entre l'ús que fan els pares i mares de les TIC, les seves actituds sobre cada una d'aquestes, tenen un afecte positiu o negatiu en diversos aspectes del desenvolupament dels infants, i la quantitat d'ús dels diferents tipus de mitjans per part dels infants de 0 a 8 anys.

D'altres recerques realitzades per Lauricella i Cigel (2020), demostraven que el comportament de l'ús dels mitjans dels propis pares i mares està directament relacionat amb el comportament de l'ús dels mitjans dels seus infants. Així doncs, en aquesta investigació es considera vital considerar l'entorn familiar com a provocador d'hàbits d'ús de les tecnologies.

D'aquesta manera, del conjunt de recerques seleccionades en l'apartat del marc teòric, han marcat el camí per a construir les preguntes d'aquesta dimensió, totes elles

relacionades amb el tipus de dispositiu que utilitzen els adults, la freqüència de dies i hores en què els utilitzen, els moments específics que més les utilitzen i l'objectiu d'ús que hi tenen.

En aquest apartat, caldrà recordar que les preguntes van dirigides a què tenen/realitzen els propis progenitors, i no els seus infants, ja que es vol investigar si el seu ús té alguna relació amb el que tenen els seus infants.

Per tant, les preguntes que conformen aquesta dimensió són les següents:

ÚS DE LES TECNOLOGIES DIGITALS PER PART DE LES FAMÍLIES	
Pregunta 10	Quins dispositius tecnològics teniu a casa?
Pregunta 11	Quants dies utilitzeu dispositius digitals? Hi ha dies que més que d'altres?
Pregunta 12	Quantes hores al dia utilitzeu dispositius digitals? Alguns dies més hores que d'altres?
Pregunta 13	En quin moment del dia els utilitzeu més?
Pregunta 14	Per què utilitzeu els dispositius digitals? Amb quin ús?
Pregunta 15	Considereu que teniu una bona connexió a internet, si és que teniu connexió a internet?

Taula 2: Preguntes de la dimensió "ús de les tecnologies digitals per part de les famílies" (Font: elaboració pròpia)

La percepció dels pares i mares sobre les tecnologies digitals

La tercera dimensió que conforma l'entrevista semi estructurada d'aquesta investigació, se centra en la percepció que tenen tant els pares com les mares, sobre les tecnologies digitals amb relació als infants.

Diversos estudis, com per exemple el realitzat per Lauricella i Cigel (2020), afirmen que és primordial qüestionar-se les percepcions que tenen els pares i mares respecte a l'impacte de la tecnologia a les habilitats socials dels infants, les seves experiències i el seu desenvolupament, pel fet que existeixen certes preocupacions respecte a l'ús d'internet amb infants d'edat primerenca.

L'any 2014 es va realitzar una investigació, duta a terme per Wartella et al., en la que es va enquestar un gran nombre de pares i mares amb relació a la tecnologia digital i els seus infants, i en la que el 70% d'aquests van concordar que els nous dispositius digitals no faciliten la criança dels seus infants. Així és que, la percepció que tenen les famílies sobre la tecnologia, és un factor a tenir en compte amb relació als objectius principals d'aquesta investigació.

Pel que fa a les temàtiques que han sorgit dins d'aquesta dimensió i que s'han convertit en preguntes de l'entrevista, han sigut d'opinió personal sobre les tecnologies digitals, l'afecte positiu o negatiu que tenen, la possible capacitat educativa que poden transmetre, la tecnologia digital que els deixen utilitzar i les que no, i el perquè, és a dir, el concepte que tenen sobre les TIC amb relació als seus infants.

Les preguntes concretades en aquesta dimensió són de la següent manera:

LA PERCEPCIÓ DELS PARES I MARES SOBRE LES TECNOLOGIES DIGITALS	
Pregunta 16	Creieu que la tecnologia pot ser educativa o positiva pels infants? Per què?
Pregunta 17	Creieu que la tecnologia pot ser negativa pels infants?
Pregunta 18	Els deixeu utilitzar la tecnologia digital als vostres infants? Si és que sí, hi ha algun objectiu en concret? Si és que no, hi ha algun motiu en concret?
Pregunta 19	Els deixeu utilitzar la tecnologia digital als vostres infants? Si és que sí, hi ha algun objectiu en concret? Si és que no, hi ha algun motiu en concret?
Pregunta 20	Quina és la tecnologia digital que creu que és més positiva pels infants? Per què?
Pregunta 21	Teniu el mateix concepte sobre l'ús de les tecnologies digitals amb el vostre entorn familiar?

Taula 3: Preguntes de la dimensió "la percepció dels pares i mares sobre les tecnologies digitals" (Font: elaboració pròpia)

L'ús de les tecnologies digitals per part dels infants

Una dimensió que s'ha cregut imprescindible d'incloure en aquesta investigació, és evidentment, l'ús de forma directa que tenen els infants sobre les tecnologies digitals.

Tal com afirma Chaudron (2015), els infants nascuts al segle XXI han conviscut des del seu naixement amb la tecnologia digital, i per tant adquireixen amb facilitat i de forma ràpida habilitats operatives bàsiques. Tot i això, en moltes ocasions aquests es troben

en situacions que no saben com controlar per la qual demanen ajuda als seus familiars. Es podria dir, que les seves capacitats digitals estan limitades pel seu desenvolupament cognitiu.

A més en múltiples estudis, s'ha conclòs que els infants de 0 a 6 anys, prefereixen utilitzar les tecnologies digitals de manera individual i que prefereixen utilitzar les tauletes digitals i els smartphones en detracció als altres aparells (Chaudron, 2015).

D'altres recerques, un exemple d'aquestes és l'enquesta representativa realitzada a escala nacional dels Estat Units de pares i mares d'infants de 0 a 6 anys, va treure a la llum, que els infants utilitzen els dispositius mòbils en moltes situacions de quotidianitat per a mantenir-los distrets, per tal de tenir temps lliure per ells mateixos, ara bé la interacció que tenen amb aquests dispositius és relativament curta (Choing i Schuler, 2010)

Així doncs, en aquesta dimensió s'ha cregut necessari esbrinar a partir de totes aquestes temàtiques "tipus de dispositius utilitzats", "dispositiu propi o compartit", "la freqüència de dies i hores al dia que els infants els utilitzen", "l'objectiu d'ús" i fins i tot "l'edat del primer ús", l'ús real que tenen els infants sobre les tecnologies digitals.

La dimensió intenta abastar la realitat de l'infant, apartant en aquesta ocasió, l'opinió que tenen els seus familiars, ja que s'intentaran explorar les diferències i concordances que tenen els infants i els seus familiars amb l'ús de les tecnologies digitals, però des d'una vessant centrada en els fets i no tant en les opinions.

Respecte a les preguntes d'aquesta dimensió es conformen en:

L'ÚS DE LES TECNOLOGIES DIGITALS PER PART DELS INFANTS	
Pregunta 22	Quin tipus de dispositiu utilitzen més els vostres infants/ infant?
Pregunta 23	Té el seu propi dispositiu o utilitza un dispositiu d'algun adult?
Pregunta 24	Quants dies utilitzen dispositius digitals? Hi ha dies que més que d'altres?
Pregunta 25	Quantes hores al dia utilitzen dispositius digitals? Alguns dies més hores que d'altres?
Pregunta 26	En quin moment del dia els utilitzen més?
Pregunta 27	Per què utilitzen els dispositius digitals?
Pregunta 28	A quina edat van començar a utilitzar tecnologia?

Taula 4: Preguntes de la dimensió "l'ús de les tecnologies digitals per part dels infants" (Font: elaboració pròpia)

Mediació familiar durant l'ús dels dispositius digitals

Finalment l'última dimensió que s'ha inclòs en l'entrevista d'aquesta investigació, és la temàtica sobre la mediació que tenen les famílies en vers els dispositius digitals que utilitzen els seus infants. S'ha cregut necessari incloure aquesta dimensió, a causa de l'existència d'una gran quantitat de recerques, i també a la gran importància que aquesta investigació li dona a la intervenció tant voluntària com involuntària que tenen els progenitors, en vers l'ús que tenen els seus infants dels dispositius mòbils.

Un estudi recent de Connell et al., (2015), va investigar la participació conjunta amb tecnologies digitals que tenien els pares i mares amb els seus infants i van mostrar resultats en referència a com el nivell d'educació, el gènere i l'edat, tenien una relació directa amb les relacions que tenien entre aquests. Per consegüent, es creu necessari plantejar preguntes en relació a aquests aspectes.

A més, un punt comú d'aquestes investigacions en l'ús dels mitjans per part dels infants amb edat més primerenca i els seus familiars, és la variable contextual anomenada mediació parental (Piotrowski, 2017, p.207). Aquesta prendrà un paper important en aquesta investigació, ja que és el conjunt d'estratègies per acompanyar, orientar i supervisar els fills i filles per tenir un bon ús de l'internet i la tecnologia (Jiménez et al., 2015). Per consegüent, es creu fonamental centrar part d'aquesta entrevista en aquesta temàtica.

Existeixen diferents tipus de mediació parental, tal com afirma Nathanson (2004), en la seva investigació, fet que ha provocat la curiositat i intensió d'aquesta entrevista per descobrir quina o quines utilitzen les famílies en aquesta recerca.

Lauricella i Cigel (2020), estudien que els pares i mares, de forma general tenen normes per controlar els dispositius que utilitzen els seus infants, el temps que hi passen i els continguts que visualitzen. Per aquests fets, s'ha cregut primordial, esbrinar mitjançant les preguntes de l'entrevista, tots aquests aspectes en relació amb el control parental.

Per tant, les preguntes confeccionades per aquesta última dimensió són les següents:

MEDIACIÓ FAMILIAR DURANT L'ÚS DELS DISPOSITIUS DIGITALS	
Pregunta 29	L'infant utilitza la tecnologia digital amb algun tipus de supervisió, està acompanyat o està sol? Amb qui està?
Pregunta 30	Teniu establert algun tipus d'horari, o algunes normes per tal de controlar l'horari d'ús?
Pregunta 31	Els infants escullen el que faran amb les tecnologies o sou els adults els que trieu que faran?
Pregunta 32	Els infants poden navegar lliurement per internet? Poden veure els clips de Youtube o alguna altra plataforma, que ells vulguin?
Pregunta 33	Sabeu què és el control parental?
Pregunta 34	Teniu algun tipus de control parental a les tecnologies que utilitzen els vostres fills? Sí? Quin?

Taula 5: Preguntes de la dimensió “mediació familiar durant l'ús dels dispositius digitals” (Font: elaboració pròpia)

3.5 Procediment de recollida de dades

D'aquesta manera, per poder dur a terme l'entrevista semi estructurada, s'ha preparat una llista de preguntes que constitueixen els seus eixos temàtics, les dimensions anteriorment mencionades. Però al ser una entrevista semi estructurada, el format és obert, cosa que permet afegir preguntes durant la realització de l'entrevista, quan l'entrevistador a partir de les respostes de l'entrevistat, li apareixen suggereixes en forma de qüestions.

Per tal de tenir una entrevista vàlida i amb rigor, aquesta s'ha proporcionat a un conjunt d'experts sobre el tema, per tal que la revisin i la validin com a apta per seguir en la investigació. En aquest cas, els doctors del Màster d'Entorns d'Ensenyament amb tecnologies digitals Mariona Grané i Jordi Quintana, han sigut els encarregats de validar l'entrevista. Seguidament, s'ha realitzat una prova pilot d'aquesta entrevista en una família voluntària, per tal de poder extreure'n aspectes positius i tots aquells aspectes que es poden corregir, per tal de millorar l'entrevista a realitzar a les 10 famílies.

Finalment una vegada feta la prova pilot, s'han iniciat les entrevistes a 10 famílies, que tenien infants de 0 a 8 anys, per tal de poder recollir les dades i analitzar-les posteriorment i així poder extreure'n unes conclusions i respondre els objectius de la investigació.

El primer contacte amb els entrevistats s'ha produït en format telefònic per tal d'explicar el propòsit d'aquesta investigació i per tal de demanar la seva col·laboració. En aquesta s'ha concretat el dia i l'hora i un lloc propici per ambdues parts on realitzar l'entrevista. Per tal d'afavorir que els informants es trobin còmodes i s'esplaïn en les seves respostes, s'ha demanat l'idioma que prefereixen utilitzar durant l'entrevista.

L'entrevista ha començat explicant novament el motiu de la investigació i garantint la confidencialitat a les parts anteriorment mencionades. Per realitzar la gravació de l'entrevista s'ha utilitzat l'aplicació de gravadora de veu del SmartPhone de l'entrevistador.

Una vegada realitzades les entrevistes, s'ha procedit a realitzar la transcripció de les dades. Seid (2016), exposa que a totes les entrevistes, cal registrar allò que es diu i el que passa de forma escrita, perquè una vegada processat es pugui analitzar.

Ara bé, Seid (2016), afirma que l'entrevista no es redueix a la transcripció d'allò verbalitzat a la mateixa, cal destacar que pels objectius de la investigació sociològica, generalment és molt més el que es guanya que el que es perd analitzant les transcripcions en comptes del registre auditiu o audiovisual de l'entrevista. La transcripció de la interacció verbal permet plasmar allò fonamental de l'entrevista sociològica en un text escrit, en un suport que facilita l'anàlisi en contrarestar l'evanescència de l'oralitat. És important que l'entrevistador efectui les transcripcions de manera textual i completa, respectant cada paraula utilitzada per l'entrevistat, incloent-hi possibles errors d'expressió, reiteracions, interjeccions, contradiccions, etc. Qualsevol modificació o omissió en aquesta fase del registre d'informació implicaria una alteració de les dades finals. Depenen dels objectius de la investigació, poden ser molt rellevants també les entonacions, els èmfasis i fins i tot el llenguatge no verbal. Així doncs, una de les tasques de les transcripcions és transcriure també tots aquests aspectes anteriorment mencionats.

3.6 Procediment d'anàlisi de dades

Una vegada acabada la recollida de dades i per tant, les transcripcions realitzades, s'ha passat a l'anàlisi de les entrevistes i la discussió dels resultats.

L'anàlisi de dades és un procés en continu progrés en la investigació qualitativa, on l'investigador analitza i codifica les seves pròpies dades, Taylor i Bogdan (1987), afirmen que al llarg de l'anàlisi es tracta d'obtenir una comprensió més profunda del que s'ha estudiat i es continuen refinant les interpretacions. Els investigadors també es recolzen en la seva experiència directa amb escenaris, informants i documents per arribar al sentit dels fenòmens partint de les dades (p.159).

L'anàlisi implica tres etapes: La primera fase d'identificació de temes i desenvolupament de conceptes i proposicions. La segona fase de codificació de les dades recollides i el refinament de la comprensió del tema d'estudi, i l'última fase en la qual es tracta de relativitzar els descobriments i comprendre les dades en el context en què s'han recollit (Taylor i Bogdan, 1987).

En el procés qualitatiu de la recol·lecció de les dades i l'anàlisi, es duen a terme pràcticament de forma paral·lela, i cada estudi requereix un esquema d'anàlisi propi. "El procés essencial de l'anàlisi consisteix en què rebem dades no estructurades i les estructurarem" (Hernández Sampieri, et al., 2006, p. 624).

Així doncs, per tal de facilitar l'anàlisi s'han organitzat les dades. S'ha codificat tota la informació reduint-la a categories. Per poder elaborar un codi que ha permès ordenar, sistematitzar, portar i analitzar la informació de forma teòrica, cal, però tenir presents quatre normes suggerides per Strauss que s'han tingut en compte: Preguntar a les dades qüestions relacionades amb el que es pretén descobrir, revisar les dades una gran quantitat de vegades per trobar les claus de la interpretació, interrompre la codificació per formular una nota teòrica que intenti explicar l'estructura que es va construint, i no acceptar d'entrada com a rellevant, cap variable tradicional (sexe, edat...) fins que les dades no afirmin que és important o no (Olabuénaga, 2012).

Una vegada transcrites les entrevistes, i fet l'anàlisi, s'ha procedit a presentar els resultats de l'anàlisi de les entrevistes destacant les respostes més significatives a partir de gràfiques i expressions personals dels progenitors, respectant així les respostes dels entrevistats. Seguit de la discussió dels resultats en què, continuant amb el que afirma Fuertes (2019), citat per Quintana et al., (2021), s'explica el significat dels resultats, i per tant no és una repetició dels resultats. Aquesta explicació dels resultats es realitza d'acord l'estat de la qüestió, de la mateixa investigació.

Finalment s'han extret les conclusions definitives de la investigació, que serviran per intentar respondre els objectius inicials.

3.7 Ètica i validesa de l'estudi

3.7.1 Ètica de la investigació

Aquest estudi es desenvolupa conforme als següents criteris:

- Garantida la protecció de la intimitat personal i el tractament confidencial de les dades personals (Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal).
- Es respecta la llibertat de participació en l'estudi, per la qual cosa és precís que les persones voluntàries donin el seu consentiment informat exprés i escrit una vegada rebi la informació adequada.
- Per consegüent, s'ha fet entrega d'un document de consentiment informat al subjecte entrevistat en el moment de realitzar l'entrevista en el que s'han seguit uns passos per tal de fer-ho el més legal i transparent possible:
  - S'ha llegit a l'entrevistat un petit paràgraf per tal de presentar les bases de la investigació, el marc contextual d'aquest, el seu objectiu i els realitzadors d'aquest estudi.
  - Seguidament s'ha entregat el document de consentiment informant a l'entrevistat, en el que hi consten totes les dades sobre confidencialitat, seguretat, anonimat i responsabilitat que tindrà l'investigador en realitzar l'estudi.
  - Una vegada l'entrevistat ha acceptat totes les dades, ha firmat el document, juntament amb l'investigador, que aquest finalment ha servit com a document legal per a poder començar a dur a terme l'entrevista.
- Aquesta investigació s'ha realitzat a totes aquelles persones que disposaven de la voluntat de participar i col·laborar en la investigació, sempre partint de la confidencialitat, la imparcialitat, l'equitat i el compromís amb el coneixement.

3.7.2 *Fiabilitat i validesa*

Cal donar importància als criteris que s'han de tenir en compte al llarg del procediment de la investigació, per tal de donar fiabilitat als resultats obtinguts:

- Les entrevistes a les famílies per tal de tenir una visió realista de la percepció i les actituds que tenen sobre la tecnologia i com això pot influir en la relació de la tecnologia amb els seus infants
- La utilització de la gravació d'àudio per enregistrar l'entrevista, ja que dóna fiabilitat a les dades.
- La recaptació d'informació d'altres investigacions ja realitzades verificades internacionalment

D'aquesta manera gràcies als criteris mencionats anteriorment, es dóna validesa a la investigació realitzada sobre la percepció i les actituds que tenen les famílies sobre les tecnologies digitals i com aquestes influeixen en la relació entre l'infant i aquestes.

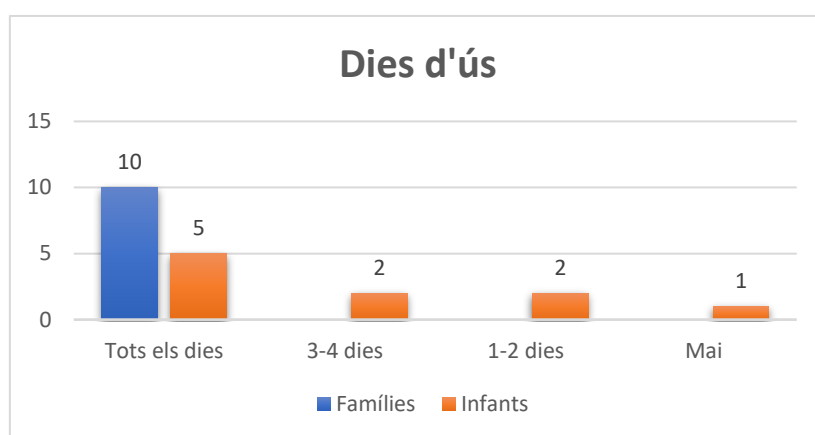

4. RESULTATS I ANÀLISIS

A continuació es presenten els resultats i l'anàlisi de les entrevistes:

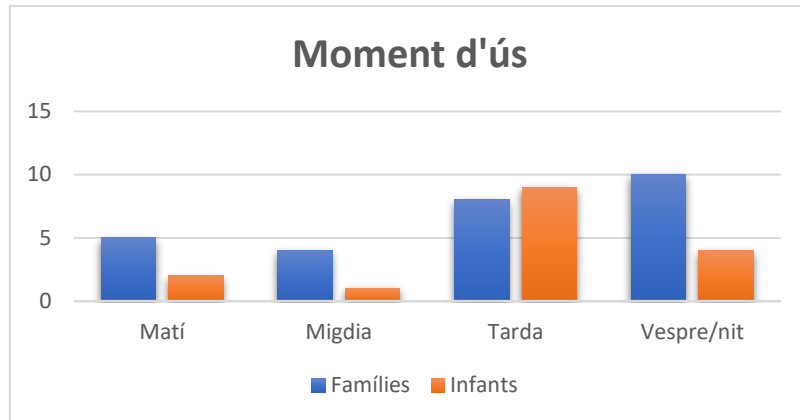
4.1 Relació de l'ús de les TIC de les famílies, amb l'ús d'aquestes per part dels infants

En aquestes gràfiques s'ha volgut plasmar la diferència d'ús entre famílies i infants, tant els dies, hores com moments d'ús.

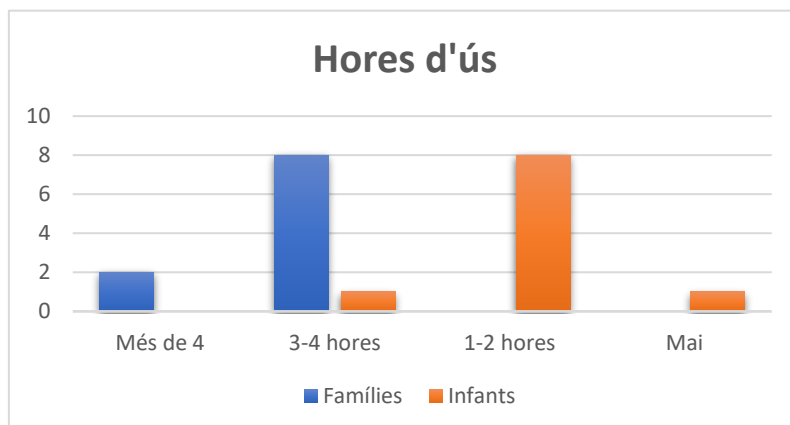
Gràfic 1: Dies d'ús de la tecnologia (Font: elaboració pròpia)

Primerament es pot observar clarament que tots els progenitors utilitzen les tecnologies almenys una vegada per **dia**, és a dir, tots ells usen la tecnologia cada dia de la setmana. En canvi, pel que fa als infants, hi ha més diferències, ja que la meitat d'ells també la utilitzen cada dia de la setmana, dos d'ells de 3 a 4 dies, i també dos més d'ells només 1 o 2 vegades a la setmana. Altrament hi ha un infant que no l'utilitza mai, o molt esporàdicament. Aquests resultats reflecteixen el que havia comentat Chaudron (2015), el qual afirmava que actualment els infants estan diàriament en contacte amb una àmplia gamma de dispositius i eines digitals, tot i que no és necessari que les famílies els deixin utilitzar-les cada dia de la setmana.

Gràfic 2: Moments d'ús de la tecnologia (Font: elaboració pròpia)

Seguidament, pel que fa als **moments** d'ús de les tecnologies ens trobem uns resultats més dispersos, a causa de ser utilitzat en moltes ocasions més d'una vegada al dia, els resultats s'anivellen. Tot i això, hi ha clarament dos moments del dia en què les famílies les utilitzen totes o gairebé totes, que són la tarda i el vespre/nit. Tant al matí com al migdia, hi ha un total de 4 i 5 ocasions. A diferència dels infants, que gairebé tots quan l'usen, sol ser la tarda amb un total de 9, així com al matí com el migdia, el resultat és només d'un i dos infants. Pel que fa al vespre nit, uns 4 infants la solen usar.

Gràfic 3: Hores d'ús de la tecnologia (Font: elaboració pròpia)

Finalment respecte a les **hores** d'ús per dia, es pot observar que la majoria de famílies utilitza les tecnologies digitals entre unes 3 i 4 hores per dia, concretament 8 famílies, i els dos restants més de 4 hores. En altres termes, que no hi ha cap família que utilitzi les tecnologies menys de 3 hores al dia. Pel que fa als infants, es pot observar una clara

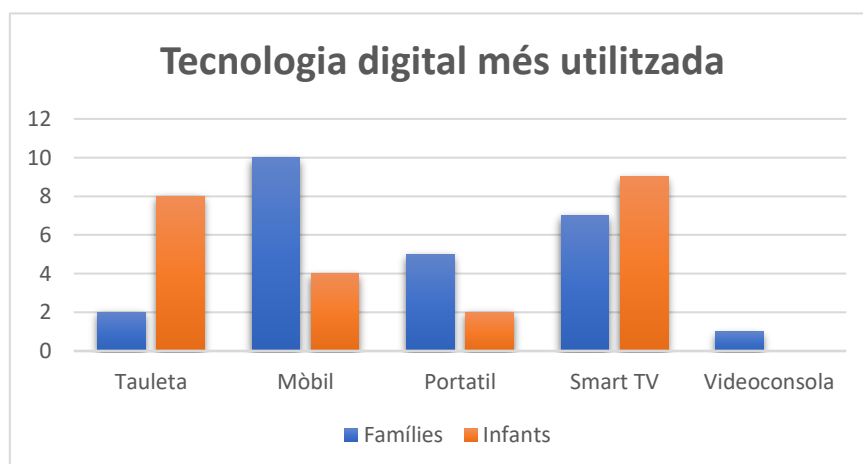

reducció de les hores a les pantalles, ja que hi ha 8 infants que les utilitzen d'1 a 2 hores al dia, un infant que les utilitza de la mateixa manera que els seus progenitors (de 3 a 4) i en darrer lloc, un infant que no les utilitza mai.

4.1.1 La quantitat d'ús que tenen els infants amb la tecnologia digital, està influït per la que hi tenen els seus familiars?

En aquest sentit, seguint Mascheroni et al., (2014), la majoria de pares i mares en la societat actual, utilitzen les tecnologies de forma diària, sigui per feina o per simple oci, i aquest fet influeix directament en l'ús que en fan els seus fills i filles. Tal com s'ha pogut observar en els resultats, la majoria d'infants utilitzen la tecnologia gairebé cada dia, i almenys 1 hora per dia, i recopilant el que comentaven Lauricella, Wartella i Rideout (2015), la quantitat de temps que els infants gasten en utilitzar tecnologies digitals, ve directament influenciat amb el que en tenen els seus familiars, atès que tots ells també la utilitzen diàriament. A més sembla força evident que els infants utilitzen els dispositius digitals quan no estan a l'escola i quan els seus pares i mares ja han arribat a casa. Podria ser perquè els progenitors, seguint el que afirmen Rideout i Hamel (2016) i Zimmerman, Christakis i Meltzoff (2007), citat per Lauricella et al., (2017), mentre fan feines per casa o necessiten el seu temps d'oci, deixen que els infants es distreguin amb la tecnologia per tal de mantenir-los ocupats.

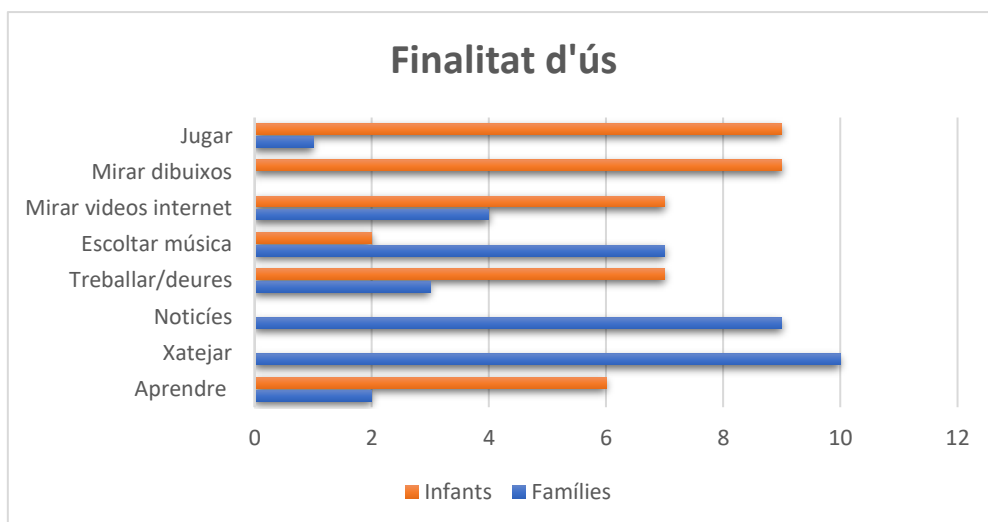
4.2. El dispositiu digital i la finalitat d'ús d'aquests per part de les famílies i els infants

Gràfic 4: Tecnologia digital més utilitzada (Font: elaboració pròpia)

Un altre gràfic interessant d'observar, és la tecnologia que és més utilitzada tant pels infants com per les famílies. En les famílies (progenitors) es pot observar com el mòbil és el dispositiu digital predilecte. Seguit de ben a prop per la Smart TV. El portàtil cau en tercera posició, i finalment la tauleta en última. Pel que fa als infants s'hi reflexa dues clares destacades, la smart TV i la tauleta digital. El dispositiu mòbil té clarament una puntuació més baixa, i pel que fa al portàtil o ordinador el percentatge és mínim.

S'ha volgut posar èmfasis també, en la finalitat d'ús de les tecnologies digitals entre els infants i els seus progenitors.

Gràfic 5: Finalitat d'ús de la tecnologia digital (Font: elaboració pròpia)

En aquest gràfic es pot observar clarament com pel que fa als progenitors, la principal finalitat d'ús que tenen amb les tecnologies digitals és la de xatejar i estar informats de les notícies del món. Seguidament i de forma descendent ens trobem amb escoltar música, mirar vídeos, treballar navegar per internet i aprendre. En canvi pels infants les prioritats canvien, i ens trobem que la principal finalitat d'ús, és mirar dibuixos i jugar. De molt a prop els segueix fer deures, mirar vídeos i aprendre; Gairebé ningú ho utilitza per escoltar música. Finalment no hi ha cap d'ells que ho utilitzi per xatejar i mirar notícies.

4.2.1 Hi ha relació entre l'ús que tenen les famílies amb les tecnologies digitals i les que tenen els seus infants?

En referència a la tecnologia més utilitzada, podem observar clarament una clara concordança entre el que havia descobert Mascheroni et al., (2014), i aquesta investigació, ja que el telèfon mòbil és el dispositiu digital més utilitzat per part dels progenitors, considerant la finalitat que li donen, és el dispositiu que els satisfà totes les activitats digitals que els sol agradar, tals com xatejar, informar-se de les notícies del món, visualitzar vídeos, buscar informació per la xarxa d'entre altres. El portàtil en canvi, es converteix en una eina digital utilitzada gairebé només pels progenitors, i amb una finalitat més orientada al treball i a la producció.

En canvi, a diferència dels seus progenitors la tauleta és el dispositiu digital més utilitzat per part dels infants, que de la mateixa manera que afirma Chaudron (2015), la tauleta és el dispositiu digital preferit pels infants de 0 a 8 anys, segurament perquè és aquell més versàtil que els permet realitzar tot allò que els agrada, ja sigui mirar contingut per les plataformes de vídeos (Netflix, Youtube, etc.) i la possibilitat de jugar a videojocs. A més, que la seva mida és una gran aliada, atès que els permet moure's, a la vegada que la pantalla és prou gran per aïllar-se del que tenen al voltant.

Tot i això, ens trobem amb un dispositiu digital que el seu ús està en la part alta dels dos integrants de la investigació, la Smart TV. Aquesta sol ser utilitzada per visualitzar vídeos, dibuixos, notícies, pel·lícules i sèries. De tota manera, és també el dispositiu que més utilitzen de forma conjunta.

D'aquesta manera es pot observar que clarament els infants i els seus progenitors tenen unes finalitats d'ús diferents, (segurament donades per la seva edat i els seus interessos) que els provoca aquestes diferències, però que a la vegada sembla que els complementa, amb vista a que principalment utilitzen dispositius diferents, però també són capaços de compartir com per exemple la Smart TV.

Ara bé, seria imprescindible mencionar que tal com s'ha afirmat anteriorment totes les famílies d'aquesta investigació tenen un ús diari de les tecnologies, i en el 100% de casos un coneixement força elevat de l'ús que en poden fer, i per tant que sembla que són plenament conscients del que poden realitzar els seus infants amb les tecnologies digitals i no són reticents a ells. Fet que pot semblar que seguint el que afirma Mascheroni et al., (2014), els pares i mares que utilitzen les tecnologies digitals diàriament, els agraden, fins al punt que veuen amb més bons ulls que els seus infants també les utilitzin.

Un altre aspecte a destacar és que la majoria de famílies que els seus infants tenen un dispositiu digital propi, no utilitzen el mòbil (del progenitor) en gairebé cap ocasió, en canvi els infants que no tenen una tauleta pròpia utilitzen amb més freqüència el mòbil dels seus progenitors. Tot i que la tauleta segueix sent el dispositiu principal més utilitzat pels infants, es pot observar clarament que els infants que saben que tenen una tauleta pròpia no demanen d'utilitzar el mòbil dels seus progenitors, en canvi els infants que no la tenen pròpia, demanen amb més freqüència utilitzar el mòbil dels seus progenitors.

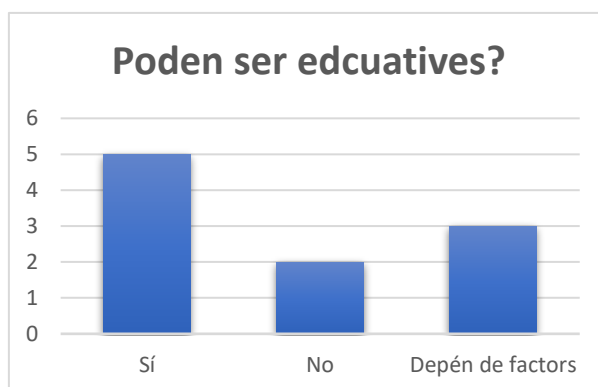
La tauleta i la Smart TV, són els dispositius que més utilitza tot i que sovint ens demana el nostre mòbil, ja que la gran utilitza la tauleta més habitualment i la petita no li interessa el que està fent amb ella.

Aleshores, podria ser un factor influent en la percepció que tenen els pares i mares sobre la tecnologia que els infants tinguin una tecnologia pròpia?

4.3 Percepció sobre les tecnologies digitals per part dels familiars

4.3.1 Els progenitors creuen que la tecnologia pot ser educativa pels seus infants? És un punt important en la percepció que tenen sobre la tecnologia digital i l'ús que en fan els seus infants?

En aquesta investigació s'ha realitzat una pregunta als progenitors en referència a si percebien les tecnologies com un mitjà educacional, en la que han aparegut una diversitat d'opinions força heterogènia que van d'allò positiu a allò negatiu.

Gràfic 6: Les TIC poden ser educatives segons els progenitors? (Font: elaboració pròpia)

En aquest aspecte, la meitat de famílies creuen que les tecnologies digitals sí que poden ser educatives, tres famílies afirmen que depèn de diversos factors i finalment, 2 famílies neguen que les tecnologies puguin ser educatives.

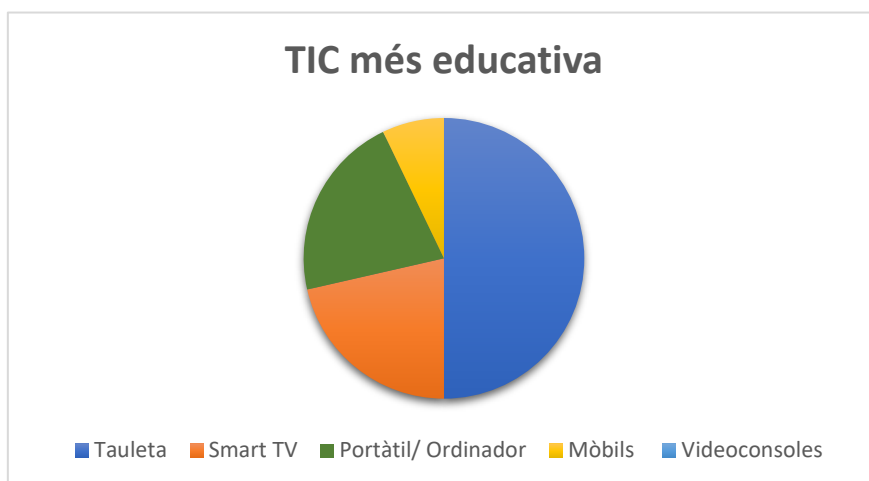
-Sí, ja que existeixen moltes aplicacions per tal d'ajudar als infants a aprendre. A més és una cosa molt visual que els permet treballar aspectes d'una forma pràctica a la vegada que s'entenen.

-Sí que pot ser educativa, ja que hi ha molts documentals, dibuixos, vídeos a internet i jocs que els poden ajudar a aprendre coses que a la vida real no poden veure.

-Depèn de perquè la facin servir i també per l'edat que tenen. Creiem que fins als 3 anys no l'haurien de fer servir. Ja que no els pot aportar res positiu, ells han d'aprendre del món que els envolta abans de posar-se en el món de la tecnologia.

-No creiem que pugui ser gaire educativa quan els infants tenen edats primerenques, ja que majoritàriament el seu ús és per entreteniment.

Cal destacar que les percepcions de les famílies sobre el potencial d'oportunitats i riscos de les tecnologies varien segons el dispositiu, l'edat que tenen i les activitats que realitzen els infants amb aquestes de la mateixa manera que afirma Mascheroni et al., (2014), en la seva investigació.

Gràfic 7: TIC més educativa segons progenitors (Font: elaboració pròpia)

Pel que fa als aspectes positius sobre les tecnologies, podem recollir que les famílies en general perceben la tauleta com a dispositiu més educatiu pels seus infants, tal com es

pot observar en el gràfic. Pel que fa a la segona posició, però per uns quants punts per sota, es pot observar un empat entre la Smart TV i el portàtil/ ordinador. Finalment amb només una votació ens trobem el mòbil. És important mencionar que les videoconsol·les no han tingut cap votació com a dispositiu tecnològic educatiu.

La tecnologia més educativa segons aquestes famílies (tauleta), és percebuda com a eina educativa que ajuda a estimular el desenvolupament cognitiu dels infants. Les aplicacions educatives tenen una gran valoració per part de les famílies.

-Sí, perquè hi ha moltes aplicacions educatives que poden ajudar-los a aprendre, a més a l'escola també fan servir les tauletes per aprendre.

-Les tauletes són una oportunitat per desenvolupar les habilitats digitals i experimentar amb el món digital d'una manera segura, ja que podem triar què pot mirar i que pot jugar a la tauleta sense por, a que apareguin anuncis o coses no apropiades.

Ara bé, un fet important de mencionar és que de manera unànime totes les famílies creuen que la principal finalitat d'ús que tenen les tecnologies pels infants és l'entreteniment. Tot i això, tal com s'ha comentat anteriorment també creuen que poden ser educatives, tot i que no és la seva principal funció.

4.3.2 Quina és la percepció dels progenitors sobre els possibles riscos dels dispositius digitals?

En les entrevistes s'ha pogut parlar sobre les percepcions que tenien les famílies sobre els possibles riscos o com els poden perjudicar que els seus fills utilitzin les tecnologies digitals.

En la majoria d'aquests s'ha afirmat que no creuen que les tecnologies digitals utilitzades pels seus fills i filles petits puguin tenir molts riscos. De fet, les famílies sostenen que l'ús de les tecnologies digitals per part dels seus infants es limita a un conjunt d'activitats que es consideren segures. Aquests inclouen jugar a jocs a la tauleta digital, normalment sense internet, però també veure vídeos a YouTube o mirar dibuixos a la TV. Tot i que la navegació i l'observació de vídeos requereix que els infants es connectin, i trobant-se amb un entorn menys controlat, la majoria dels progenitors creuen que els seus infants més joves no trobaran continguts inapropiats o altres tipus de riscos. Això es deu principalment al fet que suposen que els seus infants no tenen suficient capacitat digital

per a començar a explorar el món digital per ells mateixos. També creuen que els seus infants no són suficientment grans perquè els pugui atreure certs tipus de continguts poc adequats. No obstant això, s'ha pogut observar que hi ha infants que els agrada força mirar vídeos del YouTube, en el que no tenen cap protecció.

-Els meus dos fills els agrada molt mirar vídeos del YouTube, però sempre miren contingut relacionat amb dibuixos o cançons. Com que són els únics que utilitzen el YouTube de la tele, el contingut que apareix suggerit és sempre del mateix estil, per això no em preocupa que puguin mirar coses no apropiades.

A més, en moltes ocasions afirmen que quan els seus infants utilitzen les tecnologies digitals, tant la TV com la tauleta o el mòbil, els pares i mares sempre intenten vigilar què fan i què visualitzen, atès que si observen que estan entrant en algun tipus de contingut no apropiat, puguin fer-los-hi treure.

-Sempre que la meua filla està utilitzant la tauleta vaig mirant de tant en tant què està fent, a més sap que la pot utilitzar quan jo o el meu marit estem per casa, d'aquesta manera podem observar tant ell com jo què està fent la nostra filla.

Ara bé, un aspecte que sembla que els preocupa més, és la possible addicció i abús que poden causar l'accés d'ús de les tecnologies digitals. Ja que el fet que siguin tan fàcils d'usar i tan gratificants els poden causar molta addicció. Els progenitors desconfien que els seus infants no puguin trobar alternatives a no avorrir-se que no siguin, no jugar, o utilitzar tecnologies digitals. O que simplement trobin menys atractives altres activitats que no estiguin relacionades amb les tecnologies digitals, com les físiques, socials o que els provoquin algun tipus de trastorn del son. És per aquest motiu que molts d'ells no els deixen utilitzar-les abans d'anar a dormir, o més d'una hora seguida.

- El meu fill normalment les utilitza [les tecnologies digitals] a la tarda quan ja ha acabat de fer tota la feina que havia de fer, siguin deures, o hagi jugat amb algun amic o tot allò que sap que ha de fer. Però sap que quan li diem que ha de deixar de jugar o fer el que estigui fent amb elles, ha de parar. A més, normalment no li deixem més d'una hora seguida de pantalla, ja que creiem que si no és massa estona.

Tal com es pot observar a la gràfica sobre les hores d'ús i els moments d'ús, gairebé tots els progenitors només els deixen utilitzar-les entre una i dues hores al dia.

Un altre aspecte a considerar, és que alguns progenitors creuen que en alguns casos l'abús de les tecnologies els pot causar un canvi de comportament en els seus infants. Les tecnologies digitals poden ser hiperestimulants i a vegades els pot suposar un trasbals no recomanable, que els pot provocar per exemple, insomni.

-Normalment ella sempre utilitza la tauleta a la tarda quan ja a acabat tot el que havia de fer, perquè sap que és l'únic moment que li deixarem utilitzar, ja que sap que després de sopar no pot usar la tauleta.

-No ens agrada que la utilitzi després de sopar perquè creiem que no és bo que abans de dormir facin servir pantalles digitals.

Tot i això, tal com els gràfics mostren hi ha algunes famílies que sí que deixen utilitzar les pantalles abans d'anar a dormir, però en totes elles coincideix que l'únic que els deixen, és visualitzar la TV o mirar vídeos, i en cap cas els deixen jugar a cap mena de joc digital.

-Un cop havent sopat els deixem mirar una mica la tele per què els ajuda a relaxar-se, però intentem que siguin dibuixos o programes que no els trasbalsin gaire.

Així doncs, tot i que hi ha algunes diferències pel que fa a les preocupacions dels riscos amb les pantalles digitals abans d'anar a dormir, tots ells creuen que l'ús de les tecnologies digitals a finals del dia han de tenir un control pel que fa al contingut, perquè els pot esverar massa.

Finalment un altre aspecte destacable que hem pogut observar, és que la majoria de progenitors (que tenen més de dos infants), senten que és millor que utilitzin les tecnologies amb els seus germans majors, i així creuen que els infants menors estan més protegits.

-Ell pot utilitzar la tauleta sense la nostra supervisió, però normalment sempre juga amb el seu germà gran, ja que només tenen una tauleta i saben que l'han de compartir. Tot i això a nosaltres ja ens va bé, perquè tenir el seu germà gran amb ell ens suposa un descans perquè no faci coses no apropiades. Tot i així, sempre que estan junts o juguen a algun joc o miren vídeos/ documentals, etc. Amb aquest aspecte estem força tranquils.

Consegüentment, podem afirmar que aquest conjunt de pares de forma general, té una visió sobre els rics que poden dur les tecnologies digitals força positiu, confiant amb què en ser infants amb edats primerenques, encara no tenen la curiositat per explorar el món digital més enllà dels jocs que tenen descarregats, i els vídeos de dibuixos que poden veure al YouTube.

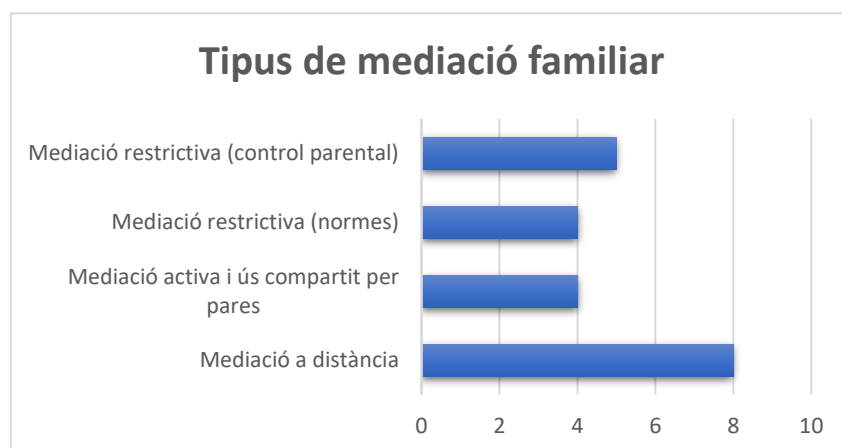
4.4 La mediació familiar

4.4.1 Quins són els models de mediació familiar més utilitzats?

Actualment, tal com s'ha pogut evidenciar en l'apartat del marc teòric, existeixen diversos tipus de mediació parental i aquests no són totalment tancats i concrets, sinó que la seva classificació pot variar. Així doncs, en aquesta investigació, s'ha decidit classificar-les en: mediació activa i d'ús compartit, mediació a distància i supervisió, mediació restrictiva d'interacció (normes), mediació restrictiva tècnica (control parental).

Segons Smahelova et al., (2017), no existeix una estratègia de mediació parental única, sinó que aquestes estratègies varien segons les diferents situacions. Ara bé, aquesta investigació s'ha centrat en una mitjana aproximada segons les respostes dels entrevistats, tot i que en cap cas els resultats són estrictament certs i tancats.

De manera que en aquesta investigació, el resultat d'aquesta classificació segons les famílies entrevistades és el següent:

Gràfic 8: Tipologia de mediació familiar més utilitzada (Font: elaboració pròpia)

Tal com es pot observar, hi ha una clara tendència en utilitzar la mediació a distància, és a dir, la qual els pares i mares observen el que realitzen els seus infants (supervisen el contingut i el temps) però a distància, respectant el seu espai, però preparats per actuar si veuen quelcom que no els agrada.

La mediació restrictiva tant amb normes, com tècniques (control parental), ocupen el segon i el tercer lloc respectivament. Seguidament ens trobem amb una mediació activa i d'ús compartit, en la qual els infants i els seus progenitors comparteixen el temps a la pantalla. En la que els pares i mares estan a prop dels seus infants i els parla sobre l'activitat que estan fent amb les tecnologies.

Ara bé, cal especificar que hi ha famílies que utilitzen més d'un tipus de mediació, és a dir, utilitzar un model no significa la no utilització dels altres en cap situació. Per aquest fet podríem dir que els progenitors combinen tècniques, tot i que una majoria coincideix en el fet que la supervisió a distància, és la més habitual.

4.4.1.1 Com utilitzen les famílies la tècnica de mediació a distància/de supervisió?

La mediació a distància, és a dir la supervisió, és una tècnica molt usada entre els progenitors d'aquesta investigació, a més dins d'aquest model de mediació ens hem trobat amb diferents graus de supervisió.

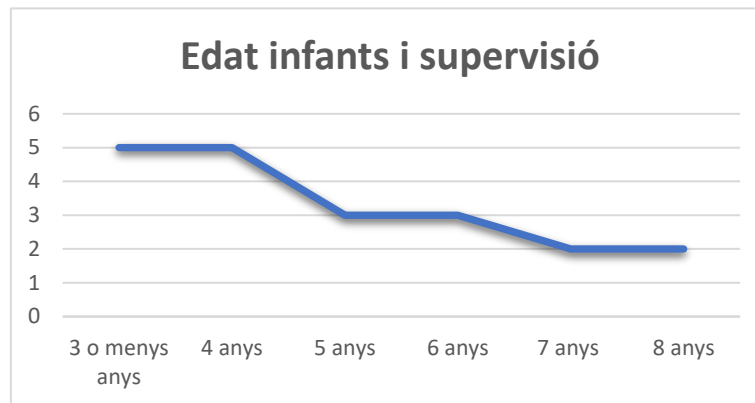
Aleshores, pel que fa a la **supervisió** de l'ús dels dispositius ens trobem amb una variabilitat força alta. Alguns progenitors supervisen molt de prop l'ús que els seus infants fan d'Internet. En un parell de casos no deixen mai sols als seus infants, només si aquest utilitza un lloc web específic o un joc en concret, li permeten estar sol. En algunes famílies els pares i mares comproven l'historial de navegació i intenten supervisar l'ús d'Internet d'aquesta manera. Tot i això, unes 6 famílies supervisen el contingut de l'infant des de la distància. En el que quan aquest està utilitzant el dispositiu, l'adult va observant de tant en tant què és el fa, per estar preparat per demanar un canvi de contingut si l'infant fa quelcom inapropiat.

Un altre factor interessant és que els infants en general tenen menys **limitacions** quan estan a la TV en comparació a la videoconsola, la tauleta o el mòbil.

-Quan els meus fills estan a la TV normalment els deixem sols, ja que sabem que o veuran alguns dibuixos de Netflix o miraran dibuixos a canals públics. El fet d'estar a la

TV ens és més fàcil veure en tot moment què fan, i ells també o saben per aquest motiu no ens preocupa què miren, ja que sabem que serà quelcom apte.

Influeix l'edat de l'infant respecte a la supervisió que rep?

Gràfic 9: Relació de l'edat de l'infant amb la supervisió que rep (Font: elaboració pròpia)

Tal com es pot observar a la gràfica, hi ha una lleugera relació entre l'edat de l'infant i la supervisió que té. Per aquest motiu sembla que com més edat té l'infant, menys supervisió té. No obstant això, creiem que seguint el que els progenitors han comentat durant les entrevistes, tenen una fixació més elevada en supervisar a l'infant de forma més atenta depenent del dispositiu que utilitzen, més que en referència a l'edat que tenen. Pel fet que hi ha infants menors que utilitzen per exemple la TV sense gaire tipus de supervisió, i infants més grans que utilitzen la tauleta i els seus progenitors creuen que han de supervisar-los de més a prop, perquè hi poden haver més riscos de contingut que a la TV. I tal com s'ha comentat anteriorment, sembla que els progenitors creuen que la TV és el dispositiu més segur i per tant el que necessita menys supervisió.

4.4.1.2 Els progenitors i els seus infants fan servir tecnologies digitals de forma conjunta? (Mediació activa)

El principal dispositiu digital que s'usa conjuntament entre pares/ mares i els seus fills, és mirar la Smart TV. Normalment amb pares i mares asseguts juntament amb els seus infants mentre miren la televisió; Altres dispositius digitals com els portàtils, també s'utilitzen conjuntament; Tant les videoconsoles, els mòbils i les tauletes molt rarament s'usen de forma conjunta.

-Forces caps de setmana als vespres mirem la televisió tots junts, ja que és el moment que mirem pel·lícules i ens agrada passar temps conjuntament.

-A vegades quan ha de fer alguna cosa de l'escola utilitzant el portàtil, tant jo com el meu marit l'ajudem a fer-ho junts.

-Quan juga amb la tauleta normalment està sola, ja que és el seu dispositiu i a nosaltres tenim el mòbil.

Aleshores seguint el que comentava Fisch (2004), citat per Chiong i Shulter (2010), els pares i mares prenen un rol important en la qualitat de les experiències que els seus infants tenen amb les tecnologies digitals. En aquesta investigació creiem que els progenitors depenent del dispositiu que els infants utilitzen, tenen la tendència en convertir-se en facilitadors de les TIC, sobretot quan els seus infants necessiten ajuda amb l'ordinador, per si han de fer algun tipus de feina de l'escola o quelcom més complicat.

Així i tot, cal aclarir que la majoria de pares i mares han especificat que prefereixen fer altres activitats de forma conjunta que no contemplen les tecnologies digitals, com anar a passejar, al parc o fer algun tipus d'esport a l'aire lliure.

4.4.1.3 La mediació restrictiva és comuna entre les famílies? Quines normes d'ús tenen?

Pel que fa al tema d'establir normes i opinions sobre la tecnologia digital en els infants, els progenitors difereixen entre ells. Ja que alguns prefereixen normes clares per l'ús de la tecnologia, i d'altres que no creuen que estableixin normes, tot i que afirmen que existeixen normes implícites que els seus infants saben sense haver-los-hi de dir.

Les normes estan relacionades principalment amb el temps que l'infant pot gaudir de les tecnologies digitals. Els infants sovint tenen un límit de temps setmanal o diari, amb el qual poden estar amb les tecnologies digitals.

Pel que fa a les normes concretes hi ha una variabilitat d'opinions força alta. Normalment els pares/mares no determinen els límits de temps amb tanta precisió, sinó que controlen l'ús del dispositiu basant-se en els seus propis sentiments. Quan pensen que l'infant ha utilitzat prou dispositius, els hi fan deixar.

-No tenim res concret, quan creiem que porten massa estona els hi fem apagar. I normalment fan cas.

-Saben que quan els diem que han de deixar-ho és obligatori fer-ho. Però no hi ha unes normes d'hores en concret.

En algunes ocasions els diuen que tenen de X hora a X per jugar, per tal que els infants siguin conscients del temps que poden jugar per no sobrepassar-ho, i també perquè els sigui més fàcil als pares i mares controlar el temps que els infants han estat amb els dispositius digitals.

-No té un horari en concret, però quan ens demana per anar-hi li posem un límit basant-nos en les hores. Per exemple de les 6 a les 7. Perquè d'aquesta manera nosaltres tindrem consciència de l'estona que hi passa i ella també podrà gestionar-se el temps que li hem donat fent el que vulgui.

Algunes famílies afirmen que sí que existeixen unes normes més fixes per tal de controlar el temps que les poden utilitzar. Una d'aquestes és l'ús restringit del dia de la setmana d'ús, atès que els caps de setmana solen ser més flexibles que durant la setmana. Els infants però, són conscients d'aquestes normes.

-Sap que només pot utilitzar la tauleta una hora al matí de cap de setmana i una a la tarda. La petita només mira la tele quan li posem mentre esmorza o quan ho demana al matí. Però li diem nosaltres quan ha de parar.

L'ús dels dispositius està prohibit després d'un cert temps en algunes famílies. A vegades el dispositiu només pot ser utilitzat en una habitació determinada, com la sala

d'estar on els pares poden supervisar l'ús del dispositiu per part dels seus fills/es més fàcilment. A més, molts d'ells tenen normes per a l'ús de dispositius durant els àpats.

Alguns dels pares i mares també limiten els programes de televisió que els infants tenen permís per veure. Així mateix, alguns dels pares i mares controlen amb atenció els jocs, les aplicacions i els llocs web que utilitzen.

Finalment és important mencionar, que tots els infants han de demanar permís per poder utilitzar les tecnologies digitals als seus progenitors, tot i que pel que fa al contingut, no sempre és necessari fer-ho.

-Ells sempre ens han de demanar si poden utilitzar-les. Un cop ens ho han demanat es diferent. Quan estan a la TV són ells qui escullen si anar al YouTube a mirar vídeos o dibuixos. Al nostre mòbil saben que només els deixem mirar YouTube, i a la tauleta poden escollir les aplicacions que tenim descarregades (nosaltres sabem quines són).

-Sí ella ho escull, i mirem si ens sembla bé que està fent, si no li fem canviar.

Segons algunes famílies, normalment els infants no desafien les normes, tot i això en algunes altres sí que afirmen que els infants es poden queixar una mica de les normes però sense molta insistència. Un factor interessant a tenir en compte, és que les famílies que afirmen que els infants que s'oposen més a les normes, són aquelles que tenen infants majors de 8 anys a la família. Creuen que els infants de 0-8 anys, encara són petits i no els suposen enfrontaments durs amb relació a certs límits sobre les tecnologies digitals.

Les famílies utilitzen les tecnologies digitals com a mitjà de castic?

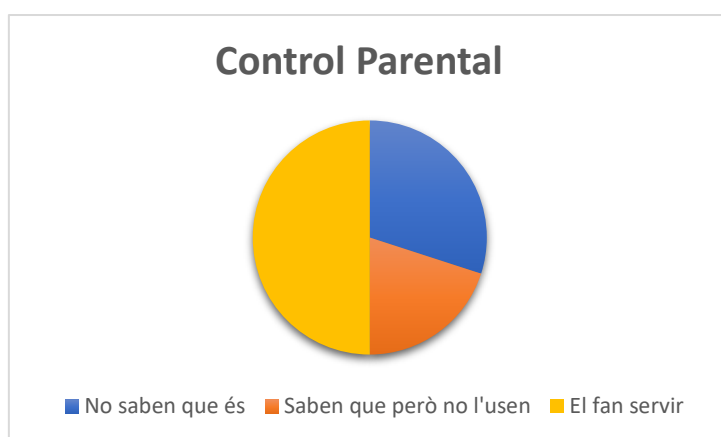
Un altre aspecte a tenir en compte en aquesta investigació és el fet dels càstigs amb relació als dispositius digitals. En aquestes famílies la limitació de les tecnologies digitals forma part del sistema de càstigs. Sovint és suficient que els pares i mares amenacin amb la pèrdua d'un dispositiu, si l'infant no es comporta adequadament. A vegades els progenitors ordenen a l'infant que ha de fer alguna cosa, com els deures, dutxar-se o quelcom que els hagin demanat abans que se'ls permeti utilitzar dispositius.

-Quan no li deixem utilitzar la tauleta o la TV és perquè no ens ha fet cas o l'hem hagut de castigar per alguna cosa. Sap que abans de poder jugar amb la tauleta ha de fer un seguit de feines i portar-se bé. Si no ho fa, no li deixem utilitzar-la.

Tot i que no s'ha incidit molt en aquest aspecte, en aquesta investigació s'ha pogut esbrinar que els principals càstigs que reben els infants en referència a les tecnologies digitals, són en qüestió del temps que les poden utilitzar i quines d'elles poden utilitzar.

4.4.1.4 La mediació restrictiva tècnica (control parental), té una incidència important en la vida de les famílies?

Aquí entra el tema del **control parental**, en què s'ha pogut esbrinar certs aspectes:

Gràfic 10: Utilització del control parental (Font: elaboració pròpia)

Primerament, 7 de les 10 famílies entrevistades tenien coneixença d'aquest tipus d'eina tècnica per a les tecnologies, mentre que només 5 de les 10 famílies en feien ús. Ara bé el 100% de les famílies que en feien ús, la finalitat era per restringir cert contingut, en detracció del control parental de temps, activitat i seguiment el qual cap d'ells l'utilitzava.

La coneixença que tenen les famílies del control parental és força elevada, ja que un 70% d'ells sabia el que era, com per exemple aquesta mare que ho va definir de la següent manera:

-Més o menys. És per controlar que els nostres fills no facin coses que no volem amb les tecnologies, els prohibeix fer algunes coses que serien per adults.

-Sí, serveix per controlar el contingut que pot mirar un nen a les tecnologies.

Així doncs, ens trobem que la meitat de les famílies d'aquesta investigació utilitzen el control parental amb els seus fills i filles, però seguint el que ens han comentat, la majoria

ho utilitzen a les tauletes que tenen els propis infants, en les quals hi tenen posat el “mode infantil”. Respecte a la TV, molts d’ells creuen que al YouTube no és necessari, considerant que en mirar sempre vídeos infantils, el propi Youtube només els recomana vídeos d’aquest mateix tipus i per tant, no és necessari.

Finalment d’altres famílies consideren que el compte de Netflix anomenat Kids, el qual conté només contingut per a infants, és el controlador de contingut necessari per a evitar contingut inapropiat pels seus infants.

-Només està posada l’edat que tenen al Youtube, posat així que són menors. Al Netflix tenim el compte de “Kids” que saben que és el que han d’utilitzar (aquest només permet mirar programes i pel·lícules infantils).

D’altres famílies consideren que ells mateixos ja són capaços de controlar què miren els seus infants, és a dir, que els supervisen el contingut que miren sense la necessitat de tenir eines externes perquè els hi facin la feina.

-No, perquè ja mirem nosaltres que pot fer i que no.

Un aspecte important de considerar, és que el control parental que utilitzen les famílies està integrat al propi dispositiu, és a dir, en cap cas s’han descarregat una aplicació externa, sinó que aprofiten que els propis dispositius tenen modes per a infants que els permeten controlar el contingut de forma automàtica, tal com afirmen Nouwen, JafariNaimi i Zaman, (2017).

4.4.2 Són els estudis dels progenitors un factor influenciador en l’ús que fan els infants amb les tecnologies digitals i el tipus de mediació parental que apliquen?

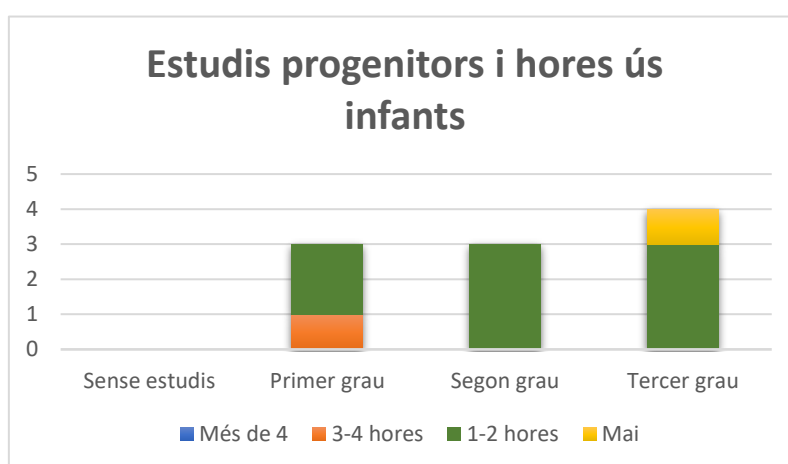
Primerament cal especificar que per a dur a terme aquesta anàlisi, s’ha classificat els estudis dels progenitors de la següent manera:

- Sense estudis: estudis primaris incomplets
- Primer grau: No es completa EGB, ESO

- Segon grau: Quan s'ha completat ESO, EGB, Batxillerat, BUP, COU, Grau mitjà, FP i certificats d'escoles oficials d'idiomes
- Tercer grau: Grau universitari, màster universitari i doctorat.

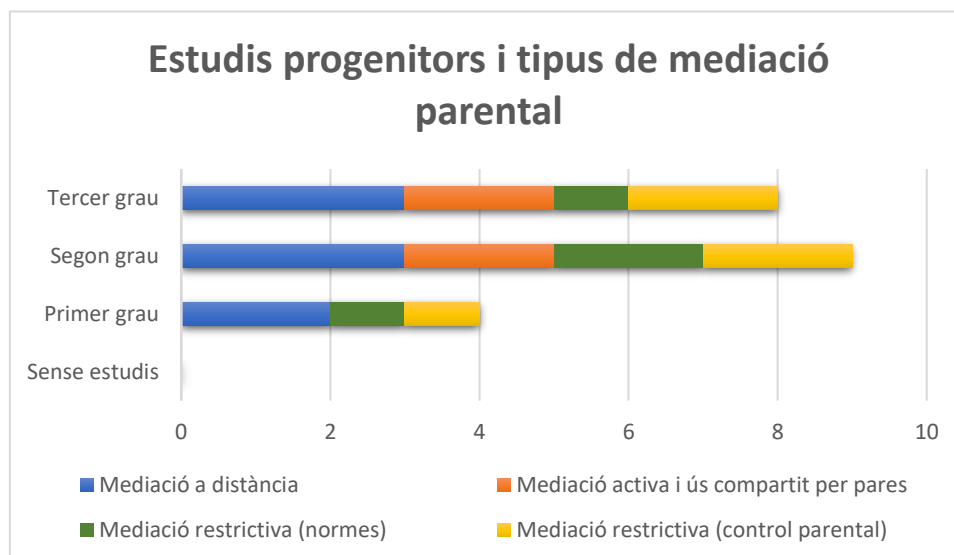
La primera gràfica s'ha centrat en els estudis dels progenitors i en les hores d'ús de les TIC per part dels infants:

Gràfic 11: Relació dels estudis dels progenitors i les hores d'ús dels infants (Font: elaboració pròpia)

Hi ha una lleugera tendència en referència a que a un nivell menor d'estudis dels progenitors, més hores d'ús de tecnologies per part dels infants. Fins i tot es veu, que l'infant que no passa mai hores amb les pantalles, és fill de progenitors amb els estudis més superiors. Podríem arribar a deduir que potser això és degut al fet que els progenitors, pel seu nivell d'estudis i per tant, que potser tenen més o menys coneixements sobre els possibles riscos que causen les pantalles, podria ser una causa de l'ús de més o menys hores de les tecnologies per part dels infants.

Seguidament s'ha realitzat una taula en referència als estudis dels progenitors i el tipus de mediació parental que utilitzen amb els seus infants:

Gràfic 12: Relació dels estudis dels progenitors amb el tipus de mediació parental utilitzada (Font: elaboració pròpia)

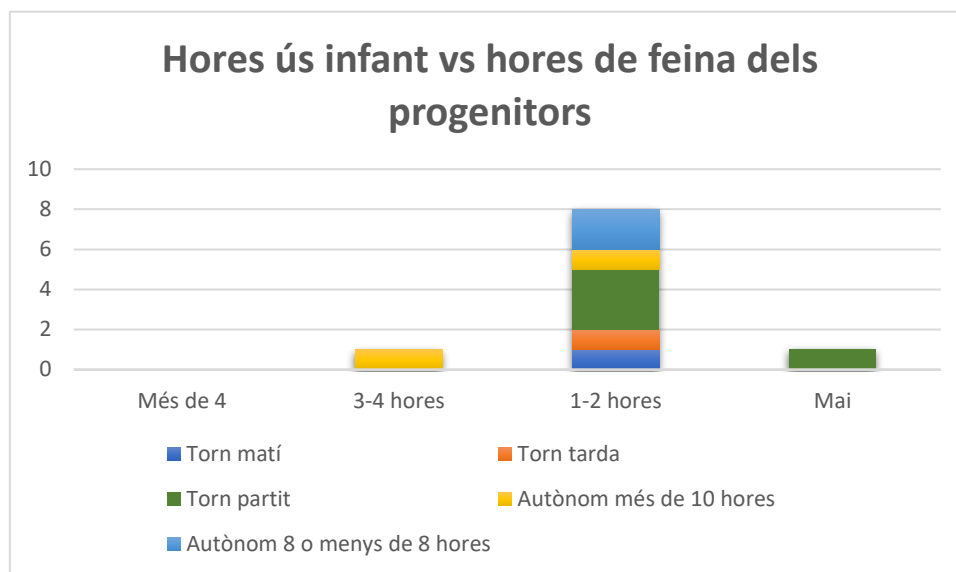
Seguint amb la gràfica anterior, sembla que aquí hi ha una tendència molt similar, en què es pot observar que la mediació activa (la d'ús compartit), és només utilitzada pels progenitors amb més estudis, fet que fa pensar que segurament és degut al fet que és la que requereix més dedicació, coneixement i esforç per part dels progenitors. Pel que fa a la resta de dades, sembla que hi ha una repartició de tipus de mediació per part dels progenitors amb estudis de primer i segon grau, que tots dos utilitzen els 4 tipus de mediació parental.

Tot i això, en aquesta investigació no s'ha pogut trobar un factor clar que creiem que pugui influir en l'ús de les tecnologies digitals per part dels infants. Es creu, que potser influeix més la feina que realitzen els progenitors actualment, i no els estudis que han realitzat amb anterioritat, ja que ens trobem en casos que el que han estudiat, no es reflecteix en el que treballen actualment. D'aquesta manera, no podem analitzar els estudis dels progenitors com a possible influència en l'ús de les tecnologies dels seus infants, a diferència del que afirma el Sistema estatal d'indicadors de l'educació 2019, del Ministeri d'Educació i Formació Professional, que documentava que hi ha una relació estreta entre el recorregut educatiu d'una persona i els ingressos que té.

En conseqüència, es creu que és més adient valorar les hores que els progenitors estan a casa, més que el tipus de feina i els estudis que tenen.

4.4.3 És l'horari de feina dels progenitors un influent en l'ús de les TIC dels infants i el tipus de mediació que els hi apliquen?

Per tal de poder evidenciar si la feina dels progenitors és un factor influent, tal com s'ha comentat anteriorment s'ha cregut adient classificar la feina, en l'horari que tenen els progenitors en aquesta. Així doncs, en aquesta primera gràfica s'ha volgut comparar les hores de feina que tenen els progenitors i les hores d'ús de les TIC que tenen els infants:

Gràfic 13: Relació hores ús dels infants amb les hores de feina dels progenitors (Font: elaboració pròpia)

El que en podem destacar d'aquesta gràfica, és que sembla que l'infant que passa més hores a les pantalles (entre setmana), és aquell que els seus progenitors tenen un horari de feina més llarg, l'autònom de més de 10 hores.

La majoria d'infants, tal com s'ha comentat amb anterioritat, utilitzen les TIC entre una i dues hores al dia, es pot destacar que hi ha una heterogeneïtat força gran, ara bé, en destaquen els progenitors que treballen a torn partit i els autònoms que treballen 8 hores o menys. De manera que, sembla indicar que els progenitors que passen més hores a casa, coincidint amb l'horari de l'infant, no els deixen utilitzar les TIC en tot moment. Malgrat tot, és poc precís, atès que alguns progenitors han comentat que no sempre tenien el mateix horari i per tant, això no hauria de ser un factor molt veritable a tenir en compte.

Ara bé, en referència al tema d'hores d'ús, s'ha pogut observar que gairebé en la totalitat dels infants d'aquesta investigació, els dies que utilitzen més la tecnologia digital són els

caps de setmana, quan tenen més hores lliures, coincidint també amb els dies que tenen menys normes d'ús i els seus pares tenen menys hores de feina. D'aquesta manera, sembla que no seria massa eficient pensar que l'horari de feina dels progenitors pot ser un influent clar, pel fet que durant els caps de setmana, que és quan els progenitors treballen menys hores, és quantes més hores els infants utilitzen les tecnologies. Així doncs, potser seria més lògic pensar que és més influent l'horari d'escolarització de l'infant, que la dels seus progenitors (en referència a la quantitat d'hores d'ús que tenen els infants amb les TIC).

Potser podríem deduir que els progenitors que treballen més hores, tant entre setmana com el cap de setmana, estan més cansats per dedicar atenció als fills i controlar les hores que passen davant de les pantalles.

Finalment un altre aspecte que s'ha volgut analitzar, en referència a l'horari de feina dels progenitors és el tipus de mediació parental que més s'utilitza, i així intentar trobar algun tipus de relació, i els resultats són els següents:

HORES DE FEINA DELS PROGENITORS I TIPUS DE MEDIACIÓ PARENTAL UTILITZADA

	Mediació a distància	Mediació activa i ús compartit per pares	Mediació restrictiva (normes)	Mediació restrictiva (control parental)
Torn Matí	1	1	1	1
Torn Tarda	1	0	1	1
Torn Partit	3	1	1	2
Autònom més de 10 hores	1	0	0	1
Autònom 8 o menys de 8 hores	2	0	1	0

Taula 6: Relació de les hores de feina dels progenitors amb el tipus de mediació parental utilitzada (Font: elaboració pròpia)

Pel que fa al model de mediació amb control parental, sembla que els progenitors que treballen amb horari partit, tenen una lleugera tendència a utilitzar-ho, en comparació a la resta que es queden per sota d'aquest.

Respecte a la mediació restrictiva amb normes, ens és difícil poder extreure quelcom destacable, ja que es reparteix força entre tots els diferents horaris de feina.

La mediació activa és només utilitzada pels progenitors amb horaris de feina de 8 hores amb torn partit i de matins. Això ens indicaria que són els progenitors que tenen un horari més coincident amb l'horari escolar dels infants.

Finalment, pel que fa al model de mediació a distància, sí que es pot observar un clar destacat. Els treballadors amb torn partit, seguits dels autònoms que treballen entre 8 i menys de 8 hores, són els que més ho utilitzen. Aquest fet sembla indicar, que els treballadors de torn partit i en conseqüència, els que poden passar més hores a casa, tant al migdia com als vespres, i els autònoms que treballen menys de 8 hores i per tant poden passar més hores amb els seus infants, tenen un concepte de mediació familiar en què la distància i la confiança amb l'infant és clau per fer un bon ús de les TIC.

Ara bé, creiem que no té la suficientment importància per a valorar-ho com un aspecte influent en aquesta investigació.

4.5 El perfil sociodemogràfic de les famílies com a possible influent

4.5.1 La situació familiar de convivència pot tenir una influència directa amb l'infant i el seu ús amb la tecnologia digital?

Un aspecte curiós que ha sorgit, és que l'infant que més hores utilitzava les tecnologies digitals coincidia amb la família que els seus progenitors estaven separats, fet que pot suposar que com que no hi ha comunicació entre els progenitors, provoqui que l'infant pugui gaudir de més hores connectat.

Tot i això, és difícil poder analitzar la **situació familiar de convivència** com a factor influent en aquesta investigació, considerant que només hi ha una família en aquesta situació, fet que no seria massa responsable extreure conclusions clares i objectives.

Pel que s'ha pogut observar, la majoria de famílies només conviuen els progenitors i els infants en una mateixa llar, no obstant això, ens hem trobat en forces ocasions que els **avis** formen part de la vida dels infants de forma habitual en el seu dia a dia, és per aquest motiu que s'ha cregut necessari mencionar-los i tenir-los en compte com un possible influent.

4 de les 10 famílies entrevistades tenen relació habitual amb els avis. És a dir, hi ha 4 famílies en què els avis tenen un paper important en el dia a dia dels infants. Se'ls va preguntar si aquests tenien el mateix concepte de la tecnologia que els propis progenitors, i si s'havien establert algun tipus d'acords amb relació a l'ús de les tecnologies dels infants.

Tres d'aquestes quatre famílies expressaven que s'havia parlat del tema, i en principi seguien el mateix mètode de control en l'ús, tot i que creien que els avis eren més permissius amb les normes i els infants tenien més llibertat per usar els dispositius digitals. Tot i això, una família havia expressat que els avis es negaven a deixar-los utilitzar cap mena de tecnologia digital quan estaven tots junts i que ells recolzaven aquesta decisió, i fins i tot els seus fills/es ho acceptaven.

Pel que fa als **germans** i germanes, tal com s'ha comentat amb anterioritat, en aquesta investigació ens trobem amb una heterogeneïtat força elevada. A continuació expressarem les dades més rellevants que es tindran en compte:

- Dels 10 infants que formen part de la investigació, 6 tenen germans/es.
- D'aquests 6, tres són els germans/es petits i 3 són els germans/es grans.
- Una de les famílies és reestructurada i els 3 germans són de pares diferents, els quals amb la filla investigada es porten aproximadament 10 anys de diferència.
- La resta de famílies amb germans grans entre els fills es porten uns 3 anys de diferència.
- Els infants investigats que tenen germans/es petits, es porten aproximadament uns 3 o 4 anys de diferència.

Totes aquestes dades han sigut rellevants per tal d'esbrinar que el fet de tenir germans/es, sí que podria tenir un afecte en l'infant.

Els infants que tenen germans grans, sembla que pels seus progenitors es poden convertir en una figura d'aprenentatge i un model de seguretat pels infants menors, tal com en algunes ocasions han expressat les famílies.

-Normalment està [utilitzant la tauleta] amb el seu germà gran, i nosaltres només supervisem perquè el gran ja sap que poden fer i què no.

-La petita només utilitza la tauleta quan la seva germana gran hi juga. La tele li posem nosaltres i li triem que pot veure. La gran la deixem estar sola.

Els que són germans grans es converteixen en els models a seguir per part dels infants menors, en forces ocasions els familiars han expressat que l'infant menor observa el que fa el seu germà/na gran i l'imita:

-És curiós perquè moltes vegades la petita està fent alguna cosa no relacionada amb la tecnologia, i quan veu que la seva germana gran juga amb la tauleta, ràpidament ella demana també de jugar-hi, de mirar-la mentre juga o de mirar la tele. Sembla que només té ganes de fer servir les tecnologies quan s'avorreix o quan la seva germana també ho fa.

Malgrat tot, és complicat poder extreure dades molt rellevants, ja que la mostra de famílies és curta i poc profunda en aquest aspecte.

4.5.2 És l'edat dels progenitors un aspecte a tenir en compte?

Els infants d'aquesta investigació són nascuts al segle XXI, és a dir en plena nació digital, i els progenitors d'aquests tenen entre 25 i 45 anys, una edat en què han viscut la tecnologia no des del seu naixement, però si des d'una edat força primerenca. Així doncs, podria implicar que les seves grans coneixences siguin també un factor important a tenir en compte, atès que no és el mateix pels infants tenir pares i mares d'edats més avançades, i que per tant, poden tenir més dificultats en l'ús de la tecnologia i conseqüentment una percepció d'aquesta diferent; en comparació a progenitors que són més joves, i per aquest fet han viscut des de petits amb la tecnologia com a forma de vida, tenint una percepció totalment diferent dels progenitors de més edat.

En aquesta investigació a diferència de l'estudi realitzat per Connell et al., (2015), no s'ha pogut extreure res rellevant que pugui tenir un aspecte a tenir en compte per a la investigació, pel fet que els progenitors joves utilitzen una mediació parental força semblant a la majoria dels altres de diferents edats. Respecte a les hores d'ús, sembla que tampoc hi ha res que pugui significar quelcom.

En últim terme la percepció personal que tenen sobre la tecnologia no s'allunya de la percepció que tenen les altres famílies d'edats més altres. D'aquesta manera, sembla que l'edat dels progenitors no té un patró a seguir pel que fa a la influència que podria donar als seus infants, i la relació que tenen amb la tecnologia.

5. CONCLUSIONS

A l'inici d'aquesta investigació es plantejaven una sèrie d'objectius, que han servit com a punt focal de l'estudi, i també com a base, per tal de desenvolupar amb coherència la investigació. D'aquesta manera, una vegada dut a terme l'estudi, es procedirà a donar resposta a tots aquests objectius al llarg de les conclusions i així donar sentit a tot aquest procés d'investigació.

L'objectiu principal d'aquesta investigació era analitzar com la percepció i les actituds que tenen famílies envers la tecnologia digital, influeix en la relació que tenen els seus infants amb la tecnologia (OG1).

OBJECTIUS ESPECÍFICS

- OE1: Especificar quins són els factors concrets que influeixen en la relació entre les famílies i els seus infants amb la tecnologia.
- OE2: Identificar quins són els models de mediació familiar més utilitzats entre els infants i les tecnologies digitals.
- OE3: Estudiar si el perfil sociodemogràfic de les famílies influeix en l'ús de la tecnologia per part dels infants.
- OE4: Aprofundir sobre l'ús del control parental a la tecnologia utilitzada per les famílies.

Els mitjans digitals s'han convertit en gran part de la vida de les famílies del segle XXI. No obstant això, després de realitzar aquesta investigació és evident que els infants d'edat primerenca adoren la tecnologia, i les tecnologies digitals estan molt presents en les seves vides, ara bé, podem concloure que no són una part dominant en les seves vides.

No sembla que siguin fonamentals en la vida dels infants d'edat més primerenca, ja que els infants utilitzen tecnologies per satisfer els seus interessos en referència a aspectes d'oci, com personatges animats de dibuixos de cultura popular, programes de televisió, videojocs, música infantil, etc. Però no tenen les mateixes necessitats que els infants més majors, com per exemple interactuar amb les xarxes socials o buscar interessos pel buscador d'internet.

Tal com s'ha pogut esbrinar en aquesta investigació, cada infant té una intensitat diferent d'interacció amb les tecnologies en termes de temps, de contingut o de mitjans. Les

interaccions dels infants amb els mitjans digitals estan formades principalment pels valors dels pares i mares, les percepcions dels beneficis i els riscos, i les pròpies experiències amb les TIC. A més, existeixen altres factors que influeixen en l'ús dels infants amb la tecnologia digital, com les característiques sociodemogràfiques de la seva família, la relació amb els germans/es grans i tota la família estesa, així com el temps de què disposen per a realitzar joc lliure i la disponibilitat de dispositius que tenen tant a dins, com a fora de casa.

Totes aquestes actituds dels pares i mares estan vinculades a les estratègies de mediació directa i indirecta que apliquen els progenitors, i que formen part de tot l'estil educatiu i el funcionament de la família.

Així doncs, tot i que el món digital forma part de la vida dels infants, els infants d'edat primerenca no són encara prou madurs cognitivament per a realitzar tot el que la tecnologia pot oferir. A diferència dels infants més grans i els adults, que sí que poden dur a terme, com poden ser moure's pel món de les xarxes socials o cercar informació específica sobre els seus interessos.

Partint de l'objectiu OE1, l'ús que tenen els progenitors amb les tecnologies digitals (quantitat d'hores i moment del dia), és un **factor** totalment influent amb l'ús que en fan els seus infants, tal com s'ha pogut valorar en aquesta investigació. Els progenitors com gairebé la totalitat dels seus infants, utilitzen la tecnologia de forma diària. Els pares i mares els serveix com una via d'escapament de les seves obligacions i sembla que els infants fan el mateix que els seus progenitors.

Les tardes i els vespres són els moments que ambdós utilitzen més les tecnologies, fet que podria ser donat que és el moment en què més hores tenen lliures i que ambdós necessiten temps per ells mateixos. Els progenitors moltes d'aquestes hores que els infants estan amb les tecnologies, les aprofiten per fer feines de casa o activitats d'oci personals, i per tant, deixen que els infants es distreguin amb la tecnologia per mantenir-los ocupats.

Seguint amb altres factors, responent així al OE1, hem pogut esbrinar que la finalitat d'ús que els progenitors tenen amb les tecnologies digitals, i la dels seus infants, és diferent, tot i això seguint el que també afirmava Mascheroni et al., (2014), el fet que els pares i mares utilitzin les tecnologies diàriament per oci, indica que els agraden i fins al punt que veuen en bons ulls que els seus infants també les utilitzin. Ara bé, tot i que els progenitors afirmen que estan pendents d'allò que els seus infants hi poden fer, ja que

els gustos que tenen els progenitors sobre què poden mirar i fer els seus fills, té un pes molt important amb el que acaben fent amb elles.

Seguint amb els objectius OG1 i OE1, ens hem trobat que només la meitat de progenitors **perceben** la tecnologia digital com a educativa pels seus infants, tot i que aquest percentatge augmenta si es tenen en compte diversos factors, com el tipus de tecnologia (sent la tauleta la més ben valorada), l'edat que tenen i les activitats que realitzen els infants amb aquestes. Aleshores, per aquestes famílies són percebudes com a eines educatives que ajuden a estimular el desenvolupament cognitiu dels infants.

Ara bé, les famílies creuen que la principal funció de les tecnologies és l'entreteniment i per tant, que els infants puguin utilitzar-les és un premi al seu bon comportament. Per consegüent, la tecnologia digital es converteix en una recompensa pels infants, a una aspiració que anhelan si tenen una bona conducta. Els infants entenen que utilitzar la tecnologia, no està concebut com el mateix entreteniment que podrien tenir si juguessin amb material real, o juguessin al carrer. És per això que, saben que per poder utilitzar-les ho han de demanar, i esperar que els progenitors els deixin utilitzar-les.

De la mateixa manera que els progenitors creuen que els caps de setmana és quan els infants poden utilitzar més les tecnologies digitals, atès que és la recompensa de la feina dura que han estat fent a l'escola, i les tasques de casa que han de fer durant la setmana que els caps de setmana no tenen.

És per això que s'ha pogut esbrinar que les famílies veuen la tecnologia com a una bona opció per castigar els seus infants. Entenen la tecnologia digital com a un mitjà principalment d'entreteniment, per tant, fer-la servir com a "cap de turc" per tal de castigar als seus infants a causa de mals comportaments, és la millor opció.

Els possibles riscos que els progenitors creuen que els infants poden patir quan usen les tecnologies no sembla molt elevat, els entrevistats han expressat en més d'una ocasió, que els infants encara tenen edats molt primerenques per estar interessats en possibles continguts inapropiats o maliciosos, i creuen que amb la supervisió que tenen i els límits i normes que els implanten, aquests possibles problemes ja estan resolts.

És per això que creiem que la **mediació parental** de les tecnologies i la seguretat en línia en el context familiar, és vital per entendre aquests comportaments. Poder

reconèixer la percepció que tenen els progenitors sobre la tecnologia digital i l'ús que en tenen els seus fills i filles, és primordial per entendre el comportament que tenen els infants amb les tecnologies.

Així doncs, després de dur a terme aquest estudi, hem pogut observar que la majoria dels pares i mares creuen que la mediació més idònia pels infants de 0 a 8 anys és la mediació a **distància**. Responent d'aquesta manera a OE2, ja que més de la meitat dels progenitors creuen que supervisant el que realitzen els infants amb les tecnologies i controlant sovint el temps que les poden utilitzar, és suficient per crear una bona atmosfera amb l'ús d'aquestes. A més, els permet controlar el que fan, però deixant-los hi espai i donar-los-hi confiança. A la vegada que els progenitors poden fer altres coses que no els impliqui està 100% enfocats amb els seus infants.

Aquesta **supervisió** però, sembla tenir diferents graus entre els progenitors d'aquesta investigació. El dispositiu utilitzat, el contingut que observa/interacciona i l'edat de l'infant, són els factors que fan que la supervisió sigui més estricta o més laxa. Pel que fa al dispositiu digital, la tauleta i la Smart TV són els dispositius més ben valorats i els que necessiten menys supervisió. Respecte el contingut, jugar a jocs ja descarregats, visualitzar contingut d'audiovisual pels serveis de streaming com Netflix i Disney + i mirar dibuixos per la TV, són les activitats amb la qual la supervisió és més laxa. Finalment l'edat de l'infant és un factor important en la supervisió, sent descendent, en què quanta més edat té l'infant menys supervisió té per part dels progenitors.

Ara bé, tot i que la mediació a distància és la més utilitzada, la mediació restrictiva amb control parental és també força impartida per les famílies. És aquí on es pot respondre l'OE4, en qüestió al **control parental**.

El control parental és una tècnica força coneguda pels progenitors, no obstant això, no és utilitzada per la totalitat d'ells. En aquesta investigació s'ha pogut esbrinar que els progenitors que utilitzen aquest recurs tecnològic per a limitar o monitorar l'ús de les tecnologies dels infants és sempre de contingut, és a dir, que la funció més útil que pot oferir aquesta eina, és per controlar el què visualitzen o a què juguen els infants. És ben valorada per tots ells, i en el que asseguren que controlar el contingut és molt important per tal d'evitar possibles malícies. Les famílies utilitzen el control parental que ja està integrat als propis dispositius com "mode Kids" de les tauletes, o el compte de "kids" del Netflix.

Tot i això, respecte el temps que els infants utilitzen els dispositius, hi ha una prevalença a pensar que ells mateixos són capaços de controlar-ho de millor manera, que aquestes eines externes.

Seguint amb l'OE2, tot i que sembla que no són tan habituals com la mediació a distància o la mediació amb ús de control parental, la mediació restrictiva amb normes i l'activa són també utilitzades entre alguns dels progenitors, si més no en alguns moments específics al llarg del dia.

La mediació restrictiva amb normes, però, sembla que en aquesta investigació es pugui integrar amb altres tipus de mediació. És a dir, podria ser un afluent de la mediació a distància però amb menys llibertat. Tots els progenitors apliquen normes per l'ús de les tecnologies digitals en els seus infants, però ens hem trobat que aquestes poden ser de dos tipus:

- Les implícites, com per exemple a l'hora dels àpats els infants saben que a la taula no la poden utilitzar i els progenitors no els fa falta especificar-los-hi i remarcar-los-hi. De manera que aquestes podrien formar part de la mediació a distància, atès que els progenitors confien que els seus infants ho faran voluntàriament.
- Però d'altra banda, també existeixen les normes explícites que són les que ja formarien part de la mediació restrictiva. En aquest cas hi ha progenitors que posen normes estrictes d'ús, com per exemple obligar-los a no mirar quelcom, o limitar-los-hi el temps de forma explícita i concreta.

Aleshores, les famílies estableixen normes tan implícites com explícites que van des de limitar el temps amb les tecnologies, com el contingut que poden visualitzar. Totes elles a camí entre la mediació a distància i la mediació restrictiva. Tots els progenitors intercedeixen amb la relació dels infants amb les tecnologies digitals, establint normes que limiten el temps i les activitats digitals, tant de forma explícita com implícita.

Per això, tot i que els progenitors d'aquesta investigació, no eren reticents a què els seus infants utilitzessin les tecnologies digitals, amb certes limitacions i normes anteriorment mencionades, no consideren les tecnologies digitals com a quelcom comparable amb els jocs tradicionals, que en tots els casos els trobaven més beneficiosos.

Per tal de poder respondre l'OE3, s'ha pogut concloure que l'entorn sociodemogràfic dels infants pot influir en alguna mesura, en l'ús que tenen amb les tecnologies digitals.

Tot i què en aquesta investigació no s'han pogut extreure prou dades per tal d'arribar a una conclusió definitiva, els factors que s'han pogut esbrinar són:

- Quantes més hores els infants i els progenitors coincideixen a la llar, menys ús de tecnologies per part dels infants. També s'aplica un estil de mediació parental més compartit i basat en la confiança (supervisió a distància), i amb menys restriccions explícites.
- Quants més estudis tenen els progenitors, menys hores d'ús de tecnologies tenen els infants, i també tenen un ús de mediació parental més compartit i amb menys restriccions explícites.
- La situació familiar de convivència i entorn proper de l'infant (progenitors separats i convivència habitual amb els avis) pot fer variar l'ús que els infants tenen amb les tecnologies, augmentar-ne l'ús en la majoria de casos.
- Els germans/es grans es converteixen en una figura per a l'aprenentatge i sobretot com a mur de seguretat pels infants, ja que els progenitors en forces ocasions, confien a que els germans/es grans mostraran allò permès i què controlaran el mal ús que podrien fer els germans/es menors amb les tecnologies digitals.

La conclusió d'aquesta investigació ens ha mostrat la interessant experiència de conversar amb adults sobre els tipus de criança que tenen amb els seus infants.

No s'ha conversat sobre la criança a trets generals, sinó de la criança amb relació a les tecnologies digitals.

El fet de conviure diàriament amb les tecnologies digitals s'ha convertit en un factor vital a tenir en compte en referència al comportament i el desenvolupament (cognitiu, físic i de conducta) que els progenitors volen que els seus infants tinguin durant la vida. Els infants creixen, es desenvolupen cognitivament i desenvolupen la seva conducta a partir dels factors externs que els influeixen. D'aquesta manera, les seves famílies són els principals causants d'aquests comportaments i desenvolupaments de vida. Així doncs, sent les tecnologies una part tan important de la vida de la societat, tant d'adults, adolescents, i d'infants d'edats primerenques, era necessari obtenir informació d'aquestes relacions. D'aquí ha volgut partir aquesta investigació, que s'ha centrat en els infants més immadurs de 0 a 8 anys, i així descobrir com les percepcions i les actituds de les famílies, determinen les relacions que aquests infants tenen amb les TIC.

En conseqüència, després d'aquest llarg procés d'investigació a partir de cerques bibliogràfiques i 10 entrevistes profundes a familiars amb infants de 0 a 8 anys, és viable

donar resposta al que el propi títol de la investigació qüestionava. Les percepcions (beneficis, riscos) i les actituds (limitacions, normes, mediacions parentals, finalitat d'ús i hores d'ús) tant voluntàries com involuntàries dels familiars, i fins i tot el perfil sociodemogràfic dels propis familiars, tenen una influència molt elevada en l'ús que els infants d'edats primerenques fan de les TIC.

5.1 Limitacions

Encara que les troballes realitzades siguin interessants, com a tota investigació, aquest estudi presenta limitacions. Totes aquestes cerques són molt profitoses, però es basen en una mostra limitada de 10 famílies, i per aquest fet, pot evidenciar la manca de més dades per tal d'obtenir conclusions més extenses i verificables.

Així doncs, hi ha una necessitat de realitzar una recerca més extensa en aquest àmbit.

Al llarg de la investigació, ens hem trobat en forces ocasions amb la manca d'informació suficient per extreure dades concloents per a poder respondre els objectius marcats prèviament, sobretot les relacions amb els perfils sociodemogràfics de les famílies. El fet de tenir una mostra reduïda de familiars ha limitat en gran mesura els creuaments de dades, sobretot pel que fa a la feina i els estudis dels progenitors.

La poca heterogeneïtat de familiars han sigut també un hàndicap per poder esbrinar certs aspectes sociodemogràfics que podien influir, com l'edat dels progenitors, el tipus de feina i les hores i la situació familiar de convivència entre altres.

Finalment cal clarificar que no es pretén generalitzar amb els resultats obtinguts, sinó oferir un apropament a l'objecte d'estudi del context més proper, i comprendre l'acció medidora de les famílies similars i de zones properes. A més, el fet de realitzar una metodologia qualitativa, però només basada en una eina de recollida de dades (l'entrevista semiestructurada), ha quartat molt l'obtenció més profunda de dades profitoses. Per tant, seria necessari una incrementació de la fonamentació teòrica, combinat amb la utilització de metodologies qualitatives (entrevistes als infants, observació directa de les famílies, etc.) per poder verificar i obtenir conclusions més extenses i profitoses per a la societat.

5.2 Noves línies d'investigació

Seguint el que s'ha anat comentant al llarg del marc teòric d'aquest estudi, tot i que s'ha publicat molta recerca sobre infants i adolescents amb les seves experiències amb les tecnologies digitals, ens trobem amb poca recerca centrada en infants amb edats més primerenques. És evident que els infants d'edats primerenques són ciutadans actius de l'era digital, però desgraciadament hi continua havent importants desinformacions respecte a l'accés a les tecnologies digitals i als seus usos. Aleshores, ens trobem amb un repte per tal d'explorar aquest món, cal expandir les recerques per poder estudiar aquests grups d'infants d'una forma més extensa.

Es per això que, tot i que les entrevistes desenvolupades en aquest estudi pilot han demostrat ser eficaces a l'hora de proporcionar una imatge suficientment completa de l'ús de les tecnologies en línia per part dels infants, i el gran paper que exerceixen els pares i mares, es podria aconseguir molt més. Seria molt interessant donar un enfocament més etnogràfic, i augmentar les eines de recollida de dades qualitatives. Com observar famílies durant un temps determinat, en el seu context d'ús per tal de captar la interacció entre els infants, les tecnologies digitals i els seus familiars. També seria adient realitzar entrevistes als propis infants per captar les seves impressions personals i la visió que tenen sobre com els seus progenitors els eduquen en relació les TIC, i d'aquesta manera poder triangular les dades recollides entre totes les eines qualitatives. I així, poder valorar més eficientment com les percepcions i les actituds dels familiars influeixen en la relació dels infants de 0 a 8 anys, amb les tecnologies digitals.

6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Aguilar-Yamuza, B., Raya-Trenas, A. F., Pino-Osuna, M. J., i Herruzo-Cabrera, J. (2019). *Relación entre el estilo de crianza parental y la depresión y ansiedad en niños entre 3 y 13 años*. http://193.147.134.18/bitstream/11000/4969/1/05_1.pdf
- Anderson, D. R., i Hanson, K. G. (2017). *Screen media and parent-child interactions*. In R. Barr & D. N. Linebarger (Eds.), *Media exposure during infancy and early childhood: The effects of content and context on learning and development*. (p.173–194). Springer International Publishing AG. https://doi.org/10.1007/978-3-319-45102-2_11
- Blanco, C. M. C., i Castro, A. B. S. (2007). El muestreo en la investigación cualitativa. *NURE investigación: Revista Científica de enfermería*, 27(10). <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7779030>
- Canales, M. (2006). *Metodologías de la investigación social*. LOM Ediciones. (p.163-165). <https://imaginariosyrepresentaciones.files.wordpress.com/2015/08/canales-eron-manuel-metodologias-de-la-investigacion-social.pdf>
- Chaudron, S. (2015). *Young Children (0-8) and digital technology: A qualitative exploratory study across seven countries*. Publications Office of the European Union <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC93239>
- Chiong, C., i Shuler, C. (2010). *Learning: Is there an app for that? Investigations of young children's usage and learning with mobile devices and apps*. The Joan Ganz Cooney Center at Sesame Workshop. https://clalliance.org/wp-content/uploads/files/learningapps_final_110410.pdf
- Cingel, D. P., i Krcmar, M. (2013). *Predicting media use in very young children: The role of demographics and parent attitudes*. 64. (p.374-394). Communication Studies. <https://doi.org/10.1080/10510974.2013.770408>
- Common Sense Media. (2019a). *The new normal: parents, teens, and mobile devices in Mexico*. San Francisco, CA: Common Sense Media. https://www.commonsensemedia.org/sites/default/files/uploads/research/2019_t_henewnormalmexico-toplines_teens-english_final-release.pdf

- Common Sense Media. (2019b). *The new normal: parents, teens, and mobile devices in the United Kingdom*. San Francisco, CA: Common Sense Media. https://assets.uscannenberg.org/docs/digitaldevicesUK_oct2018.pdf
- Connell, S., Lauricella, A., i Wartella, E. (2015). *Parental co-use of media technology with their young children in the USA*. Journal of Children and Media, 9 (1), (p.5–21). [doi: 10.1080/17482798.2015.997440](https://doi.org/10.1080/17482798.2015.997440) .
- Donoso, V., i Ribbens, W. (2014). *Young children (0-8) and digital Technologies: a qualitative exploratory study - National report – Belgium*. Editor: Stephan Chaudron. https://www.researchgate.net/publication/271767097_Young_children_digital_technologies_a_qualitative_exploratory_study_-_national_report_Belgium
- Dreier, M. (2013). *Cross-cultural/cross-national perspectives. Innovative approaches for investigating how children understand risk in new media*.
- Dreier, M., Chaudron, S., Beutel, M.E., Schaack, C., Müller, K.W. i Wölfling, K. (2014). *Young Children (0-8) and Digital Technology. A Qualitative Exploratory Study – National Report – Germany*. Editor: Stephan Chaudron. https://www.observatoriodelainfancia.es/ficherosoia/documentos/4527_d_YoungChildren_DigitalTechnology.pdf
- Dürager, A., & Livingstone, S. (2012). *How can children support children's internet safety?* London: EU Kids Online.
- Fisch, S. M. (2004). *LEA's communication series.Children's learning from educational television: Sesame Street and beyond*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Flick, U. (2007). *Introducción a la investigación cualitativa*. Morata Paideia. (p.89-109). <https://www.scribd.com/doc/242583960/Flick-2007-Introduccion-a-la-investigacion-cualitativa-pp-110-125-pdf>
- Flick, U. (2012). *Introducción a la investigación cualitativa*. Morata. <http://305328.huconsulting.net/descargar/305328/Introduccion%2Ba%2Bla%2Binvestigacion%2Bcualitativa.pdf>
- Formby, S. (2014). *Children's early literacy practices at home and in early years settings: Second annual literacy survey of Parents and Practitioners*. National Literacy Trust. <https://eric.ed.gov/?id=ED560665>

- Fuertes, M. (2019). Acabant bé la tesi. Estratègies i recomanacions pel redactat de la discussió i les conclusions [Diapositives de PowerPoint]. Universitat de Barcelona, Facultat d'Educació. <http://marcfuertes.com/wp-content/uploads/2019/05/Acabant-b%C3%A9-la-tesi..pdf>
- Fujioka, Y., i Austin, E. (2003). *The implications of vantage point in parental mediation of television and child's attitudes toward drinking alcohol*. Journal of Broadcasting & Electronic Media, 47(3), 418-434. https://doi.org/10.1207/s15506878jobem4703_6
- Garmendia, M., Jiménez, E., Casado del Río, M. Á., i Mascheroni, G. (2016). *Net Children Go Mobile. Riesgos y oportunidades en internet y uso de dispositivos móviles entre menores españoles (2010-2015)*. Red.es/Universidad de País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatea. <https://addi.ehu.es/bitstream/handle/10810/21546/Informe%20NCGM%20Espa%C3%B1a%202010-2015.pdf?sequence=1>
- Hernández Sampieri, R., Fernández-Collado, C., i Baptista Lucio, P. (2006). *El proceso de la investigación cualitativa. Metodología de la investigación*, 4, (p.521- 747). <http://187.191.86.244/rceis/registro/Metodolog%C3%ADa%20de%20la%20Investigaci%C3%B3n%20SAMPIERI.pdf>
- Herring, S. (2008). *Questioning the generational divide: technological exoticism and adult construction of online youth identity*. In D. Buckingham (Ed.), *Youth, Identity, and Digital Media* (pp. 71–94). <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.542.5644&rep=rep1&type=pdf>
- Howe, N., & Strauss, W. (2000). *Millennials rising: The next great generation*. Vintage.
- Instituto Nacional de Estadística (2020). INE. *Encuesta sobre Equipamiento y Uso de Tecnologías de Información y Comunicación en los Hogares*. https://www.ine.es/prensa/tich_2020.pdf
- Jansen, H. (2012). *La lógica de la investigación por encuesta cualitativa y su posición en el campo de los métodos de investigación social*. 4, (p.39-72). Paradigmas, <https://docplayer.es/29817488-La-logica-de-la-investigacion-por-encuesta-cualitativa-y-su-posicion-en-el-campo-de-los-metodos-de-investigacion-social.html>

- Jiménez, E., Garmendia, M. i Casado del Río, M.Á., (2015). *Percepción de los y las menores de la mediación parental respecto a los riesgos en internet*. Revista Latina de Comunicación Social, 70, (p.49-68). <http://www.revistalatinacs.org/070/paper/1034-UP/04es.html>
- Lauricella, A. R., Wartella, E., i Rideout, V. J. (2015). *Young children's screen time: The complex role of parent and child factors*. 36, (p.11–17). Journal of Applied Developmental Psychology, <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0193397314001439>
- Lauricella, A. R., Blackwell, C. K., Wartella, E. (2017). *The “New” Technology Environment: The Role of Content and Context on Learning and Development from Mobile Media*. In Barr, R. & Linebarger, D.N. Media Exposure During Infancy and Early Childhood. The E-effects of Content and Context on Learning and Development. (p.1-24). Springer Nature. https://doi.org/10.1007/978-3-319-45102-2_1
- Lauricella, A. R., i Cingel, D.P. (2020). *Parental Influence on Youth Media Use*. Journal of Child and Family Studies 29, 1927–1937. <https://doi.org/10.1007/s10826-020-01724-2>
- LeCompte, M. D., i Goetz, J. P. (1988). *Etnografía y diseño cualitativo en investigación educativa*. Ediciones Morata SA. <https://upeldem.files.wordpress.com/2018/03/libro-etnografica-y-disec3b1o-cualitativo-en-investigac3b3n-educativa-i-p-goetz-y-m-d-lecompte.pdf>
- Livingstone, S., Hasebrink, U. & Görzig, A. (2012). *Towards a general model of determinants of risks and safety*. In S. Livingstone, L. Haddon, & A. Görzig (eds.) Children, risk and safety on the internet (pp. 323-339).
- Mascheroni, G., Micheli, M., i Milesi, D. (2014). *Young Children (0-8) and digital Technology. A qualitative exploratory study- National report- Italy*. Università Cattolica del Sacto Cuore of Milan. <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC93239>
- Nacions Unides (2020). *Influencia de las tecnologías digitales*. <https://www.un.org/es/un75/impact-digital-technologies>
- Nathanson, A. I. (1999). *Identifying and explaining the relationship between parental mediation and children's aggression*. Communication research, 26(2), 124-143. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/009365099026002002>

- Nathanson, A. I. (2001a). *Parent and child perspectives on the presence and meaning of parental television mediation*. Journal of Broadcasting & Electronic Media, 45(2), 201-220. https://doi.org/10.1207/s15506878jobem4502_1
- Nathanson, A. (2001b). *Parents versus peers: Exploring the significance of peer mediation of antisocial television*. Communication Research, 28(3), 251–274. <https://doi.org/10.1177/009365001028003001>
- Nathanson, A. I. (2004). *Factual and Evaluative Approaches to Modifying Children's Responses to Violent Television 1*. Journal of Communication, 54(2), 321-336. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1460-2466.2004.tb02631.x>
- Neumann, M. M. (2015). *Young children and screen time: Creating a mindful approach to digital technology*. Australian educational computing, 30(2). <http://journal.acce.edu.au/index.php/AEC/article/view/67>
- Nevski, E., & Siibak, A. (2016). *The role of parents and parental mediation on 0–3-year olds' digital play with smart devices: Estonian parents' attitudes and practices*. Early Years, 36(3), 227–241. <https://doi.org/10.1080/09575146.2016.1161601>
- Nouwen, M., JafariNaimi, N., Zaman, B. (2017). *Parental controls: reimagining technologies for parent-child interaction*. Dins: *Proceedings of 15th European Conference on Computer-Supported Cooperative Work - Exploratory Papers*. Reports of the European Society for Socially Embedded Technologies. 1(2). 18-34 <https://dl.eusset.eu/handle/20.500.12015/2928>
- Olabuénaga, J. I. R. (2012). *Metodología de la investigación cualitativa*. Universidad de Serie Ciencias Sociales 15. Deusto. <https://books.google.es/books?id=WdaAt6ogAykC&printsec=copyright&hl=es#v=onepage&q&f=false>
- Piotrowski J.T. (2017). *The Parental Media Mediation Context of Young Children's Media Use*. Dins: Barr R., Linebarger D. (eds). *Media Exposure During Infancy and Early Childhood*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-45102-2_13
- Quintana, J., Galván, C., Fuertes, M. y Sánchez, J. A. (2021). *Sugerencias de estructura del Trabajo Final de Máster (TFM)*. Universitat de Barcelona, Facultat d'Educació, Màster d'Entorns d'ensenyament i aprenentatge amb tecnologies digitals. <http://bit.ly/3988WxQ>

- Rubin, H. J., i Rubin, I. S. (2011). *Qualitative interviewing: The art of hearing data*. Sage Publications.
<https://books.google.es/books?id=T5RDmYuueJAC&printsec=frontcover&hl=ca#v=onepage&q&f=false>
- Salgado, A. C. (2007). *Investigación cualitativa: diseños, evaluación del rigor metodológico y retos*. Liberabit, 13(13), 71-78.
http://www.scielo.org.pe/scielo.php?pid=S1729-48272007000100009&script=sci_arttext&lng=en
- Sammons, P., Sylva, K., Melhuish, E., Siraj-Blatchford, I., Taggart, B. i Hunt, S. (2008). *Influences on children's attainment and progress in key stage 2: Cognitive outcomes in Year 6*. Department for children, schools and families.
- Schmitt, K. L., Anderson, D. R., i Collins, P. A. (1999). *Form and content: Looking at visual features of television*. Developmental psychology, 35(4), 1156.
<https://psycnet.apa.org/record/1999-05934-025>
- Seid, G. (2016). *Procedimientos para el análisis cualitativo de entrevistas. Una propuesta didáctica*. Dins: *V Encuentro Latinoamericano de Metodología de las Ciencias Sociales 16 al 18 de noviembre de 2016 Mendoza, Argentina. Métodos, metodologías y nuevas epistemologías en las ciencias sociales: desafíos para el conocimiento profundo de Nuestra América*. Universidad Nacional de La Plata. Facultad de Humanidades y Ciencias de la Educación. Centro Interdisciplinario de Metodología de las Ciencias Sociales.
<http://www.memoria.fahce.unlp.edu.ar/library?a=d&c=eventos&d=Jev8585>
- Smahelova, M., Juhová, D., Cermak, I., i Snahel, D. (2017). Mediation of young children's digital technology use: The parents' perspective. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 11(3), article 4. <http://dx.doi.org/10.5817/CP2017-3-4>
- Sylva, K., Melhuish, E., Sammons, P., Siraj-Blatchford, I., i Taggart, B. (2004). *The effective provision of pre-school education (EPPE) project technical paper 12: The final report-effective pre-school education*. Institute of Education University of London
<https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/10005308/1/EPPE12Sylva2004Effective.pdf>

- Takeuchi, L. M. (2011). *Families matter: Designing media for a digital age*. The Joan Ganz Cooney Center at Sesame Workshop. <https://joanganzcooneycenter.org/publication/families-matter-designing-media-for-a-digital-age/>
- Taylor, S. J., i Bogdan, R. (1987). *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Paidós. <http://mastor.cl/blog/wp-content/uploads/2011/12/Introduccion-a-metodos-cualitativos-de-investigaci%C3%B3n-Taylor-y-Bogdan.-344-pags-pdf.pdf>
- Torrecillas, T., Vázquez, T., Monteagudo, L., (2017). *Percepción de los padres sobre el empoderamiento digital de las familias en hogares hiperconectados*. El profesional de la información, 26(1), 97-104. <https://doi.org/10.3145/epi.2017.ene.10>
- Vargas Jimenez, I. (2012). La entrevista en la investigación cualitativa: nuevas tendencias y retos. The interview in the qualitative research: trends and challengers. *Calidad en la Educación Superior*, 3(1), 119-139.
- Wright, J. C., Huston, A. C., Reitz, A. L., i Piemyat, S. (1994). *Young children's perceptions of television reality: determinants and developmental differences*. *Developmental psychology*, 30(2), 229. <https://psycnet.apa.org/record/1994-24991-001>
- Zaman, B., Nouwen, M., Vanattenhoven, J., Deferrerre, E., & Van Looy, J. (2016). *A Qualitative Inquiry into the Contextual Factors Determining Parental Mediation Practices of Young Children's Digital Media Use at Home*. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 60(1), 1–22.
- Zimmerman, F. J., Christakis, D. A., & Meltzoff, A. N. (2007). *Associations between media viewing and language development in children under age 2 years*. *The Journal of pediatrics*, 151(4), 364-368. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0022347607004477>

7.ANNEXOS

7.1 Annex I. Model de l'entrevista semiestructurada

ENTREVISTA SEMI ESTRUCTURADA

PRESENTACIÓ I PRESA DE CONTACTE

Hola bon dia. Em dic Ona Verdés i estic realitzant un estudi en el marc del treball de final de màster per tal conèixer diferents opinions i així poder analitzar com la percepció i les actituds que tenen les famílies amb infants de (0-7 anys) envers la tecnologia digital, influeix en la relació que tenen els seus infants amb la tecnologia.

A continuació us faré entrega del full de consentiment informat, per tal que us prengueu el vostre temps per a llegir i entendre totes les condicions d'ús i aspectes ètics, d'aquesta investigació.

M'agradaria recalcar, que la informació d'aquesta entrevista s'utilitzarà només per aquesta investigació, atès que les teves respostes s'uniran amb d'altres d'una manera totalment anònima, i en cap moment s'identificarà que s'ha comentat en aquesta entrevista.

Us sembla bé participar en aquesta entrevista?

Sí	No
----	----

Per tal d'agilitzar la recol·lecció d'informació, serà molt útil gravar la conversació, ja que prendre notes a mà roba molt temps i es poden perdre qüestions importants. L'ús de la gravació serà només amb la finalitat de l'anàlisi. Em doneu el consentiment per a la gravació?

Sí	No
----	----

Teniu algun dubte o algun suggeriment respecte tota aquesta informació?

En aquest sentit espero que se sentin lliure de compartir les seves idees en aquest espai, sense cap mena de restricció. No hi haurà preguntes correctes ni incorrectes, el que realment importa és la vostra opinió i vivències sinceres.

Així doncs, si us sembla bé em podeu entregar el full de consentiment firmat.

Moltes gràcies pel seu temps i comencem!

B: PREGUNTES RELACIONADES AMB EL TEMA CENTRAL DE LA INVESTIGACIÓ

BLOC 1: PERFIL SOCIO/DEMOGRÀFIC

Quina és la data de naixement de l'infant?

Quin és el sexe de l'infant?

Té germans? Quants?

Quina edat tenen els seus germans? Quina posició ocupa en la família?

Quina edat tenen els seus progenitors?

Quants membres de la família sou a casa?

Quina és la vostra situació familiar de convivència? (Mare/pare solter/a, separació, casats, etc)

Quin nivell d'estudis teniu els progenitors?

Quina és l'ocupació laboral dels membres de la família?

BLOC 2: ÚS DE LES TECNOLOGIES DIGITALS PER PART DE LES FAMÍLIES **(Preguntes sobre els progenitors, és a dir, cal que responguin sobre ells mateixos i no sobre els seus infants)*

Quins dispositius tecnològics teniu a casa?

Quants dies utilitzeu dispositius digitals? Hi ha dies que més que d'altres?

Quantes hores al dia utilitzeu dispositius digitals? Alguns dies més hores que d'altres?

En quin moment del dia els utilitzeu més?

Per què utilitzeu els dispositius digitals? Amb quin ús?

Considereu que teniu una bona connexió a internet, si és que teniu connexió a internet?

BLOC 3: PERCEPCIÓ DELS PARES I MARES SOBRE LES TECNOLOGIES DIGITALS

Creieu que la tecnologia pot ser educativa o positiva pels infants? Per què?

Creieu que la tecnologia pot ser negativa pels infants?

Els deixeu utilitzar la tecnologia digital als vostres infants? Si és que sí, hi ha algun objectiu en concret? Si és que no, hi ha algun motiu en concret?

Quina és la tecnologia digital que creu que és més positiva pels infants? Per què?

Teniu el mateix concepte sobre l'ús de les tecnologies digitals amb el vostre entorn familiar?

BLOC 4: ÚS DE LES TECNOLOGIES DIGITALS PER PART DELS INFANTS

Quin tipus de dispositiu utilitzen més els vostres infants/ infant?

Té el seu propi dispositiu o utilitza un dispositiu d'algun adult?

Quants dies utilitzen dispositius digitals? Hi ha dies que més que d'altres?

Quantes hores al dia utilitzen dispositius digitals? Alguns dies més hores que d'altres?

En quin moment del dia els utilitzen més?

Per què utilitzen els dispositius digitals?

A quina edat van començar a utilitzar tecnologia?

BLOC 5: MEDIACIÓ FAMILIAR DURANT L'ÚS DELS DISPOSITIUS MÒBILS

L'infant utilitza la tecnologia digital amb algun tipus de supervisió, està acompanyat o està sol? Amb qui està?

Teniu establert algun tipus d'horari, o algunes normes per tal de controlar l'horari d'ús?

Els infants escullen el que faran amb les tecnologies o sou els adults els que trieu que faran?

Els infants poden navegar lliurement per internet? Poden veure els clips de Youtube o alguna altra plataforma, que ells vulguin?

Sabeu què és el control parental?

Teniu algun tipus de control parental a les tecnologies que utilitzen els vostres fills? Sí? Quin?

C: ACOMIADAMENT

Voldríeu afegir quelcom que no us hagi preguntat o que us sembli que no ha quedat prou clar?

Doncs aquí donem per finalitzada aquesta entrevista, només em queda agrair la vostra participació i que tingueu molt bon dia!

7.2 Annex II. Document de consentiment

DOCUMENT DE CONSENTIMENT

Jo _____ declaro que se m'ha explicat que la meua participació en l'estudi del treball final de màster sobre **"Com les percepcions i les actituds que tenen les famílies envers les tecnologies digitals, influeixen en l'ús que tenen els seus infants amb aquestes"** consistirà a respondre una entrevista que pretén aportar dades i coneixement a la investigació, per tant comprenent que la meua participació és una valuosa contribució a aquesta.

Accepto la sol·licitud que l'entrevista sigui gravada en format àudio per a la seva posterior transcripció i anàlisi, als quals només podrà tenir accés la Investigadora d'aquest projecte Ona Verdés, que serà intervinguda per la tutora del màster d'Entorns d'ensenyament i aprenentatge amb tecnologies digitals de La Universitat de Barcelona.

Declaro que se m'ha informat àmpliament sobre els possibles beneficis, riscos i molèsties derivades de la meua participació en l'estudi, i que se m'ha assegurat que la informació que entregui estarà protegida per l'anonimat i la confidencialitat.

La investigadora responsable de l'estudi Ona Verdés, s'ha compromès a respondre qualsevol pregunta per tal d'aclarir qualsevol dubte que li plantegin amb relació als procediments que es portaran a terme, els riscos, beneficis o qualsevol assumpte relacionat amb la investigació.

A més, l'entrevistadora m'ha donat la seguretat que no se m'identificarà en cap oportunitat a l'estudi, i que les dades relacionades amb la meua privacitat seran totalment confidencials. En el cas que el producte d'aquesta investigació es requereixi mostrar al públic extern (publicacions, congressos i d'altres presentacions), es sol·licitarà prèviament la meua autorització.

Així doncs, com a participant, accepto la invitació de forma lliure i voluntària, i declaro estar informada que els resultats de la investigació tindran com a producte un informe, que serà presentat com a part del treball de Final de Màster.

Per tot això, he llegit el full de consentiment i accepto participar en aquest estudi segons les condicions establertes.

Taradell, ____ de _____ del 2021

Firma Participants

Firma investigador

7.3 Annex III. Buidatge dels resultats

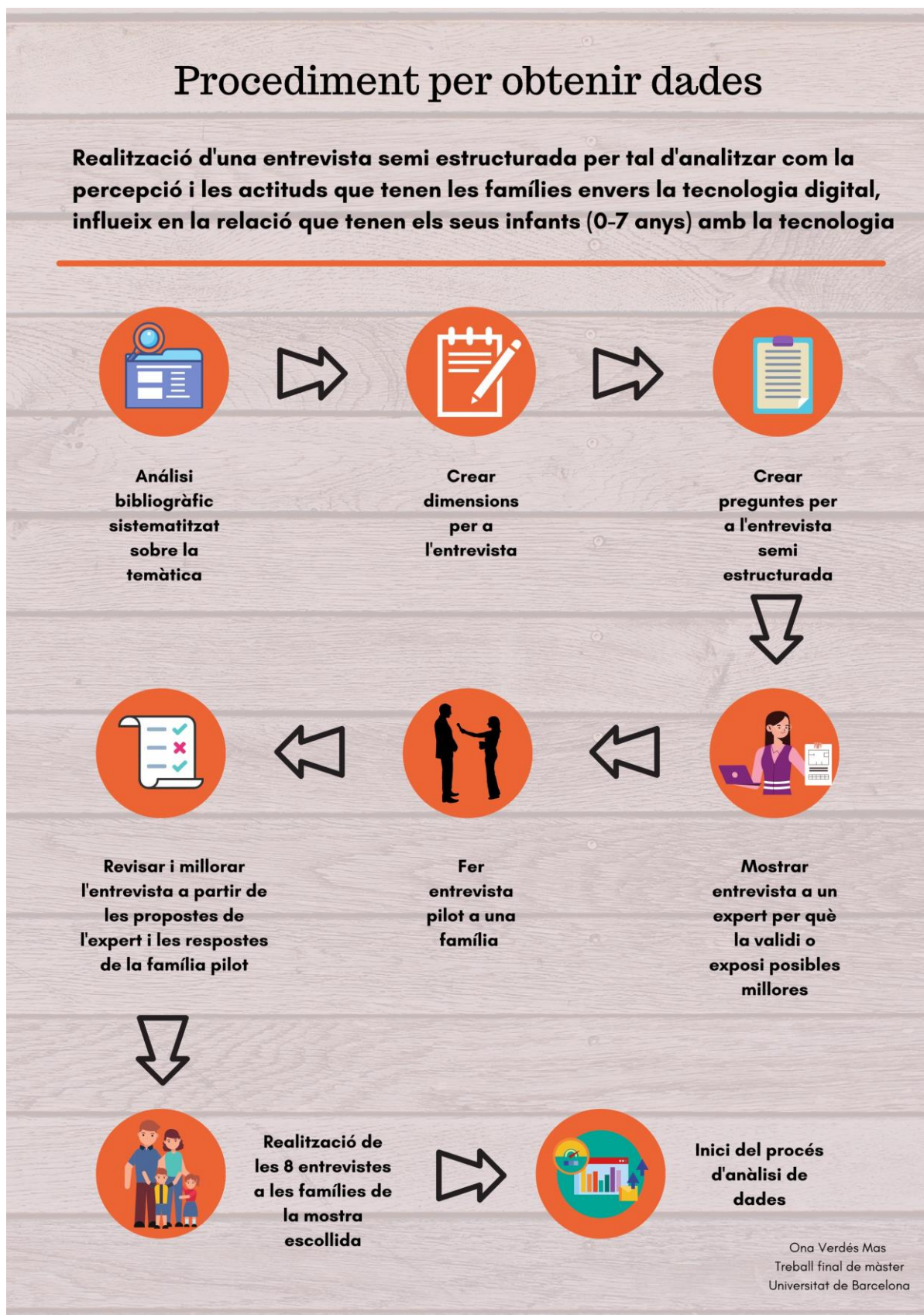
Família	Edat infant	Sexe	Germans	Situació familiar de convivència	Edat progenitors	Estudis	Feina	Mediació familiar
Nil	5 anys	Nen	No	Separats (3 membres nova parella)	27 i 29	Grau superior i ESO	Mestra i treballador de fàbrica	Restrictiva control parental A distància
Ona	6 anys	Nena	Sí, germà més petit (3 anys)	Casats (4 membres)	38 i 40	FP els dos	Autònom Autònom	Restrictiva control parental i de normes A distància
Sofia	7 anys	Nena	No	Casats (3 membres)	31 i 33	Estudis bàsics	Treballadors de fàbrica	Restrictiva normes A distància
Elsa	3 anys	Nena	No	Casats (3 membres)	32 i 35	Grau universitari i FP	Dependent i autònom	A distància i restrictiva normes
Miquel	6 anys	Nen	Sí, germà més petit (1 any i mig)	Casats (4 membres)	35 i 34	FP	Autònom Autònom	A distància Activa
Aleix	4 anys	Nen	Sí, germà gran (7 anys)	Casats (4 membres)	44 i 47	Grau universitari i estudis bàsics	Autònom i administrativa	A distància
Elna	7 anys	Nena	Sí, germana gran (19 anys) Germanastre (15 anys)	Ajuntats (divorciada amb anterioritat) 4 membres fixes i 1 de esporàdica ment	43 i 52	Grau universitari i FP	Funcionari Caixera	A distància i control parental Activa

Roger	6 anys	Nen	Sí, germana petita (2 anys)	Casats (4 membres)	36 i 36	Grau universitari i FP	Autònom Director empresa multinacional	A distància Activa
Martí	1 any i mig	Nen	No	Casats (3 membres)	42 i 43	Grau universitari Grau universitari	Cap de vendes empresa Funcionaria generalitat	Activa
Abril	5 anys	Nena	Sí, germana gran (8 anys)	Casats (4 membres)	35 i 38	Grau universitari Grau universitari	Administrativa i bomber (funcionari)	A distància Restrictiu control parental

Taula 7: Perfil demogràfic de la mostra d'estudi (Font: elaboració pròpia)

7.4 Annex IV. Cartell descriptiu del procés d'obtenció de dades

DOCUMENT REFLEXIU DELS APRENENTATGES REALITZATS AL MÀSTER

Ona Verdés Mas

UNIVERSITAT_{DE}
BARCELONA

Juny, 2021

DOCUMENT REFLEXIU D'APRENTATGES

L'inici de la relació entre l'Ona Verdés i el màster comença més enllà de la meva inscripció d'aquest, és per aquest motiu que tinc la necessitat de començar aquesta reflexió partint des dels meus inicis amb el món de l'educació.

El meu currículum d'estudis encara no és massa llarg, i la veritat és que no té massa complicació, segurament degut a la meva curta edat, per la qual cosa partiré de les acaballes del batxillerat. Tenia clar que l'educació era el món en el qual em volia endinsar, i vaig decidir que realitzar un grau universitari era la millor manera per tal de formar-me. Així que vaig començar la carrera d'EDUCACIÓ INFANTIL AMB LA MODALITAT DE GESTIONS CREATIVES. La modalitat de gestions creatives em va fer obrir els ulls sobre l'educació i com ha de canviar seguint els passos de la societat.

Ara bé, que és Gestions Creatives? A continuació m'agradaria adjuntar un text que el defineix:

100 paraules

“La realitat educativa està en procés d'anar redefinint les seves geografies. Els darrers avenços de la pedagogia, la seva psicologia, la neurociència i les disciplines conceptuals, han comportat que cada cop hi hagi més escoles que es plantegin transformar profundament metodologies, organitzacions i arquitectures.”

“El grau d'educació infantil en Gestions Creatives pretén oferir una formació que doni resposta a aquest nou escenari en constant revolució. Autogestió del propi aprenentatge, desenvolupament de la creativitat i relació universitat-comunitat són els tres eixos que vertebreren aquest projecte. El treball es desenvolupa en espais d'aprenentatge entesos com a laboratoris d'investigació permanent on es proposen diverses accions creatives que conviden a la reflexió, el debat i l'acció.”

Així doncs, volia seguir explorant el món modern de l'educació, i conseqüentment diferents metodologies per tal d'impartir-ho, i aquí és on va entrar la idea sobre la tecnologia en l'educació i per tant, el màster.

Avui dia vivim en una societat en què som cada vegada més dependents de la tecnologia, aquesta va entrar en les nostres vides, i sembla que ja no en sortirà mai més.

Per consegüent, com a mestra, crec que hem d'aprofitar l'oportunitat que ens dona la tecnologia per tal d'utilitzar-la en l'educació. Aquesta té molts avantatges que poden ajudar infants i adults a aprendre a partir d'ella, com per exemple dissenyar activitats o crear entorns beneficiosos pel seu aprenentatge.

Tal com hem pogut experimentar aquest any a causa de les circumstàncies i el sorprenent apareixement de la Covid-19, la tecnologia ens ha permès a molts col·lectius i sectors seguir treballant de forma eficient, així com als infants i joves seguir estudiant.

El fet de poder aprendre a partir de les tecnologies digitals, ha comportat als infants continuar amb el seu aprenentatge, ja que és possible realitzar classes en línia amb els docents, o dur a terme tasques asíncrones prèviament enviades pels docents. És a dir, és possible canviar l'entorn d'aprenentatge més tradicional, pel de tecnologies digitals.

Però és evident que per a poder realitzar aquest canvi, o simplement per implementar possibles noves metodologies, perfectament adaptables a les ja existents i relacionades amb les tecnologies digitals, és primordial que els docents estiguin formats.

Les expectatives que tenia abans d'iniciar el màster eren força elevades no ho negaré, vaig proposar-me aprendre a fonamentar, dissenyar, produir, aplicar i avaluar projectes d'ensenyament-aprenentatge en què intervenen tecnologies digitals, i així completar el perfil acadèmic amb uns estudis que em proporcionessin les competències essencials per al món professional. I d'aquesta manera continuar explorant el món modern de l'educació i poder aportar el meu granet de sorra, als canvis que avui dia necessitem més que mai.

Els meus principals objectius eren:

- Aprendre a dissenyar, desenvolupar i dur a terme propostes, escenaris d'ensenyament d'aprenentatge i eines educatives mitjançant les TIC
- Conèixer les principals teories i models d'aprenentatge aplicades als entorns en què s'utilitzen les tecnologies digitals
- Familiaritzar-me amb les eines digitals existents, els jocs educatius, escenaris ludificats, i els recursos tecnològics emergents tant educatius com quotidians.

La primera assignatura que m'agradaria exposar és l'anomenada **"l'Educació en una nova societat digital"**. Sincerament crec que va ser un encert començar el màster amb el que seria una introducció del què simbolitza viure amb tecnologia i com entenem la concepció de les persones que convivim amb aquestes. El terme d'alfabetització digital crec que van lligades a les paraules "possibilitat i oportunitat". El món deixa de ser lineal i passa a ser global. L'alfabetització en l'era digital significa més possibilitat i oportunitat d'informació, sociabilitat, autogestió, expansió, cultura, globalitat, comunicació, permet i facilita el desenvolupament de les comunitats socials particulars. I per poder ser partícip d'això, cal saber llegir i escriure.

A més de donar possibilitats, la tecnologia digital està present en molts escenaris essencials per poder viure plenament a la vida. Per aquest motiu, l'alfabetització sentència que en puguis formar part, i així modifica les condicions de vida de la societat i representa l'alfabetització com a factor imprescindible per poder viure en l'actualitat.

Aquest petit resum simbolitza la necessitat que tenim com a societat per progressar, en aquesta assignatura he après a ser més crítica amb el que ens envolta i amb mi mateixa, ja que gràcies als documents entregats i les tasques sol·licitades, he pogut avaluar el que altres autors afirmen sobre la gran importància de saber on vivim i com hem de saber conviure amb les TIC, i així poder aplicar-ho com a docents.

Per tant, aquí és on entra el paper dels docents, i m'hi incloc, i és que hem d'estar en permanent formació. Cal renovar-se constantment, estar disposats a deixar sempre oberta la nostra motxilla d'aprenentatges. És per això, que he après a entendre com a necessari que tots aquells docents denominats "immigrants digitals", o els "visitants digitals" els que no van néixer amb TIC, i que no els motiven i que no tenen tant coneixement de les TIC, es formin i nodreixin de la cultura digital, per a poder utilitzar la tecnologia com una de les grans bases de la metodologia educativa. No moure'ns només en els coneixements bàsics, i superficials, sinó fer un pas més. D'aquesta forma tal com s'ha comentat anteriorment, es traurà profit de tot l'avanç tan important que s'ha donat i s'obriran moltes possibilitats en el món educatiu.

Finalment la realització de l'Experience Day, l'activitat sobre l'ús de les tecnologies en un grup de persones, m'ha ajudat a veure de primera mà, que propera tenim la tecnologia i la necessitat d'utilitzar-la.

Seguidament, m'agradaria comentar l'assignatura de **Tecnologies digitals i inclusió social**, la qual crec que va lligada a l'anterior, en qüestió de les competències adquirides. Aquesta assignatura m'ha permès fer un anàlisi crític sobre la necessitat

d'igualtat respecte a les tecnologies digitals. Un aspecte molt latent actualment i que com a mestra és importantíssim tenir present és la bretxa digital. Malauradament aquest factor influeix molt en la societat, ja que limita a una gran població els avantatges que donen les tecnologies. Però no només són avantatges que faciliten la vida, sinó que en moltes ocasions són parts essencials d'aquesta, i la societat que no hi té accés, se l'està limitant molt, i en moltes ocasions limita l'educació de la societat. Per consegüent, he pogut desenvolupar la capacitat de reflexió i anàlisi sobre aquests aspectes (gràcies també a les lectures proporcionades). A més, he pogut conèixer diferents eines i aplicacions per poder pal·liar aquesta bretxa digital i d'aquesta manera poder treballar per desenvolupar la ciutadania digital i la inclusió social, un aspecte molt interessant per anar familiaritzant-me com a mestra a buscar alternatives i eines eficients, per a incloure a tots els alumnes.

Didàctica, metodologies i planificació educativa en entorns amb tecnologies digitals, és una d'aquelles assignatures en què aprens moltes coses diferents en poc temps. En aquesta m'agradaria destacar la incidència que ens van donar, sobre fer autocrítica i reflexionar sobre la necessitat transformar les escoles a través de les TIC. Atès que per tal de dur-ho a terme és essencial un canvi organitzacional significatiu dels directius i coordinadors, integrar aquestes eines al currículum i a la metodologia, a més de la inversió en infraestructura i la capacitació dels docents. Així doncs, com a opinió pròpia estem en una època de canvis, de progressos i de presa de decisions, les escoles han de ser el focus principal de la societat, pel fet que és el lloc on les persones es formen per fer combatre el futur, fins al punt que s'ha d'implementar les TIC d'una forma eficient a les aules, per tal de crear el millor futur possible.

A partir d'aquesta primera activitat, he pogut anar descobrint components de la formació en línia en diferents contextos professionals i institucionals i sobretot he pogut conèixer estratègies d'ensenyança i aprenentatge intervingudes per les tecnologies digitals, gràcies a la informació proporcionada pel nostre docent. És per això que, gràcies a la informació proporcionada i les tasques a realitzar, he pogut desenvolupar la capacitat de gestió d'informació i la capacitat d'aplicar els coneixements, gràcies a que ens va proporcionar informació sobre les eines cognitives (instruments tecnològics centrats en l'alumne, dissenyats per promoure el desenvolupament dels processos mentals significatius), que seguidament ens va fer utilitzar a tall de tasca, creant així, una infografia.

Després d'aquesta assignatura, m'agradaria passar al **Taller de tecnologies emergents i educació**. Primer de tot voldria destacar el sorprenent format de com estan plantejades les classes. La docent es va proposar que fóssim un grup de debat que cada setmana es reunia per tal de comentar i reflexionar de forma conjunta sobre les tecnologies emergents. A partir d'autotallers, en què se'ns proporcionava informació sobre les tecnologies emergents (recursos i eines), nosaltres mateixos havíem de desenvolupar la capacitat de gestionar informació, i la capacitat d'interpretar i avaluar de manera crítica la informació procedent de diverses fonts, amb la finalitat de resoldre els problemes plantejats per la docent, experimentant i provant aquestes eines, per què seguidament a partir d'un llistat col·laboratiu en línia i els debats de classe, havíem d'abocar tots els coneixements apresos. D'aquesta manera, vaig poder desenvolupar la capacitat crítica per l'anàlisi, la síntesi i l'aprenentatge a partir de l'intercanvi d'opinions, presentant arguments sòlids i estructurats.

A més, durant aquests debats vam haver de acomplir activitats, tant amb grup com individuals, relacionades amb les tecnologies emergents i com les podíem aplicar a l'educació, tant de forma present com futura. Aquestes em van ajudar a desenvolupar la capacitat de presentar públicament idees, procediments i informes d'investigació, ja que ens demanava la realització d'un informe crític sobre les possibilitats i limitacions que tenien totes les tecnologies emergents a les escoles.

Així doncs, d'aquesta assignatura, gràcies al format tan innovador de classe, com el contingut sobre les tecnologies emergents, em va permetre veure de primera mà, la necessitat que tenim per adquirir la capacitat de desenvolupar hàbits i actituds per mantenir una formació professional continua i no parar de conèixer i experimentar. Tenim la sort que la tecnologia està avançant a passos enormes, i els beneficis que ens pot aportar, tant a la vida com a l'educació, poden ser claus per millorar l'estil de vida. Per tant, cal estar amb constant formació, hem de conèixer, provar i experimentar aquesta nova tecnologia que en permetrà seguir caminant i prosperant com a societat.

Seguidament m'agradaria parlar sobre l'assignatura de **Fonaments psicopedagògics pel disseny d'entorns intervinguts per les tecnologies digitals**. En aquesta a trets generals he pogut conèixer els diferents models tecnopedagògics que existeixen i n'he pogut analitzar les bases del disseny d'aprenentatge. Vaig trobar molt encertat el fet que la primera tasca consistís a cercar informació sobre un tipus de model tecnopedagògic

(ajudant-nos a desenvolupar les capacitats d'anàlisi i síntesi, i la capacitat de gestió d'informació) per tal d'introduir-nos en la temàtica.

La segona activitat, consistia a gravar un vídeo conversant amb un conjunt de companys de classe reflexionant sobre els models tecnopedagògics que cada un havia desenvolupat amb anterioritat. D'aquesta manera vaig poder desenvolupar la capacitat crítica per l'anàlisi, la síntesi i l'aprenentatge mitjançant l'intercanvi d'opinions, presentant arguments sòlids i estructurats. A la vegada que amb el contingut que havíem de discutir, vaig conèixer les estratègies d'ensenyament i d'aprenentatge intervingudes per les tecnologies digitals tan importants que existeixen i que malauradament, no sabia de la seva existència.

Ara bé, m'agradaria destacar l'última tasca sobre el disseny tecnopedagògic d'un entorn que integra de forma coherent les tecnologies digitals per l'aprenentatge que vam haver de crear en grup. Així doncs, a partir de les dues activitats que havíem realitzat amb anterioritat, ens vam haver de buscar grups per tal de realitzar aquest disseny. Valoro molt positivament el fet de treballar en equip, atès que va permetre desenvolupar la capacitat de lideratge d'equips humans i el treball en equip (molt important pels mestres).

De manera que la tasca estava composta per dues parts, primerament proposar un projecte que havia de descriure un problema d'aprenentatge en un entorn educatiu real i seguidament, proposar un disseny d'un entorn d'aprenentatge que utilitzant les tecnologies digitals, pogués pal·liar aquest problema. Aquesta primera part, tenia com a punt destacable, les tasques de distribució de feines entre l'equip i la calendarització. Aleshores, gràcies a elles vaig poder desenvolupar la capacitat d'organització i planificació de la feina a desenvolupar amb el mar de les institucions educatives.

Pel que fa a la segona part de l'activitat, havíem de desenvolupar de forma detallada aquest projecte. Va ser molt productiu, ja que va ser la primera assignatura en què vam haver de desenvolupar la capacitat de generar noves idees, i sobretot la capacitat de dissenyar i avaluar adequadament projectes d'investigació i millora aplicats a l'àmbit de la feina, de caràcter original i susceptible de ser implementats en contextos complexos i interdisciplinaris.

Crec que és molt important poder aplicar els coneixements apresos a la pràctica, i en aquesta assignatura vam tenir la sort de poder realitzar-ho. El fet de demanar-nos detalladament un projecte educatiu en què havíem d'incloure l'escenari que plantejàvem, els objectius, el model tecnopedagògic, el suport i els recursos, preparar

una unitat didàctica i finalment donar orientacions d'ajuda, va culminar un aprenentatge molt profitós i complet que em serà molt útil com a futura mestra.

Pel que fa a l'assignatura **d'Innovació educativa amb tecnologies digitals**, ha sigut una d'aquelles en què m'ha ajudat a reflexionar molt sobre l'educació i la importància que hi ha per canviar-la. D'aquesta m'agradaria destacar-ne tres aspectes que per mi han sigut claus per aprendre.

-Primerament la selecció de tasques a realitzar per part del docent, crec que ha sigut fonamental per desenvolupar competències. Les dues primeres activitats de l'assignatura servien sobretot per reflexionar sobre la manca d'innovació que pateix l'educació i també per aprendre a com ensenyar i utilitzar aprenentatges innovadors potenciat per les TIC. Actualment molta gent té consciència que el docent hauria de deixar de ser el far del coneixement de la informació i ser el guia del desenvolupament del coneixement de l'alumnat, però també sabem que actualment no s'estan impartint suficients models educatius amb aquesta particularitat, així, gràcies a la capacitat d'anàlisi i de síntesi, i la capacitat de gestió de la informació anteriorment desenvolupades, vaig presentar un exemple de proposta educativa innovadora en què els alumnes fossin els encarregats de la construcció del seu propi coneixement, a la vegada que l'accés global de la informació també hi tingués cabuda, i d'aquesta manera vaig poder desenvolupar la capacitat d'aplicar coneixements i idees noves.

També vaig poder desenvolupar la capacitat de conèixer estratègies d'ensenyança -aprenentatge intervingudes per les tecnologies digitals gràcies a la cerca d'informació pròpia, i a la informació proporcionada per part del docent. Com per exemple la importància de la motivació per aprendre i les eines que poden ajudar a augmentar-la, les diferències individuals dels infants i totes les eines i estratègies d'ensenyança intervingudes per les TIC que poden pal·liar-les (com l'adaptative learning i la gamificació), d'entre altres exemples de tecnologies que engloben les generalitzacions imprescindibles per dissenyar programes d'aprenentatge efectius.

-Pel que fa al segon aspecte, m'agradaria destacar el format d'entregar una tasca en un mur comú amb els companys de classe, per haver de comentar posteriorment les seves propostes. En conseqüència, he pogut desenvolupar la capacitat crítica per l'anàlisi, la síntesi i l'aprenentatge mitjançant l'intercanvi d'opinions, presentant arguments sòlids i estructurats, considerant que saber reflexionar i fer crítiques constructives tant pròpies

com dels altres, és vital per desenvolupar-nos com a persones i sobretot com a mestres, per tant la vaig trobar molt adient i encertada.

-Finalment, l'última activitat, una d'aquelles que implica moltes hores de feina (desenvolupant així la capacitat per l'organització i planificació de la feina a desenvolupar en el marc de les institucions educatives), però que saps que allò que estan realitzant et serà molt profitós pel futur, consistia a desenvolupar una proposta d'escenari educatiu innovador en un entorn virtual basat en itineraris individualitzats. En aquesta vaig poder aplicar tots els coneixements anteriorment desenvolupats durant les altres activitats, i vaig poder donar peu a la capacitat innovadora pròpia. Vaig poder desenvolupar les competències d'aplicar coneixements tecnològics avançats en educació i formació i l'habilitat per intervenir en diversos contextos de disseny, planificació i gestió de la formació en línia.

Quan penso en aprofitar el temps, em refereixo a fer o aprendre moltes coses, amb el temps de què disposes. Doncs m'agradaria dir que realitzar l'assignatura de **Formació del professorat** és una d'aquelles que he sentit que realment he aprofitat el temps.

Com a mestra d'educació infantil sents que tens un deure amb la societat, has d'intentar ser la millor mestra possible per a poder ajudar els infants en el seu procés d'aprenentatge, ja que en un futur es convertiran en la societat que haurà de tirar en endavant el món en què vivim. Conseqüentment tal com he anat comentant anteriorment la formació dels docents és vital per a poder guiar els infants en l'adquisició de capacitats i competències.

Vivim al segle XXI i el món ha anat canviant, la tecnologia forma una part indispensable de la vida de la societat, i d'aquesta manera com a docents, cal que tinguem la capacitat de treure-li tots els avantatges possibles, perquè sigui una gran ajuda en els processos d'aprenentatge dels infants.

La pandèmia va provocar que els docents es trobessin immersos en una rutina acadèmica envoltada de tecnologia, en la qual molts d'ells van comprovar la poca formació que tenien. Es va evidenciar la gran diferència que existia entre una educació virtual i una de presencial, i la poca formació que els docents tenien per a fer funcionar i sobretot ajudar, a aprendre els infants. Així doncs, parlant del present, cal actuar ja, i per tal de no tornar-nos a veure endinsats en una situació com aquella, hem de conèixer com hauria de ser un docent en la societat digital.

Al llarg de la meua formació com a docent ens han anat parlant de les eines de les quals disposem, de com utilitzar-les, de com buscar i crear contingut, però encara no havíem entrat en el que crec que és un dels aspectes més importants, i per la qual personalment em vaig matricular en aquest màster, “com els docents cal que apliquem tots aquests coneixements en l'educació de la societat digital”. Consegüentment, aquesta assignatura m'ha permès lligar-ho tot.

Les competències digitals que hem de tenir com a docents en són moltes, i estic segura que encara me'n queden moltes per aprendre, però en aquesta assignatura he pogut comprendre totes les que hi ha, i la importància que tenen totes elles per a ser un bon docent en la societat digital.

Aleshores, el fet de començar realitzant un vídeo en què havíem d'explicar aquelles que creiem que teníem, em va ajudar a fer una retro inspecció i pensar profundament la importància que tenia conèixer-les totes, entendre quines eren les que dominava, i intentar millorar-les.

Seguidament, el fet de fer-nos llegir un conjunt d'articles i lectures sobre els docents en la societat digital, les seves vivències personals i el que ells entenien com a competències, perquè posteriorment reflexionéssim a partir de les 3 preguntes plantejades, m'han ajudat a entendre la necessitat de començar a actuar de forma immediata.

Tant el MEME com el visual Thinking, m'han permès plasmar de forma visual el com personalment veiem la formació del professorat en una societat digital, a la vegada que ha sigut una eina d'autoaprenentatge per practicar una nova forma d'exposar contingut.

Aquesta assignatura m'ha permès conèixer totes les competències digitals elementals per a ser un bon docent a la vegada que he pogut adquirir-ne en més o menys mesura, part d'elles. Així doncs m'agradaria reflexionar sobre les pròpies:

En l'àrea de la *informació i l'alfabetització* em considero força capaç, considerant que inverteixo molt temps a buscar i analitzar la informació, el contingut i les dades digitals per tal d'obtenir el més adient tant pels alumnes com per a mi mateixa. Ja sigui analitzant-lo, comparant-lo, organitzant-lo o fins i tot recuperar-lo, atès que dono molta prioritat a l'organització d'allò que m'envolta.

També em considero una persona activa en la *comunicació*, col·laboració, interacció i participació a través de les tecnologies digitals. La comunicació és un tema fonamental i el fet que ens hagin incidit en millorar i sobretot gràcies a la gran quantitat d'eines que ens han mostrat, m'ha permès progressar molt.

Però no només em refereixo a la comunicació a través de les xarxes, sinó a entendre que el *diàleg* que tenim com a docents, és també molt important. He après que els docents hem de ser els guies, i per tant hem de tenir en compte com generem el diàleg perquè els infants tinguin un pensament crític, i d'aquesta manera els acostem més a l'aprenentatge.

La *seguretat i protecció de dades* és una altra competència molt important que han de tenir els docents, ja que hem de ser conscients de què significa viure connectats i exposats a les xarxes, i crec realment que a mesura que m'endinso més en el món tecnològic en sóc més conscient i cautelosa.

La *creació de contingut* digital és una competència en la qual crec que la formació i la pràctica són fonamentals per adquirir-les, però en aquests últims mesos gràcies a totes les eines que ens han anat mostrant, i la pràctica de fer propostes com per exemple el visual thinking o el MEME, he pogut ampliar el meu ventall de coneixements per tal d'experimentar i innovar en aquesta competència.

Pel que aquesta competència em fa recordar que al llarg de la meva formació com a docent he après a veure que el *currículum* va més enllà de ser un document prescriptiu que et determina el què, el quan i el perquè ensenyar i avaluar. Si no que l'hem d'entendre com una declaració i concreció d'intencionalitats educatives, el qual et dona una *eina* per què tu com a docent, puguis fer de guia per l'aprenentatge dels teus alumnes. Hem de ser creadors, dissenyadors i investigadors. Es per això que, tenint la tecnologia com a suport, cal treure-li tot el suc possible, hem d'innovar, experimentar per tal de trobar la millor metodologia per ajudar als alumnes a adquirir aprenentatge.

És de vital importància pensar en la *globalitat* de les persones, en el fet que totes hem de tenir el mateix dret a aprendre, siguem com siguem, amb les nostres peculiaritats i diferències, i consegüentment cal individualitzar l'aprenentatge i sobretot tenir en compte tant l'*entorn* de l'alumne com el seu *estat emocional* i així no crear una bretxa digital que el limiti. No podem permetre que la tecnologia es converteixi en un límit per aprendre, si no que ha de ser un suport.

A partir d'aquí m'agradaria comentar dues assignatures totalment diferents que tenien un caire més tècnic i pràctic però per les quals he après aspectes en que realment abans de començar el màster no sabia de la seva existència, o si més no eren més ambigües per a mi:

L'assignatura del **Taller: Nous entorns i alfabetismes digitals** tenia com a principal premissa, analitzar jocs digitals per a l'aprenentatge, planificar un escenari d'aprenentatge basat en jocs i finalment realitzar un projecte per fer un guió i l'edició de jocs educatius i situacions d'aprenentatge ludificades.

Pel que fa a la primera tasca, em va semblar molt encertada, pel fet que els jocs digitals són una eina molt demandada pels infants, en el que seguint uns criteris i unes característiques adients, poden servir com a eina molt beneficiosa pel seu aprenentatge. En aquesta primera activitat he après a desenvolupar la capacitat d'interpretar i avaluar de manera crítica, la informació procedent de diverses fonts (les apps i la informació proporcionada pel docent, a més de l'encertada conferència amb un especialista del tema) amb la finalitat de resoldre problemes complexos, que en aquest cas, era analitzar des d'una visió educativa, aplicacions ludificades i jocs digitals.

Pel que fa a la segona activitat, consistia a visualitzar un vídeo i fer un comentari en el mur compartit de la classe, sobre el concepte d'"Estat del Flow", i reflexionar conjuntament sobre aquest. Aquest concepte explica que és un estat en què les persones estan tan involucrades en una activitat que s'evadeixen del que els envolta, l'experiència dona tant plaer, que es realitza l'activitat simplement per què ve de gust fer-la. Així doncs, d'aquesta activitat he pogut desenvolupar altrament, la capacitat crítica per l'anàlisi, la síntesi i l'aprenentatge mitjançant l'intercanvi d'opinions, presentant arguments sòlids i estructurats.

Però el principal motiu d'aquesta assignatura era adquirir l'habilitat per intervenir en diversos contextos de disseny, planificació i gestió de la formació en línia, mitjançant tecnologies basades en jocs digitals i gamificació i elaborar un disseny pedagògic per l'educació en entorns intervinguts per les tecnologies digitals, centrades en l'aplicació de jocs i gamificació.

Aquesta tasca era molt tècnica comparada amb totes aquelles anteriors, perquè no només havíem de dissenyar i fer un guió d'una situació d'aprenentatge supeditada per

un joc creat de forma pròpia, sinó que havíem d'utilitzar editors de jocs digitals. En aquesta se'ns ha permès desenvolupar la capacitat d'organització i planificació de la feina a desenvolupar, també hem pogut desenvolupar la capacitat de dissenyar, implementar i avaluar adequadament projectes innovadors, i tot això treballant en equip.

Per tant, he tingut l'oportunitat de crear i maquetar un joc educatiu, una activitat molt profitosa per a la meua motxilla d'aprenentatges que em servirà d'ara endavant.

Aquí arriba l'assignatura més pràctica i la que em tenia més intrigada abans de començar a realitzar-la, **Disseny i producció interactiva**. Aquesta assignatura em va permetre convertir-me en creadora de contingut tècnic. El fet d'entrar en el món de les aplicacions, però vistes des de l'interior era un tema nou, totalment inexplorat per la meua part, paraules com Briefing, Flowchart, i Wireframes no sabia de la seva existència, i puc dir clarament que en finalitzar l'assignatura, he pogut complir l'objectiu principal que tenia una vegada ens van exposar els conceptes, entendre i ser capaç de dur-los a terme (a grans trets).

L'assignatura estava estructurada de tal manera que a partir de diferents passos, els components del grup aconseguíem dissenyar una app educativa. El modus operandi de l'assignatura el vaig trobar molt adient, ja que cada setmana se'ns demanava una tasca en relació amb l'aplicació que havíem de crear, primerament vam començar amb una idea inicial (que he après a entendre que és tant o més important encertar en la idea, com en l'execució d'ella). Seguidament el disseny conceptual i formatiu (que consistia a crear un informe amb un estudi detallat de la competència i les idees que en podíem treure d'elles). En aquest pas he après a interpretar i avaluar de manera crítica la informació procedent de diverses fonts, amb la finalitat de construir un informe crític i constructiu amb aspectes relacionats amb les apps i com podien influir en la nostra idea d'app.

El següent pas consistia a crear l'estructura de l'app, és a dir, fer el flowchart (un diagrama de flux que contempla totes les accions i interaccions del sistema que pot fer l'usuari), juntament amb els criteris de disseny interactiu. Finalment vam elaborar els esborranys de pantalla (wireframes) més el guió interactiu, sent aquesta la part més pràctica i creativa en què intercedien noves competències com les de dibuix i creativitat. Totes aquestes tasques i passos, anaven acompanyats de sessions síncrones i informacions de diferents fonts, totes elles proporcionades per la docent, que es va convertir en un suport d'aprenentatge (era la nostra guia).

Vam realitzar un procés de producció interactiva, de manera que el procés de construcció no era lineal ni tancat, sinó que el procés l'anàvem construint de forma no lineal, en què podíem refer, canviar o replantejar aspectes ja creats, per tal d'aconseguir la millor proposta possible.

Se'ns va mostrar diferents eines per a poder crear el flowchart i els wireframes que em seran molt útils pel futur, per poder experimentar i crear recursos educatius escolars i també per elaborar propostes d'aplicacions digitals.

Els flowcharts i els wireframes, eren un tipus de feines que no havia fet mai, i que no em veia capaç de realitzar una vegada se'ns van plantejar, però gràcies a la formació rebuda, a l'experimentació, la paciència, les hores dedicades i el treball en equip vaig poder desenvolupar. D'aquesta manera, vaig posar en funcionament la creativitat de la meva ment a màxima revolució, i de la que una vegada finalitzada la tasca em sento molt orgullosa.

Així doncs, amb aquesta assignatura també he après a prendre decisions, tant en grup com de forma individual, a generar noves idees, i també he desenvolupat la capacitat per organitzar i planificar treballs. Ha sigut tot un desafiament, però que ha valgut totalment la pena.

Finalment m'agradaria comentar les dues assignatures que crec que he pogut desenvolupar el mateix tipus de competències (tot i que al llarg del màster i les diferents assignatures també he anat desenvolupant).

L'assignatura d'**Un tema d'interès al projecte d'Investigació: Aspectes Epistemològics i Metodològics** era una preparació per a la realització del TFM final, la següent assignatura que volia comentar de forma conjunta. Crec que són assignatures molt necessàries per a formació d'una persona en el món professional. El fet de realitzar una investigació de primera mà, et permet desenvolupar un seguit de competències, en les que m'agradaria exposar les quals sento que més he adquirit al llarg d'aquestes dues assignatures.

- Capacitat d'integrar els coneixements previs de manera crítica i relacionada de manera que es puguin aplicar a l'anàlisi i estudi de situacions reals pròpies del seu àmbit de treball i a la proposta d'alternatives de millora en un context complex
- Capacitat d'interpretar i avaluar de manera crítica la informació procedent de diverses fonts, amb la finalitat de resoldre problemes complexos.

- Capacitat crítica per a l'anàlisi, la síntesi i l'aprenentatge mitjançant l'intercanvi d'opinions, presentant arguments sòlids i estructurats.
- Desenvolupar la capacitat de dissenyar, implementar i avaluar adequadament projectes d'investigació i millora aplicats al seu àmbit de treball, de caràcter original i susceptibles de ser implementats en contextos complexos i interdisciplinaris.
- Capacitat de presentar públicament idees, procediments i informes d'investigació
- Identificar les principals implicacions de la societat digital a l'educació.
- Conèixer i diferenciar els principals enfocaments de la recerca actual i històrica aplicada al camp de l'aprenentatge intervingut per tecnologies digitals.
- Dissenyar i dur a terme una investigació bàsica sobre entorns intervinguts per tecnologies digitals.
- Efectuar una crítica de resultats de recerca des de diferents perspectives.

Val a dir que trobo molt encertat dur a terme un projecte d'Investigació al començament del màster, ja que és una forma de practicar i extreure idees i recursos per a realitzar la Investigació final (TFM). D'aquella en vaig aprendre a ser pragmàtica i resolutiva amb relació a seleccionar fonts d'informació útils i necessàries per a realitzar l'estat de la qüestió, a conèixer la gran diversitat de metodologies i eines que existeixen per a realitzar una investigació, i sobretot a ser conscient de la rellevància de marcar-se uns objectius clars i assumibles.

Pel que fa al TFM m'agradaria destacar que he après a que tots els aspectes que es realitzen abans de dur a terme la recol·lecció de dades, són imprescindibles per aconseguir unes dades fiables i convenients. Que l'anàlisi d'aquestes és vital per aconseguir extreure conclusions per a respondre els objectius finals. Que tot allò que es fa ha de tenir un sentit i ha d'estar justificat. Per tant, una vegada conclòs el projecte d'investigació només en puc treure coses positives, realitzar una investigació de llarga durada sobre un aspecte d'interès propi és molt gratificant, i sobretot molt ric en aprenentatges i realment he gaudit realitzant-ho.

No m'agradaria oblidar-me de l'última assignatura per comentar **El Taller d'Investigació**, en què m'ha permès practicar i trobar eines de planificació i organització per afrontar la realització del TFM d'una forma coherent i organitzada. He après a gestionar-me i planificar-me el temps competència essencial per a ser una bona docent i finalment he pogut practicar la competència de presentar públicament idees,

procediments i informes d'investigació, atès que ser una bona comunicadora és una virtut clau per transmetre bons coneixements als alumnes.

Consegüentment, una vegada finalitzada la meua etapa en aquest màster, estic totalment satisfeta i orgullosa d'haver complert els meus objectius. Tot allò que esperava aprendre sento que ho he realitzat, tal com he anat exposant al llarg d'aquesta reflexió. Val a dir, que l'únic aspecte que en finalitzar aquest màster sento que no he pogut aprendre, però que òbviament pel tema logístic era impossible, consistia en observar casos reals de classes amb metodologies innovadores relacionades amb les TIC, tenir l'opció de veure en primera persona aquestes metodologies, i també poder observar la utilització d'eines tecnològiques en una aula, com per exemple la Realitat Virtual, o l'Adaptive Learning és l'únic aspecte que no he pogut satisfer.

Tot i això, és evident que la motxilla d'aprenentatges està sempre oberta, i tot allò après és ampliable i millorable. Com a docent se m'obren noves línies d'aprenentatge per formar-me encara més, però tot aquest procés de coneixement aprenentatge que he dut a terme durant el màster, és el primer pas que necessitava per complir el canvi que vull realitzar com a docent. Ara em veig capaç d'aplicar tots els pensaments i expectatives que tenia al començar el màster (Innovació educativa i aplicació dels recursos tecnològics dels quals disposem) en forma d'accions, i d'aquesta manera aportar el meu granet de sorra en el món educatiu, per tal de trobar la metodologia més adient per a tots i cada un dels infants de la societat del S. XXI.